

13744

บัณฑิตพิเศษปริญญาตรี

ภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช

เรื่อง

การศึกษาการส่งออกข้าวโพดฝักอ่อนของประเทศไทย
A STUDY ON EXPORTATION OF YOUNG EAR CORN FROM THAILAND

นางสาวอาภรณ์ แหวนเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ช. ภูมิศรี สุขสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาบัณฑิตพิเศษ

รฟ.
๐๖๓๒ก
2532

ภาควิชารับ รongแล้ว

[Signature]

(นายอารมย์ ศรีพิจิตร)

เลขที่.....
เลขทะเบียน 100602
วันเดือนปี 19/11/2532

หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีการผลิตพืช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับภาาใช้งานเพื่อการเรียนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
วันที่ 29 เดือน 11 พศ. 2532
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในกลุ่มอาเซียนที่ส่งข้าวโพดฝักอ่อนในรูปแบบฝักสดและบรรจุกระป๋องเป็นสินค้าออกสู่ตลาดโลกมากที่สุด และมีแนวโน้มของการส่งออกสูงขึ้นเรื่อยๆ ในอัตราที่ค่อนข้างแน่นอนและสม่ำเสมอตลอดมา จากการศึกษาทำให้ทราบว่าข้าวโพดฝักอ่อนของไทยมีอนาคตที่ค่อนข้างสดใสในตลาดต่างประเทศ หากเปรียบเทียบกับสินค้าเกษตรส่งออกชนิดอื่นๆ เช่น ข้าว, ข้าวโพดไร่ ซึ่งกำลังประสบปัญหาราคาคต่ำ เพราะความคงการนำเข้าลดน้อยลงในแต่ละประเทศ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าแต่ละประเทศต้องช่วยตัวเองมากขึ้น หาวิธีการปรับปรุงด้านการเกษตรของตนจนสามารถส่งออกได้ เช่น ประเทศอินโดนีเซีย เริ่มส่งออกข้าวได้ เป็นคนประกบกับประเทศสหรัฐอเมริกา ยักษ์ใหญ่ในวงการเกษตรได้ออกกฎหมายที่เรียกว่า FARM ACT 1985 เพื่อระบายสินค้าเกษตรในสต็อกของตนเองออกสู่ตลาดโลกมากยิ่งขึ้น ทำให้แนวโน้มของราคาสินค้าเกษตรหลายชนิดในตลาดโลกอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งผลกระทบดังกล่าวส่งผลมาถึงไทยด้วย

ในโครงการที่รองรับแผนชีวิตใหม่ของเกษตรกรปี 2530 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้าวโพดฝักอ่อนก็เป็นพืชหนึ่งที่ได้รับการส่งเสริมในโครงการนี้ด้วย อีกทั้งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ปี 2530 - 2534 สถาปนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้บรรจุให้ข้าวโพดฝักอ่อน เป็นพืชที่อยู่ในกลุ่มพืชอุตสาหกรรมที่จะต้องพัฒนาและเร่งรัดอีกพืชหนึ่งด้วย เพื่อทดแทนการเสียโอกาสและรายได้ของประเทศอีกทางหนึ่ง

จากการศึกษาเรื่องนี้ มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการพัฒนาการส่งออก คือ ตัวเกษตรกรเองนั้นจะต้องพัฒนาความรู้ในด้านเทคโนโลยีการผลิตเพื่อส่งออก รวมทั้งเจ้าหน้าที่อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการส่งออก ต้องมีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง ผู้ส่งออกต้องรักษาคุณภาพของผลผลิตไว้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของการศึกษา	1
ปัญหาของการศึกษา	2
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
วิธีการศึกษา	4
การตรวจเอกสาร	4
บทที่ 2 การผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของประเทศไทย	
ลักษณะดินที่เหมาะสมต่อการปลูก	8
การปลูก	9
การไถนา	9
ปุ๋ยและวิธีการใส่ปุ๋ย	11
พันธุ์ข้าวโพดที่เหมาะสม	14
ฤดูปลูกและแหล่งปลูกที่สำคัญ	18
การปฏิบัติดูแลรักษา	20
การเก็บเกี่ยว	21
ผลผลิตและราคาข้าวโพดฝักอ่อน	27
ต้นทุนในการปลูกข้าวโพดฝักอ่อนต่อไร่	29

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
บทที่ 3 ภาวะการคาข้าวโพดฝักอ่อนของไทยกับต่างประเทศ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3	ภาวะการค้าชาวโศกณโณของโศกณโณกับคางประเทศ	
	ผู้เกี่ยวของกับวงการค้าชาวโศกณโณในประเทศไทย	33
	ชั้นคองการค้าส่งออก	40
	ระเบียบพิธีการค้าการค้า	45
	การค้าระหว่างประเทศกับวิธีการค้าเงิน	55
	การค้าปฏิบัติหลังสงสินคอง	62
	บทสงโศก	66
	การค้าโศกณโณคองการค้าเงินเพื่อการค้าส่งออกของธนาคาร แห่งประเทศไทย	66
บทที่ 4	การพัฒนา บัญคอง และแนวทางการแก้ไขในการส่งออกชาวโศกณโณของโศก	
	การพัฒนาทางคองการค้าการค้าเพื่อการค้าส่งออก	69
	การพัฒนาทางคองการค้าการค้าสงส่งออกชาวโศกณโณของโศก	70
	การพัฒนาคองอื่นที่เกี่ยวของกับการส่งออก	70
	บัญญัติการค้าการค้าการค้าเพื่อการค้าส่งออก	71
	บัญญัติการค้าการค้าการค้าเพื่อการค้าส่งออก	72
	บัญญัติการค้าการค้าการค้าในการส่งออก	74
	บัญญัติคองงานที่เกี่ยวของกับการส่งออก	76
	คองคองอื่นที่เกี่ยวของกับการส่งออก	77
	แนวทางการแก้ไขบัญญัติการค้าการค้า	78

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับคองใช้งานเพื่อการค้าศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์การค้า
ไม่ว่ากรณใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการค้านำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 รูปและขอเสนอแนะ	
รูป	84
ขอเสนอแนะ	86
เอกสารอ้างอิง	88

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและมูลค่าส่งออกทั้งหมด ในระหว่างปี 2524 – 2528	1
2	แสดงคุณค่าทางอาหารของข้าวโพดฝักอ่อน เปรียบเทียบกับพืชผักอื่นๆ (ปริมาณธาตุอาหารได้จากกรวิเคราะห์ข้าวโพดฝักอ่อน 100 กรัม)	6
3	แสดงปริมาณธาตุอาหารที่ข้าวโพดดูดเข้าไปสะสมตามส่วนต่างๆของข้าวโพด	11
4	แสดงพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อน	19
5	เปรียบเทียบผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อนก่อนและหลังปลูกเบสิล	27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการศึกษา

ประเทศไทย เป็นแหล่งผลิตอาหารที่ใหญ่แห่งหนึ่งของโลก ด้วยเหตุที่ประชากรส่วนใหญ่ มีอาชีพทางการเกษตร สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก ปริมาณ ผลผลิตทางการเกษตรในแต่ละปีจึงมีปริมาณมากเกินความต้องการภายในประเทศ จากสถิติมูลค่า การส่งออกของประเทศ (ตารางที่ 1) ปรากฏว่าในปี 2528 นั้น ประเทศไทยสามารถส่งสินค้า เกษตรกรรมมีมูลค่าเท่ากับ 114,995.9 ล้านบาท จากมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมด 193,365.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 59.46 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด

สินค้าเกษตรกรรมที่ส่งออกสำคัญมีเพียงไม่กี่ชนิด อาทิ ข้าว ข้าวโพด ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ยางพารา และอื่นๆ สินค้าเหล่านี้มักประสบปัญหาการแข่งขันด้านราคา หรือไม่ก็ต้องอยู่ในภาวะจำยอมต่อการเปลี่ยนแปลงด้านราคาที่ถูกกำหนดขึ้นในตลาดโลก โอกาสที่ประเทศไทยจะ หลีกเลียงหรือ เร่งแก้ไขปัญหานี้ค่อนข้างยาก ทั้งนี้เพราะประเทศไทยไม่มีอำนาจทางการตลาดที่ เข้มแข็งพอ อีกทั้งลักษณะและคุณภาพสินค้าส่งออกของไทยดังกล่าว เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ผลิตราย อื่นๆ ก็อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันมาก ฉะนั้นจึงปรากฏอยู่บ่อยครั้งในบางปี ปริมาณการส่งออกสินค้า เหล่านี้มีปริมาณเพิ่มขึ้น แต่มูลค่ากลับลดลง (วิศวัศ, 2530)

ตารางที่ 1 : แสดงมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและมูลค่าส่งออกทั้งหมด ในระหว่างปี 2524-28 (ล้านบาท)

	2524	2525	2526	2527	2528
มูลค่าส่งออกสินค้าเกษตร	101,475	107,820	96,669	112,626	114,976
ร้อยละของสินค้าส่งออกทั้งหมด	66.3%	67.5%	66.0%	64.3%	59.5%
มูลค่าส่งออกสินค้าทั้งหมด	153,001	159,728	146,472	175,236	193,366

ที่มา : สุนันทา (2529)

ข้าวโพดคั่วอ่อน เป็นสินค้าเกษตรของไทยประเภทหนึ่ง แม้ไม่ใช่เป็นสินค้าเกษตรกรรมหลักก็ตาม แต่มูลค่าการส่งออกก็ไม่น้อยมาก แต่รัฐบาลเพิ่งจะให้การส่งเสริมอย่างจริงจังเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง จนกระทั่งปัจจุบันการส่งออกข้าวโพดคั่วอ่อนของไทยนับว่าประสบผลสำเร็จมากพอสมควร คงจะพิจารณาได้จากมูลค่าที่ส่งออกเพิ่มขึ้น และมีจำนวนประเทศผู้รับซื้อเพิ่มขึ้นจากเดิมอีกหลายประเทศ สาเหตุที่ทำให้มูลค่าส่งออกของไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นอาจเนื่องมาจาก ข้าวโพดคั่วอ่อนเป็นที่นิยมบริโภคในต่างประเทศ และมีตลาดส่งออกที่ค่อนข้างสม่ำเสมอ

ประเทศผู้นำเข้าข้าวโพดคั่วอ่อนจากไทย เดิมทีเคียวเป็นประเทศใกล้เคียง คือ ฮองกง มาเลเซีย สิงคโปร์ และต่อมาโคซยาบวงกว้างขึ้น โดยส่งไปยังประเทศแถบยุโรปและอเมริกา เช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์, แคนาดา, เม็กซิโก, เยอรมัน และอังกฤษ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการผลิต การตลาดข้าวโพดฝักอ่อนภายในประเทศ และการตลาดข้าวโพดฝักอ่อนเพื่อการส่งออก
2. เพื่อศึกษาการส่งออกข้าวโพดฝักอ่อนของประเทศไทยไปยังประเทศลูกค้าต่างๆรวมทั้งประเทศคู่แข่ง แนวโน้มการส่งออกข้าวโพดฝักอ่อน ตลอดจนการพัฒนารส่งออกข้าวโพดฝักอ่อนของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นในกระบวนการส่งออก รวมทั้งเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้นๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้สนใจสามารถได้รับความรู้เกี่ยวกับข้าวโพดฝักอ่อนจนครบวงจร ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษา เกษตรกร และผู้ส่งออก หรือผู้สนใจจะทำธุรกิจเกี่ยวกับข้าวโพดฝักอ่อน

ขอบเขตของการศึกษา

เป็นการศึกษาถึงภาวะการผลิตและภาวะการตลาดข้าวโพดฝักอ่อน ตั้งแต่เริ่มเพาะปลูก จนกระทั่งถึงขบวนการส่งออก เพื่อจะได้เข้าใจและทราบถึงสภาพที่เป็นจริง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และสรุปประเด็นปัญหาในการพัฒนารส่งออก นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงขบวนการส่งออกข้าวโพดฝักอ่อน และประเทศลูกค้าข้าวโพดฝักอ่อนที่สำคัญของไทย เพื่อจะได้หาแนวทางในการขยายตลาดส่งออกต่อไป

เมื่อได้ทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับขบวนการส่งออกข้าวโพดฝักอ่อนแล้ว ก็จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารส่งออกข้าวโพดฝักอ่อนของประเทศไทย ทั้งการพัฒนาค้นการตลาด และการผลิต รวมทั้งชี้ให้เห็นปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาคำย

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ไว้ใช้ในเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการศึกษา

1. หาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้แก่
  - ฝ่ายพืชผัก กรมส่งเสริมการเกษตร
  - ศูนย์บริการส่งออก กรมพาณิชย์สัมพันธ์
  - สถาบันวิจัยพืชไร่
  - บริษัท International Fruit จำกัด
  - คุณอัมพร ขจิตแฉม (ผู้รับซื้อข้าวโพดฝักอ่อน)
  - คุณจักรกฤษ หงษ์สกุล (เจ้าของไร่ข้าวโพดฝักอ่อน จ.นครปฐม)
  - ศูนย์บริการวิชาการส่งออกผลิตภัณฑ์เกษตร กรมวิชาการเกษตร
2. นำข้อมูลที่ไ้มารวบรวม เรียบเรียงให้ เป็นไปตามขั้นตอนของธุรกิจเกี่ยวกับข้าว

โพดฝักอ่อน

การตรวจเอกสาร

การจำแนกพฤกษศาสตร์ของข้าวโพด

Family Graminaea

Sub-family Panicoideae

Tribe Maydeae

Genus Zea

Species Mays

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของข้าวโพด

ข้าวโพดฝักอ่อน หรือ Young ear corn หรือ baby corn โดยทั่วไปประกอบ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตเห็นว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์
ไม่ว่าการนำข้อมูลนี้ไปใช้เพื่อการค้า หรือต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ราก เป็นระบบรากฝอย (fibrous root system) ไม่มีรากแก้ว
- ลำต้น ชาวโพคมีลำต้นแข็ง ใต้น้ำ โคนกลางเหมือนพืชอื่น ความสูงของลำต้นตั้งแต่ 60 เซนติเมตรขึ้นไป แล้วแคชนิคของพันธุ์ ช่อของชาวโพคเป็นที่เกิดราก ลำต้นใหม่และฝัก ปล้องที่โคนต้นจะสั้นและหนา แต่จะค่อยๆยาวขึ้นไปทางค้ำปลาย

การแตกกอของต้นชาวโพค จะแตกกอไม่มากนัก หรือไม่แตกกอเลยก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นกับชนิดพันธุ์ และความอุดมสมบูรณ์ของดิน ต้นที่แตกกอออกมาใหม่มีลักษณะไม่แตกต่างจากต้นแม่เลย และทุกคนอาจให้ฝักที่สมบูรณ์ได้

- ใบ คล้ายพวกพืชตระกูลหญ้าทั่วไป ประกอบด้วย ทวีใบ กาบใบ และหูใบ ลักษณะใบแตกต่างกันตามพันธุ์ จำนวนใบมีตั้งแต่ 8 - 48 ใบ ทำหน้าที่ปรุงอาหาร และเป็นที่ยึดของน้ำ

- ดอก ชาวโพคฝักอ่อนมีดอกตัวผู้และดอกตัวเมียอยู่แยกกันคนละดอก แต่อยู่ในลำต้นเดียวกัน (monoecious) ดอกตัวผู้อยู่รวมกันเป็นช่อ เรียกว่า ช่อดอกตัวผู้ (tassel) และอยู่ตอนบนสุดของลำต้น ซึ่งการปลุกเป็นชาวโพคฝักอ่อนนี้ ช่อดอกตัวผู้ไม่มีความสำคัญแต่อย่างใด ส่วนดอกตัวเมียมีลักษณะเป็นช่อ มักจะอยู่ที่ฝักตอนช่อกลางๆลำต้น เป็นส่วนสำคัญในการผลิตชาวโพคฝักอ่อน เพราะเป็นผลผลิตที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป (กรมวิชาการเกษตร, 2524)

ประโยชน์ของชาวโพคฝักอ่อน

ประโยชน์ทางคุณค่าอาหารหรือโภชนาการของชาวโพคฝักอ่อนนั้น ไม่แตกต่างจากพืชผักอื่นๆ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงคุณค่าอาหารของข้าวโพดฝักอ่อน เปรียบเทียบกับพืชผักอื่นๆ (ปริมาณธาตุอาหาร
ได้จากการวิเคราะห์ข้าวโพดฝักอ่อน 100 กรัม)

ส่วนประกอบธาตุอาหาร	ชนิดของพืชผัก						
	ข้าวโพด ฝักอ่อน	กะหล่ำ ดอก	กะหล่ำ ปลี	ขาวปลี	มะเขือ เทศ	มะเขือ ยาว	แตงกวา
ความชื้น (กรัม)	89.10	90.30	92.10	93.10	94.10	92.50	96.40
ไขมัน (กรัม)	0.20	0.40	0.20	0.30	0.20	0.20	0.20
โปรตีน (กรัม)	1.90	2.40	1.70	1.80	1.00	1.00	0.60
คาร์โบไฮเดรต (กรัม)	8.20	6.10	5.30	3.90	4.10	5.70	2.40
เถ้า (กรัม)	0.60	0.80	0.70	0.90	0.60	0.60	0.40
แคลเซียม (มิลลิกรัม)	28.00	34.00	64.00	187.00	18.00	30.00	19.00
ฟอสฟอรัส (มิลลิกรัม)	86.00	50.00	26.00	33.00	18.00	27.00	12.00
เหล็ก (มิลลิกรัม)	0.10	1.00	0.70	4.40	0.80	0.60	0.40
วิตามิน เอ (ไอ.ยู.)	64.00	95.00	75.00	3600.00	735.00	130.00	น้อยมาก
ไรบอานีน (มิลลิกรัม)	0.05	0.60	0.05	0.07	0.06	0.10	0.02
โรโบฟลาวิน (มิลลิ- กรัม)	0.08	0.80	0.05	0.13	0.04	0.05	0.02
กรดแอสคอร์บิก (มิลลิกรัม)	11.00	10.00	62.00	74.00	29.00	5.00	10.00
ไนอาซิน (มิลลิกรัม)	0.30	0.70	0.30	1.00	0.60	0.60	0.10

ที่มา : หิพย์ (2529)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อนำข้าวโพดฝักอ่อนไปปรุงอาหาร จะได้อาหารที่มีรสหวาน กรอบ อร่อย นำมารับประทาน โดยทั่วไปคนไทยมักนำมาประกอบอาหารในลักษณะที่นำมาึ่งหรือลวกน้ำเดือดสำหรับจิ้มน้ำพริกรับประทาน แต่ในประเทศแถบยุโรปจะนำมาใช้เป็นส่วนประกอบของสลัดผักต่างๆ (ทิพย์, 2529)

ผลพลอยได้จากการปลูกข้าวโพดฝักอ่อน

ต้นสาคและใบ หลังจากที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวข้าวโพดเสร็จแล้ว ต้นสาคและใบข้าวโพดฝักอ่อนสามารถนำมาใช้ เป็นอาหารของโคและกระบือได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะ เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดฝักอ่อนในจังหวัดราชบุรี เขตอำเภอโพธาราม จะมีบริษัทฟาร์มโคมนหนองโพ ราชบุรี มารับซื้อต้นสาคและใบจากแปลงข้าวโพดฝักอ่อนที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวแล้ว โดยจะรับซื้อในราคาไร่ละประมาณ 300 - 400 บาท เพื่อนำไปใช้เลี้ยงโคในฟาร์ม เนื่องจากมีการศึกษาและวิจัยพบว่าคุณค่าอาหารสัตว์ของข้าวโพดต้นสาคสูงกว่าหญ้า ทำให้เกษตรกรที่เลี้ยงโคนิยมใช้ต้นสาคข้าวโพดฝักอ่อนในการ เลี้ยงโคนมมากขึ้นทุกปี จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พื้นที่ในการ เพาะปลูกข้าวโพดฝักอ่อนแพร่กระจายไปในท้องที่นั้นอย่างกว้างขวางมากขึ้น โดยเพิ่มขึ้นที่จาก 100 กว่าไร่ มาเป็น 6,244 ไร่ ในปี พ.ศ.2528

เปลือกและไหม เมื่อ เกษตรกร เก็บเกี่ยวข้าวโพดฝักอ่อนได้แล้ว จะมีการกรีดยอดหรือลอกเปลือกและไหมออกจากฝักข้าวโพด ซึ่งเปลือกและไหมข้าวโพดฝักอ่อนจะมีรสหวาน สามารถนำมาใช้เลี้ยงสัตว์ได้เป็นอย่างดี โดยทางผู้เลี้ยงโคกระบือจะมารับซื้อถึงที่ เช่น ในภาคกลางจะซื้อขายกันเป็นเชิงๆละประมาณ 6 - 7 บาท สำหรับในภาคเหนือจะซื้อขายกันเป็นรถบรรทุกเล็ก คันละประมาณ 200 - 300 บาท

ข้อควรระวังที่เกษตรกรต้องระวัง เมื่อต้นข้าวโพดฝักอ่อนมีอายุได้ประมาณ 45 วัน สามารถนำมาใช้เป็นอาหารสัตว์ได้เช่นกัน โดยจะขายในราคาไร่ละประมาณ 70 - 80 บาท เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น หากมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครเชียงใหม่ โทร. 053-251111 ต่อ 2222

ฝักอ่อนที่ไม่โคขนาดความคองการของโรงงานอุตสาหกรรม สามารถนำไปใช้เป็นอาหารของปลาได้เป็นอย่างดี โดยหันข้าวโพดฝักอ่อน เป็นฝักๆใช้เลี้ยงปลา (ทิพย์, 2529)

บทที่ 2

การปลูกรูข้าวโพดฝักอ่อนของประเทศไทย

ลักษณะดินที่เหมาะสมต่อการปลูกรูข้าวโพดฝักอ่อน

เนื่องจากข้าวโพดฝักอ่อนเป็นพืชที่มีอายุสั้น มีความต้องการน้ำมาก ดังนั้นหากสามารถเตรียมที่ปลูกแบบยกร่องสวนได้ก็จะดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตภาคกลาง เพราะสามารถที่จะให้น้ำได้ตามที่ต้องการ และในขณะที่เดียวกันก็จะสามารถหลีกเลี่ยงจากการขังและของน้ำได้เช่นกัน โดยทำเป็นแปลงยกร่องปลูก มีสันแปลงกว้างประมาณ 3.50 – 4.50 เมตร และมีทางเดินข้างแปลง 0.50 – 1.0 เมตร สองข้างแปลงจะมีร่องน้ำขนาดกว้าง 1.0 – 2.0 เมตร ลึกประมาณ 1.0 – 1.5 เมตร ส่วนความยาวของร่องปลูก แล้วแต่สภาพพื้นที่ของเกษตรกร ปกติร่องจะมีความยาว 30 – 50 เมตร หรือยาวกว่านั้น (ในเนื้อที่ 1 ไร่ จะได้ประมาณ 8 ร่อง)

ดินที่เหมาะสมในการปลูกรูข้าวโพดฝักอ่อน ต้องเป็นดินที่มีการระบายน้ำดี หน้าดินลึก ปริมาณอินทรีย์วัตถุสูง ปริมาณธาตุอาหารพอเพียง ลักษณะเนื้อดิน เป็นดินร่วนถึงดินเหนียว (loam clay loam) มีสภาพความเป็นกรดเป็นด่างที่เหมาะสม คือ 6.5 – 7 เป็นช่วงที่ธาตุอาหารในดินสามารถละลายเป็นประโยชน์แก่พืชได้มากที่สุด แต่ข้าวโพดก็สามารถปลูกได้ในดินที่มีสภาพความเป็นกรดแก่ pH 5.0 และเป็นด่างอ่อน pH 7.5 ถ้าหากมีการให้ธาตุอาหารเสริม เช่น พืชธาตุอาหารรอง พวกที่พืชต้องการในปริมาณน้อยอย่างเพียงพอ เพราะดินที่มีสภาพความเป็นกรดและด่างเกินไปนั้น จะทำให้ธาตุอาหารบางอย่างไม่เป็นประโยชน์ต่อพืช จนทำให้ขาดธาตุอาหารเสริมได้ สำหรับดินที่มีสภาพความเป็นกรดจัด pH 5.0 ก่อนจะปลูกควรมีการปรับปรุงดินโดยใช้ปูน เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล

ดังนั้น ก่อนจะทำการปลูกรูข้าวโพดฝักอ่อน ควรจะนำดินในแหล่งที่จะทำการเพาะปลูก

ไปวิเคราะห์หาค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดินก่อน โดยทำการสุ่มจากบริเวณแปลงของตน ไม่ควรสุ่มโดยทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามใช้วัตถุปลูกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำใบใช้ทั่ว แล้วนำไปตากลมให้แห้ง แล้วจึงแบ่งดินออกมาประมาณ 250 กรัม ลงไปยังจานวิเคราะห์ดิน

และน้ำ กองเกษตรเคมี กรมวิชาการเกษตร ในเกษตรกลาง บางเขน

กรณีที่ไม่สามารถปลูกบนแปลงแบบร่องสวนได้ ก็ควรเลือกที่รวมพอดว มีการระบายน้ำได้ดี ในดินที่มีความลาดเทไม่เกิน 12 % ควรปลูกให้เป็นแถวตามแนวระดับ คือ เป็นแถวขวางความลาดเท จะช่วยลดความเร็วของน้ำไหลมาที่เกิดจากฝนตกไว้มาก และน้ำฝนมีโอกาสซึมลงสู่ดินชั้นล่างได้ดี

การปลูก

สำหรับการปลูกข้าวโพดฝักอ่อน ปลูกเหมือนกับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และข้าวโพดหวาน โดยทำหลุมต้นๆตามระยะปลูก แล้วหยอดเมล็ดในหลุม กลบควบดินบางๆ หรือใช้ไม้กระทุ้งเป็นหลุมตามระยะปลูก แล้วหยอดเมล็ด ทั้งนี้แตกต่างกันตามท้องถิ่น แล้วแต่ความเคยชินและปฏิบัติ แต่ที่แนะนำคือ ควรใช้จอบเปิดหลุมต้นๆ แล้วหยอดเมล็ดให้กระจายในหลุม จะทำให้ข้าวโพดไม่ขึ้น เป็นกระจุกเหมือนการใช้ไม้กระทุ้งเป็นหลุม และเวลาถอนแยกต้นที่ไม่ต้องการก็จะไม่กระทบกระเทือนเหมือนต้นอื่นๆ

ก่อนทำการปลูก ควรทดสอบความงอกของเมล็ดข้าวโพดเสียก่อน เพื่อที่จะได้ทราบถึงเปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ด และจะได้สามารถคำนวณปริมาณเมล็ดที่ปลูกได้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ปลูก และอัตราการหยอดเมล็ดต่อหลุม อีกทั้งไม่ต้องเสียเวลากับการปลูกซ่อมแทนหลุมที่ไม่งอก

ระยะปลูก

ในการปลูกพืชทั่วไป สิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นต้องพิจารณาก่อนที่จะทำการปลูกพืช คือจะใช้ระยะปลูกเท่าใดจึงจะเหมาะสม จะปลูกจำนวนกี่ต้นต่อหลุม และมีจำนวนต้นเท่าใดต่อพื้นที่ จึงจะทำให้ได้ผลผลิตสูงที่สุด ผลผลิตของการปลูกข้าวโพดจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆดังต่อไปนี้คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

1. จำนวนต้นต่อพื้นที่

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. พันธุ์พืช

3. ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
4. ปุ๋ย
5. การชลประทาน

โดยทั่วไป จำนวนต้นต่อพื้นที่เพาะปลูกจะมีปฏิกริยาสัมพันธ์ (interaction) กับปริมาณปุ๋ยที่ได้ด้วย โดยเฉพาะในข้าวโพดปลูกผสมจะให้ผลผลิตสูงเมื่อปลูกระยะชิด ในสภาพที่มีปุ๋ยอย่างเพียงพอ

ทิพย์และคณะ (2525) รายงานว่า สาขาข้าวโพดขาวหาง กรมวิชาการเกษตร แนะนำระยะปลูกข้าวโพดฝักอ่อนดังนี้คือ 60×60 เซนติเมตร ปลูกจำนวน 3 ต้นต่อหลุม จะได้จำนวนต้น 13,000 ต้นต่อไร่ สำหรับพื้นที่ราบ และจำนวน 9,600 ต้นต่อไร่ สำหรับพื้นที่ปลูกแบบร่องสวนแถบจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม

อย่างไรก็ตาม ระยะปลูกข้าวโพดฝักอ่อนที่เหมาะสมที่เกษตรกรใช้ทั่วไปคือ ระยะ 50×50 เซนติเมตร (ระยะระหว่างแถว $\neq$ ระยะระหว่างต้น) ปลูกลึกประมาณ 3.5 เซนติเมตร ในการหยอดเมล็ด ไม่ควรหยอดเมล็ดลึกเกินไป เพราะจะทำให้เมล็ดงอกช้า แต่ถ้าหากหยอดเกินไป เมล็ดจะไม่งอกและถูกทำลายโดยนก หนู ไ้ ถ้าเป็นดินเหนียวควรหยอดเมล็ดให้ตื้นกว่าดินทรายเล็กน้อย

อัตราเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูก

ถ้าเป็นข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หรือข้าวโพดไร่ เช่น พันธุ์รังสิต 1, สุวรรณ 1 หรือในเนื้อที่ 1 ไร่ จะใช้เมล็ด 9 กิโลกรัม สำหรับข้าวโพดหวานพิเศษ หรือข้าวโพดหวานธรรมดา ในเนื้อที่ 1 ไร่ จะใช้เมล็ดเพียง 6 กิโลกรัม เพราะเมล็ดมากกว่า หลุมหนึ่งจะหยอดเมล็ด 4-5 เมล็ด

สำหรับดินปลูกที่เป็นดินเหนียวและยกร่องสวน เกษตรกรจะให้น้ำ โดยใช้เครื่องบด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่รวบรวมขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำไปทำประโยชน์อื่นใดโดยเด็ดขาด
 สำนักคึกคักบนเรือหน้าออก 2 ช้าง และลากจูงไปตามร่องน้ำจนทั่วทุกร่อง โขบให้น้ำวันละครั้ง
 ไม่ควรกรูมิใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
 ถ้าปลูกในพื้นที่ดินเหนียว เกษตรกรมักจะพูนโคนทำเป็นร่องลูกพูก เพื่อสะดวกในการให้น้ำและ

การระบายน้ำแอมรอน การให้น้ำ 3 วันครั้ง และ 7 วันครั้ง สำหรับดินร่วนปนทรายที่ปลูกแบบไร่

ปุ๋ยและวิธีการใส่ปุ๋ย

ธาตุอาหารไนโตรเจน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของข้าวโพดมากกว่าธาตุอาหารอื่น ๆ ดังนั้นผลผลิตจะเพิ่มขึ้น เมื่อเพิ่มปริมาณไนโตรเจนอย่างเหมาะสม

มีรายงานว่า การผลิตข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือก จำนวน 100 กิโลกรัม ข้าวโพดจะ
 คุมธาตุอาหารไนโตรเจนไปประมาณ 4.19 – 6.2 กิโลกรัม ฟอสฟอรัสประมาณ 0.82 – 0.99
 กิโลกรัม และโปแตสเซียมประมาณ 2.75 – 3.38 กิโลกรัม ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงปริมาณธาตุอาหารที่ข้าวโพดดูดเข้าไปสะสมตามส่วนต่างๆของข้าวโพด

ส่วนของข้าวโพด	ธาตุอาหาร (กิโลกรัม)		
	ไนโตรเจน	ฟอสฟอรัส	โปแตสเซียม
เฉพาะฝักอ่อน	2.38 – 2.92	0.46 – 0.52	0.46 – 1.62
เปลือกหุ้มฝัก	1.12 – 1.62	0.25 – 0.33	0.95 – 1.19
ต้นและใบ	0.69 – 1.66	0.11 – 0.14	0.34 – 1.02
รวม	4.19 – 6.20	0.82 – 0.99	2.75 – 3.83

ที่มา : ทิพย์ (2529)

ไนโตรเจน เป็นธาตุอาหารที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับข้าวโพดฝักอ่อน นอกจากช่วยให้ข้าวโพดมีความเจริญเติบโตแล้วยังช่วยให้ต้นน้ำหนักสูงขึ้น ไนโตรเจนที่ข้าวโพดดูดขึ้นไปมีการสะสมอยู่ที่ฝักอ่อนมากกว่าส่วนอื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ หากมีการนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ถือว่าผิดกฎหมาย และต้องอาบัติถึงอาชญากรรมทุกกรณีที่มีกฎหมายกำหนดไว้
 ไม่จำเป็นต้องเพิ่มปุ๋ยฟอสฟอรัส เนื่องจากมีเพียงพอแล้ว แต่ถาเป็นดินที่ไม่เคยใส่ปุ๋ย ควรใส่ปุ๋ย

พอสพอร์ตรองพื้นก่อนปลูก

โปแตส เชื่อม ในดินโดยทั่วไปในแหล่งปลูกข้าวโพดฝักอ่อนมีโปแตส เชื่อมมากเพียงพอแล้ว โปแตส เชื่อมที่ข้าวโพดฝักอ่อนดูดขึ้นไปจากดินจะสะสมอยู่ในฝักอ่อนและ เปลือกหุ้มมากกว่าส่วนอื่น

การใช้ปุ๋ยกับข้าวโพดฝักอ่อน

มณฑล (2525) แห่งกองปรุพี กรมวิชาการเกษตร ได้ทำการทดลองและวิจัยการใช้ปุ๋ยกับข้าวโพดฝักอ่อนอย่างละเอียด ดังนี้

1. ที่ราบลุ่มภาคกลาง แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

1.1 ที่ราบลุ่มภาคกลางตอนบน ได้แก่พื้นที่จังหวัดชัยนาท, สิงห์บุรี, อโยธยา, อ่างทอง หากมีการใช้ปุ๋ยกับการปลูกข้าวโพดในที่นาดินเหนียวมากก่อน การปลูกข้าวโพดฝักอ่อน ใช้ปุ๋ยในโตรเจน อัตรา 20 – 30 กิโลกรัมต่อไร่ (แอมโมเนียมซัลเฟต 21-0-0 อัตรา 100 – 150 กิโลกรัมต่อไร่) เพียงอย่างเดียว โดยแบ่งใส่ 2 – 3 ครั้งๆละเท่าๆกัน คือ รองกันหลุมตอนปลูก ที่เหลือใส่เมื่อข้าวโพดงอกแล้ว 20 – 25 และ 35 – 40 วัน โดยวิธีโรยข้างแถวปลูก หากไม่เคยใส่ปุ๋ยนามาก่อน การปลูกข้าวโพดฝักอ่อนนั้นควรใส่ปุ๋ยนา สูตร 16-20-0 อัตรา 40 ถึง 50 กิโลกรัมต่อไร่ รองกันหลุมตอนปลูก เมื่อข้าวโพดงอกแล้ว 25 – 30 วัน ใส่ปุ๋ยในโตรเจน 10 – 15 กิโลกรัมต่อไร่ (แอมโมเนียมซัลเฟต) 21-0-0 อัตรา 50 – 75 กิโลกรัมต่อไร่ โดยวิธีโรยข้างแถวแล้วพูนโคนคลุมปุ๋ย

1.2 ที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่าง ได้แก่ บริเวณจังหวัดปทุมธานี กรุงเทพฯ นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร เป็นต้น บริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่มีการปลูกข้าวโพดฝักอ่อนกันหนาแน่น จะเป็นพื้นที่บกร่องสวน ปลูกผักและผลไม้ ดินแถบนี้เป็นดินตะกอนจากแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน

มาตกตะกอนทับถมกัน เป็นดินเหนียวที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง และการปลูกผักมีการใช้ปุ๋ยกันอย่างมาก เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ กรุณาติดต่อขอสงวนลิขสิทธิ์และอื่นๆเสมอ ทุกครั้งที่มีการปลูกพืช ซึ่งปลูกปีละไม่ต่ำกว่า 2 – 3 ครั้ง

การใช้ปุ๋ยข้าวโพดฝักอ่อนในท้องที่นี้จึงควรใช้ปุ๋ยไนโตรเจนอย่างเดียวกับเป็นการเพียงพอแล้ว โดยใส่ปุ๋ยยูเรีย 45-0-0 หรือปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต 20-0-0 อัตรา 50 - 100 กิโลกรัมต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้งๆละเท่าๆกัน ครั้งแรกรองกันหลุมตอนปลูก ที่เหลือใส่เมื่อข้าวโพดงอกได้ประมาณ 20 - 25 วัน โดยวิธีโรยข้างแถว บางท้องถิ่นสภาพดินเป็นกรดจัด ควรมีการใส่ปูนขาวก่อนปลูก ประมาณ 25 - 30 วัน ในอัตรา 500 - 700 กิโลกรัมต่อไร่ ทั้งนี้ก่อนใส่ปุ๋ยควรเก็บตัวอย่างดิน ส่งมาวิเคราะห์ที่กองเกษตรเคมี กรมวิชาการเกษตร เพื่อทราบความต้องการปูนที่แน่นอน การใส่ปุ๋ยขาวใช้วิธีหว่านให้ทั่วแปลง แล้วคลุกเคล้ากับดินโดยการไถพรวนหรือพรวนดิน แล้วรดน้ำให้ทั่วเพื่อลดความเป็นกรดให้เร็วขึ้น

2. ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ท้องที่ที่มีการปลูกข้าวโพดฝักอ่อน ส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดปลูกหลังฤดูทำนาข้าวในแหล่งที่มีการชลประทาน ดินในภูมิภาคนี้ เป็นดินร่วนปนทรายถึงร่วนเหนียวปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ในเกณฑ์ต่ำ ชาวท้าวอาหารหลักไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโต การปลูกข้าวโพดฝักอ่อนจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเคมี โดยใช้ปุ๋ยผสม สูตร 15-15-15 หรือ 20-10-10 รองกันหลุมในอัตรา 75-100 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อข้าวโพดงอกแล้วประมาณ 25 วัน ใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต 21-0-0 อัตรา 50 - 75 กิโลกรัมต่อไร่ โดยวิธีโรยข้างแถวปลูก แล้วกลบปุ๋ย หรืออาจใช้ปุ๋ยยูเรีย (45-0-0) อัตรา 25 - 30 กิโลกรัมต่อไร่ แทนปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟตก็ได้

ข้อเสนอแนะในการใส่ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพ

1. การใส่ปุ๋ย โดยเฉพาะปุ๋ยไนโตรเจนทั้งหลาย เมื่อใส่ลงดินแล้วควรมีการกลบปุ๋ย เพื่อป้องกันการสูญเสียไปโดยระเหยเป็นก๊าซ หรือถูกน้ำชะล้างออกไปโดยพืชไม้โตใช้ประโยชน์
2. ใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ เพื่อป้องกันการชะงักการเจริญเติบโตของพืช

3. ไม่ควรรีใช้ปุ๋ยมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น เช่น แถบจังหวัดสมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี เพราะมีธาตุอาหารฟอสฟอรัส โบแทสเซียมเพียงพอแล้ว การปลูกข้าวโพดฝักอ่อนไม่จำเป็น

ต้องใช้ปุ๋ยที่มีธาตุอาหารดังกล่าว ซึ่งเป็นการสูญเสียโดยเปล่าประโยชน์ และยังเป็นภาระเพิ่มต้นทุนการผลิต อีกทั้งอาจก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาได้

4. ควรปรับความเป็นกรดเป็นด่างของดินให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืชที่ปลูก ความเป็นกรดเป็นด่างของดินสูงหรือต่ำเกินไปมีผลดีและผลเสียต่อความเป็นประโยชน์ของปุ๋ยที่ใส่ลงไปได้

5. ควรมีการเก็บตัวอย่างดินไปตรวจสอบทุก 2 – 3 ปี เพื่อจัดการเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยที่ถูกต้องและเหมาะสมมากที่สุด

ระยะเวลาในการใส่ปุ๋ยกับข้าวโพดฝักอ่อน

1. ใส่รองก้นหลุมก่อนหยอดเมล็ด ขุดร่องลึกประมาณ 4 นิ้ว โรยปุ๋ยตามร่องที่ขุดไว้ โดยใส่ปุ๋ย $\frac{1}{2} N + PK$ จากนั้นกลบปุ๋ย แล้วหยอดเมล็ดบนดินที่กลบปุ๋ย
2. ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 โดยวิธีโรยข้างแถวปลูก ห่างจากโคนต้นประมาณ 1 ฟุต เมื่อข้าวโพดงอกแล้ว 25 – 30 วัน หรือสูงแค่เข่า แล้วกลบปุ๋ยบนโคนต้น

พันธุ์ข้าวโพดที่ใช้ผลิตข้าวโพดฝักอ่อน

แต่เดิมการปลูกข้าวโพดฝักอ่อนยังไม่แพร่หลาย เกษตรกรมักใช้ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดหวานพิเศษ หรือข้าวโพดเทียน เพราะข้าวโพดพวกนี้มีอายุสั้น ฝักดก ฝักอ่อนมีขนาดเล็ก รูปร่างสวย รสชาติดี นำมารับประทาน ต่อมาพบว่าข้าวโพดทั้ง 3 ชนิดไม่ทนทานต่อโรคราน้ำค้าง และพบว่าเมื่อโรคราน้ำค้างระบาดรุนแรงเกษตรกรจะเก็บผลผลิตไม่ได้เลย ในระยะต่อมาเกษตรกรจึงหันมาใช้ข้าวโพดโรปลูกเป็นข้าวโพดฝักอ่อนแทน โดยใช้พันธุ์ Thai DMR No.6, พันธุ์สุวรรณ 1 และพันธุ์สุวรรณ 2 เพราะทนต่อโรคราน้ำค้าง ตลอดจนมีการเจริญเติบโตแข็งแรงดี และเกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตด้านเมล็ดพันธุ์ได้ กล่าวคือ เมล็ดพันธุ์ของข้าวโพดไม่มีราคาเพียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 กิโลกรัมละประมาณ 10 – 15 บาท แต่เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานและข้าวโพดหวานพิเศษราคาไม่วางกรณใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
 กิโลกรัมละประมาณ 20 – 40 บาท อย่างไรก็ตาม ข้าวโพดไม่มีข้อเสียในแง่ที่ควรเก็บเกี่ยว

ในระยะเวลาที่เหมาะสม มิฉะนั้นจะได้ผักที่มีแกนค่อนข้างใหญ่ หรือจะได้ผักอ่อนที่มีรูปร่างหัวโต ปลายลิ่ม รูปร่างคดเคี้ยว แกนแข็ง เป็นต้น

ลักษณะและคุณสมบัติที่ดีของพันธุ์ข้าวโพดที่ปลูกเพื่อใช้ผลิตเป็นผักอ่อน

1. เป็นพันธุ์ที่มีน้ำหนักของผักอ่อนก่อนปอกเปลือกสูง ซึ่งจะทำให้ได้ผลผลิตต่อพื้นที่สูง
2. เป็นพันธุ์ที่มีน้ำหนักของผักอ่อนหรือแกนหลังปอกเปลือกแล้วสูง
3. มีขนาดผักอ่อนสม่ำเสมอ และพอเหมาะ คือความยาวของผักประมาณ 9 – 10 เซนติเมตร ความกว้างหรือเส้นผ่าศูนย์กลาง หรือส่วนที่กว้างที่สุดประมาณ 1 – 1.5 เซนติเมตร
4. ต้านทานโรคราน้ำค้าง และเจริญเติบโตเร็ว
5. สีของผักเมื่อปอกเปลือกแล้ว ควรมีสีเหลืองหรือสีครีม ไม่ขาวซีด และการเรียงของไขปลอกผักอ่อนนั้นตรง ไม่แยกเห็นเป็นร่อง
6. หากมีสภาพปลูกที่สมบูรณ์ดี ควรจะได้ผลผลิตก่อนปอกเปลือกไม่ต่ำกว่า 700-800 กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิตหลังปอกเปลือกแล้วไม่ต่ำกว่า 100 – 150 กิโลกรัมต่อไร่ (ชานัญ, 2528)

พันธุ์ข้าวโพดผักอ่อนที่ปลูกในปัจจุบัน

1. พันธุ์ Thai DMR No.6 หรือข้าวโพดพันธุ์ผสม มีคุณสมบัติดังนี้

- เกษตรกรนิยมปลูกมาก เพราะมีการเจริญเติบโตแข็งแรงดี
- มีอายุเก็บเกี่ยวประมาณ 45 – 47 วันหลังปลูก
- ต้นไม่สูงมากนัก สะดวกในการถอนหรือดึงขอกชอกตัวผู้ไถ้งาน
- ให้ผักคก และขนาดของผักอ่อนดี ตรงตามความต้องการของตลาด
- เมล็ดพันธุ์ราคาถูก ราคาจำหน่ายในท้องตลาดประมาณ 6.50 บาทต่อกิโลกรัม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น 2. พันธุ์หวานธรรมชาติ หรือข้าวโพดพันธุ์เกษตร มีคุณสมบัติดังนี้ ทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

– ให้ฝึกตก มีแกนอ่อน สีสวย

– ไม่คานทานแตกและสภาพแวดล้อม เช่น ในฤดูฝนเปอร์เซ็นต์ความงอกจะต่ำมาก

และเจริญเติบโตไม่เต็มที่เท่าที่ควร

– ราคาเมล็ดจำหน่ายกิโลกรัมละประมาณ 20 บาท

3. ข้าวโพดหวานพิเศษ หรือ เรียกว่าข้าวโพดพันธุ์สวีท, พันธุ์ปลูกเปอร์ หรือพันธุ์ปลูกเปอร์สวีท มีคุณสมบัติดังนี้

– ให้ผลผลิตดี ฝึกตก มีแกนอ่อนสวย

– มีอายุเก็บเกี่ยว 48 – 50 วัน

– ข้อดีของพันธุ์นี้คือ แมวใหม่จะไถลออกจากฝักยาวเกินกว่า 3 – 4 เซนติเมตร ซึ่ง เป็นระยะที่เหมาะสมสำหรับเก็บข้าวโพดฝักอ่อนก็ตาม ก็ยังให้ฝักที่มีแกนอ่อน สวย และโตขนาดเหมือนเต็ม

– ราคาเมล็ดพันธุ์ค่อนข้างแพง ราคาประมาณกิโลกรัมละ 40 บาท

4. ข้าวโพดพันธุ์สุวรรณ 1 มีคุณสมบัติดังนี้

– เป็นข้าวโพดไร่ จึงมีการเจริญเติบโตเร็วมาก จึงทำให้ฝักแก่เร็วมาก อายุการเก็บเกี่ยวประมาณ 47 วัน ดังนั้นการเก็บเกี่ยวจึงต้องเก็บเกี่ยวในระยะเวลาที่ถูกต้องเหมาะสม

– ผลผลิตสูงพอควร และสามารถคานทานโรคคราบน้ำค้าง

– เมล็ดมีราคาถูก ประมาณกิโลกรัมละ 10 บาท

5. ข้าวโพดพันธุ์สุวรรณ 2 มีคุณสมบัติดังนี้

– เป็นข้าวโพดไร่ มีการเจริญเติบโตเร็วมาก และสามารถเก็บเกี่ยวได้เร็วมาก ฝักมักจะเจริญเร็ว โดยเฉพาะทางด้านความกว้างหรือเส้นผ่าศูนย์กลางฝักมักจะเกิน 1.5 เซนติ

เมตร ซึ่งเป็นขนาดมาตรฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น

– ฝักอ่อนหรือแกนอ่อนมีความสม่ำเสมอมากกว่าพันธุ์สุวรรณ 1 ครั้งที่มีการนำไปใช้

- ใ้ผลผลิตสูง ต้านทานโรคราน้ำค้าง
- อายุเก็บเกี่ยวสั้นกว่าพันธุ์สุวรรณ 1 คือเก็บได้เมื่ออายุ 47 วัน

6. ข้าวโพกพันธุ์รังสิต 1 เป็นข้าวโพกไร่ลูกผสม 3 สายพันธุ์ จากพันธุ์ UPCA Var.1 x Cup. FC DMR (F)C₂x D 745 ทำการปรับปรุงเพื่อใช้เป็นข้าวโพกสำหรับปลูกเพื่อผลิตข้าวโพกฝักอ่อนโดยตรง ได้รับการปรับปรุงจากนักวิชาการของกรมวิชาการ เกษตรในปี 2521 และเริ่มนำออกแนะนำให้เกษตรกรปลูกเมื่อปี 2524 ปรากฏว่าไ้ผลดี ซึ่งการปรับปรุงพันธุ์ได้วางหลักเกณฑ์คุณสมบัติดังนี้ คือ

- ใ้มีผลผลิตสูง
- ต้านทานโรคราน้ำค้าง
- ใ้มีน้ำหนักของฝักก่อนปอกเปลือกและหลังปอกเปลือกสูง
- มีขนาดของฝักสม่ำเสมอในเวลาเก็บเกี่ยว

ปัจจุบันเกษตรกรในแหล่งปลูกใหญ่คือ ราชบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร ได้เริ่มใช้พันธุ์รังสิต 1 ปลูกกันมากขึ้น กรมวิชาการเกษตรได้ทำการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่แม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนมาก ราคาของเมล็ดพันธุ์ประมาณกิโลกรัมละ 10 - 15 บาท

7. พันธุ์ไทยรูปเปอร์สวิต Composite 1 DMR ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นพันธุ์หนึ่งที่บริษัทส่งออกฝักสคิไซ เป็นพันธุ์ปลูกในปัจจุบัน

8. ขณะนี้ นายรัช ลวะเปารยะ อาจารย์ภาควิชาพืชสวน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ทำการผสมพันธุ์ข้าวโพกฝักอ่อน Composite 1 DMR ขึ้นมาใหม่ เพื่อใช้เป็นพันธุ์ข้าวโพกฝักอ่อนโดยเฉพาะ มีอายุสั้น ฝักคก ทนต่อโรคราน้ำค้าง และอยู่ในระหว่างการทดสอบในไร่เกษตรกร เพื่อการส่งออกสดและบรรจุกระป๋อง (สุนันทา, 2529)

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การปลูกข้าวโพกฝักอ่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์การใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ข้อนี้ให้ตัดเป็นพื้ที่หา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้าวโพกฝักอ่อน เป็นพืชที่มีอายุสั้น ประมาณ 45 - 60 วัน ดังนั้นสภาพแวดล้อมโดย

ทั่วไปจึงไม่มีปัญหามากนัก สำหรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตสูงที่สุด ได้แก่

1. แสง ข้าวโพดเป็นพืชวันสั้น ต้องการช่วงแสงประมาณ 12 – 14 ชั่วโมง เพื่อกระตุ้นให้ออกดอกได้เร็ว ข้าวโพดจะเจริญเติบโตได้ดีควรได้รับแสงเต็มที่ตลอดทั้งวัน สำหรับประเทศไทย ช่วงแสงเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดตลอดปี
2. อุณหภูมิ อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวโพด ประมาณ 24° – 30°ซ. และต้องการอุณหภูมิกว้างขึ้นค่อนข้างต่ำ ประมาณ 15° – 18°ซ. สภาพอุณหภูมิสูงจะทำให้ข้าวโพดเจริญเติบโตได้เร็ว และเก็บเกี่ยวได้เร็ว ข้าวโพดฝักอ่อนไม่มีปัญหาเรื่องการติดเมล็ดในฝัก ดังนั้นถ้าอุณหภูมิสูงกว่าที่ต้องการเล็กน้อยก็ไม่มีปัญหา แต่ต้องมีความชื้นในดินอย่างเพียงพอ เพราะถ้าหากอุณหภูมิสูงและขาดน้ำด้วย จะทำให้การเจริญเติบโตชะงักหรือลดลง
3. สภาพดิน ข้าวโพดปลูกได้ในดินเกือบทุกชนิดที่มีการระบายน้ำ ข้าวโพดไม่ชอบดินที่ขาดน้ำหรือไม่มีการระบายน้ำ สภาพดินร่วนทรายจะทำให้ข้าวโพดฝักอ่อนเจริญเติบโตได้ดี เก็บเกี่ยวได้เร็วขึ้น สภาพความเป็นกรดเป็นด่างที่เหมาะสมคือ 6.5 – 7 เป็นช่วงที่ธาตุอาหารในดินสามารถละลายเป็นประโยชน์แก่พืชได้มากที่สุด
4. ปริมาณน้ำฝนและน้ำ ข้าวโพดเป็นพืชที่เจริญเติบโตเร็ว ต้องการความชื้นหรือน้ำเพื่อการเจริญเติบโตมาก ถ้าหากขาดน้ำในช่วงโคของระยะการเจริญเติบโต จะทำให้ผลผลิตลดลง

ฤดูปลูกและแหล่งปลูกที่สำคัญ

ข้าวโพดฝักอ่อน เป็นพืชที่ใช้ระยะเวลาในการปลูกค่อนข้างสั้น จะเริ่มเก็บฝักอ่อนได้เมื่ออายุประมาณ 45 วัน และใช้ระยะเวลาเก็บเกี่ยวประมาณ 10 วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์ที่ใช้ ดังนั้นช่วงเวลาตั้งแต่วันปลูกจนถึงเก็บฝักอ่อนหมดจะใช้เวลาไม่เกิน 60 วัน สำหรับในท้องที่ที่มีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า การชลประทานตลอดปี เกษตรกรจะสามารถปลูกข้าวโพดฝักอ่อนได้ประมาณปีละ 4 – 5 ครั้ง

แต่ฤดูกาลที่เกษตรกรนิยมปลูกรั้วข้าวโพดมักก่อนมากคือฤดูฝน

สถิติพื้นที่การเพาะปลูกข้าวโพดมักก่อนในฤดูเพาะปลูก ปี 2527/2528 จากกรมส่งเสริมการเกษตร ได้รายงานไว้ว่า ประเทศไทยมีพื้นที่ในการปลูกรั้วข้าวโพดมักก่อนถึง 39,870 ไร่ รวบรวมและแยกดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตข้าวโพดมักก่อน

ฤดูเพาะปลูก	2526/2527			2527/2528		
	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
เหนือ	10,762	15,284	1,420	14,998	17,906	1,194
ตะวันออกเฉียงเหนือ	7,046	8,309	1,179	4,689	4,619	985
กลาง	4,466	3,888	871	1,176	942	801
ตะวันออก	2,058	2,493	1,211	593	491	875
ตะวันตก	19,273	16,836	874	14,717	15,356	1,046
ใต้	394	99	251	3,697	2,314	637
รวมทั้งประเทศ	43,999	46,909	1,066	39,870	41,628	1,048

ที่มา : สุนันทา (2529)

แหล่งปลูกรั้วข้าวโพดมักก่อนที่สำคัญ พบว่าปลูกรั้วกันมากในภาคเหนือ ภาคตะวันตก สำหรับภาคเหนือปลูกรั้วมากที่จังหวัดลำพูน พะเยา เชียงราย เชียงใหม่ ลำปาง ภาคตะวันตก(ภาคกลาง

ตอนกลาง) ปลูกรั้วกันมากในเขตจังหวัดสมุทรสาคร ราชบุรี และนครปฐม เอกสารนี้เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่ได้รับนำไปใช้ สำหรับภาคอื่นๆ ส่วนใหญ่จะมีการปลูกรั้วรอบๆตัวจังหวัดเพื่อส่งตลาดสด พื้นที่ปลูกรั้วข้าวโพด

ฝักอ่อนของเกษตรกรโดยเฉลี่ยต่อครอบครัว จะประมาณครอบครัวละ 5 – 10 ไร่ บางครอบครัว
ก็ปลูกเป็นพืชหลัก บางครอบครัวปลูกเป็นพืชรองหรือพืชแซมพุดรา, มะพร้าว

การปฏิบัติดูแลรักษา

หลังจากที่ต้นข้าวโพดเจริญเติบโตได้ประมาณ 15 วัน หรือต้นสูงประมาณ 1 คืบ ต้อง
ถอนต้นที่อ่อนแอ ไม่สมบูรณ์ หรือโคซาทิ้งไป ให้เหลือหลุมละประมาณ 3 ต้น หากไม่มีการใช้ยา
กำจัดวัชพืช การพรวนดินเพื่อกำจัดวัชพืชมีความจำเป็นมาก เพราะ เมล็ดวัชพืชจะงอกพร้อมกับ
ข้าวโพด และแข่งขันกับข้าวโพดทำให้ข้าวโพดไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร โดยปกติจะทำการพรวน
ดินและกำจัดวัชพืช เมื่อต้นข้าวโพดอายุประมาณ 15 – 20 วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาพอดีกับการใส่
ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งแรก การพรวนดินจะเป็นการช่วยกำจัดวัชพืชและกลบปุ๋ยไปในตัว และเป็นการ
ช่วยพรวนดินกลบโคนต้น จะช่วยให้ต้นข้าวโพดไม่ล้มในระยะเวลาต่อไป ทำให้ปุ๋ยเป็นประโยชน์ต่อต้น
ข้าวโพดอย่างดียิ่ง การกำจัดวัชพืชโดยวิธีนี้ ปกติทำเพียงครั้งเดียวก็พอ

วิธีการในการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของข้าวโพดฝักอ่อน

ลักษณะโดยทั่วไป ข้าวโพดจะมีใบทั้งหมดประมาณ 14 – 23 ใบต่อต้น แล้วแต่พันธุ์ที่
ใช้ปลูก ทุกกาบใบจะมีตาออกตัวเมียบ (ฝัก) การเก็บเกี่ยวข้าวโพดฝักอ่อนจะเก็บได้ 1 – 3 ฝัก
และฝักที่ 2 และ 3 มักจะไม่ค่อยสมบูรณ์ รูปร่างไม่ดี เพราะข้าวโพดเป็นพืชที่มีวิธีการส่งถ่าย
อาหารทางค้ำมนลงสู่ค้ำกลาง ดังนั้นการเจริญเติบโตของส่วนกลางของต้นข้าวโพดจะถูกควบคุม
โดยส่วนบนของลำต้น ดังนั้นการเจริญเติบโตของช่อกอกตัวผู้จะเป็นตัวควบคุมการเจริญ
เติบโตของช่อกอกตัวเมีย และการเจริญเติบโตของฝักแรก (ฝักบน) จะเป็นตัวควบคุมการเจริญ
เติบโตของฝักที่อยู่ส่วนกลางลงมาตามลำดับ ถ้าสังเกตด้วยตาเปล่าจะเห็นการเจริญและการแก่
ของฝักข้าวโพด โดยฝักแรกค้ำมนจะเจริญและแก่ก่อนฝักที่อยู่ส่วนกลางเป็นลำดับ (สุนันทา, 2529)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่รวบรวมสำหรับอาจารย์ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ผ่านการคำ
ถึงนั้น ถ้ามีการเกิดช่อกอกตัวผู้ จะทำให้ฝักอ่อนซึ่งอยู่ส่วนกลางเจริญเติบโตเร็วและ
ไม่วางกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
มีฝักที่สมบูรณ์ ทำให้เก็บเกี่ยวได้ก่อนกำหนด และฝักที่ 2 และ 3 ก็จะเจริญเติบโตเป็นลำดับ ทั้งนี้

เนื่องจากอาหารในส่วนที่ถูกนำไปใช้ในการเจริญเติบโตของช่อดอกตัวผู้ถูกถ่ายเทเข้ามาเลี้ยงส่วนของดักอันทน ทำให้ได้ดักที่สมบูรณ์ มีคุณภาพ และได้จำนวนดักต่อต้นมากขึ้น โดยปกติช่อดอกตัวผู้จะเจริญและปรากฏให้เห็นก่อนดอกตัวเมียประมาณ 5 - 10 วัน ดังนั้นในการปฏิบัติที่ทั่วไปของเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเพื่อผลิตดักอันทน ซึ่งจะใช้เวลาตั้งแต่ปลูกจนเก็บเกี่ยวประมาณ 45 ถึง 60 วัน ซึ่งแล้วแต่พันธุ์ที่ปลูก และฤดูกาลที่ปลูก เช่น ข้าวโพดหวานเมื่ออายุได้ 38-48 วัน จะเริ่มปรากฏให้เห็นช่อดอกตัวผู้ ซึ่งอาจจะยังอยู่ในใบธง หรือโผล่มาให้เห็น ก็ถึงช่อดอกตัวผู้ออกทั้งก่อนที่ดอกจะคลี่บาน (Detasseling) ซึ่งวิธีการนี้เกษตรกรแถบจังหวัดสมุทรสาคร, สมุทรสงคราม, นครปฐม และราชบุรี นิยมทำ ทำให้เกษตรกรปลูกข้าวโพดดักอันทนได้ผลผลิตสูง และได้ดักที่มีความสมบูรณ์ คุณภาพดี สามารถเก็บเกี่ยวได้ก่อนกำหนดการเก็บเกี่ยวตามปกติ

การเก็บเกี่ยวข้าวโพดดักอันทน

การเก็บเกี่ยวข้าวโพดดักอันทน เป็นปัญหาที่สร้างความลำบากใจให้แก่เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดดักอันทนรายใหม่และยังขาดประสบการณ์ เพราะข้าวโพดดักอันทนที่นำมาใช้ประโยชน์นั้น ไม่ว่าจะใช้จำหน่ายเพื่อบริโภค หรือเพื่อส่งเข้าโรงงานบรรจุกระป๋อง มีอายุกำหนดการเก็บเกี่ยวที่จำกัด และมีคุณลักษณะที่ค่อนข้างจะจำกัดมาก เช่น ขนาดความยาวของดัก ความกว้างหรือเส้นผ่าศูนย์กลาง ความแก่อ่อน ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้มีความสัมพันธ์บางอย่างกับระยะเวลาในการเก็บเกี่ยว เพราะถ้าเราเก็บเกี่ยวเร็วเกินไปจะทำให้ได้ดักที่มีขนาดเล็ก ไม่เหมาะสมที่จะนำส่งตลาด และได้ผลผลิตต่ำ หรือถ้าหากเก็บเกี่ยวช้ากว่ากำหนดระยะเวลา ขนาดของดักก็จะมีขนาดใหญ่เกินกว่าขนาดที่ส่งเข้าโรงงานได้ และคุณภาพก็ลดต่ำลง ซึ่งวิธีการพิจารณากำหนดระยะเวลาการเก็บเกี่ยวมีข้อสังเกตุดังนี้

1. ระยะเวลาหลังจากข้าวโพดงอก โดยทั่วไปเราสามารถเก็บเกี่ยวดักอันทนของข้าวโพดได้เมื่อข้าวโพดมีอายุประมาณ 40 - 60 วัน หลังจากข้าวโพดเริ่มงอกแล้ว แต่วิธีการนี้ไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า คอยแน่นอน เพราะกำหนดอายุการเก็บเกี่ยวของข้าวโพดจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของพันธุ์ ฤดูกาลที่ปลูกก็มีส่วนทำให้กำหนดอายุการเก็บเกี่ยวแตกต่างกันออกไป เช่น ข้าวโพดที่ปลูกในฤดูหนาว

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร

อุณหภูมิค่า ทำให้เก็บเกี่ยวได้ช้ากว่าข้าวโพดที่ปลูกในฤดูฝนหรือฤดูร้อน

2. วิธีสุ่มเก็บตัวอย่างในแปลงมาตรวจสอบคุณภาพ รุปร่าง วิธีสุ่มเก็บตัวอย่างจริงในแปลงข้าวโพด เป็นวิธีการที่ได้ผลดี เพราะการสุ่มเก็บตัวอย่างต้องอาศัยวิธีการนับอายุข้าวโพดหลังจากวันปลูก และสังเกตคุณภาพของไหมที่ไผ่ล่อออกมาจากฝักอ่อน ซึ่งควรจะมียาวประมาณ 1 – 3 เซนติเมตร หรือ 1 ซ่อนิ้วมือ เมื่อเราใช้วิธีนับอายุ ประกอบกับสังเกตความยาวของไหมแล้วว่าจะเก็บเกี่ยวได้ โดยสุ่มเก็บตัวอย่างฝักแรกของตน ประมาณ 10 – 20 ฝัก จาก 10 – 20 ต้น กระจายกันไปตามจุดต่างๆของพื้นที่ปลูก แลวนำมาปอกเปลือกดูความยาวของฝักประมาณในช่วง 4 – 10 เซนติเมตร ความกว้างของฝักอยู่ในช่วง 1 – 1.5 เซนติเมตร ถ้า 80 – 90 % อยู่ในขนาดที่กำหนด ก็เริ่มเก็บเกี่ยวได้ (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2516)

วิธีการเก็บเกี่ยว

เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดฝักอ่อน เมื่อพิจารณาเห็นว่าข้าวโพดที่ปลูกไว้สามารถทำการเก็บเกี่ยวฝักอ่อนได้ตามวิธีการดังกล่าว ก็ให้เริ่มเก็บเกี่ยวได้ทันที โดยเก็บเกี่ยวชุดแรกให้ทั่วทั้งแปลง ทั้งนี้ให้เลือกเก็บเกี่ยวเฉพาะฝักที่มีลักษณะเก็บเกี่ยวได้ โดยทั่วไปข้าวโพดฝักอ่อนจะมีฝักประมาณต้นละ 2 – 3 ฝัก ลักษณะที่เกษตรกรจะสังเกตเห็นได้ง่าย จะเห็นว่าข้าวโพดฝักบนสุดนั้นจะเก็บเกี่ยวได้หลังจากถึงช่อกอแก้วผู้ทั้งก่อนที่ช่อกอจะเคลื่อนออกจากกามใบธง ประมาณ 7 ถึง 10 วัน จะเห็นไหมโผล่พ้นจากฝักประมาณ 1 – 2 เซนติเมตร เนื่องจากฝักอ่อนฝักแรกของข้าวโพดจะเจริญเติบโตเร็วมาก ทำให้ขนาดของฝักที่เหมาะสมต่อการเก็บเกี่ยวแต่ละพันธุ์อาจแตกต่างกันบ้าง เช่น ข้าวโพดไร่พันธุ์สุวรรณ 1, สุวรรณ 2 และ ไทย ดีเยี่ยมอาร์ 6 เมื่อเห็นไหมแล้วยังสามารถรอเก็บในวันถัดไปได้ ขนาดไม่แตกต่างกันมากนัก หรือพันธุ์ข้าวโพดหวานสามารถรอได้จนไหมยาวประมาณ 3 – 4 เซนติเมตร ถ้าเป็นพันธุ์รังสิต 1 ถ้าเห็นไหมแล้วจะต้องรีบเก็บเกี่ยว เพราะฝักอ่อนเจริญเติบโตเร็วมาก เพียงระยะเวลา 1 วันเท่านั้น ก็มีบางพันธุ์ไหมไม่

พยายามจัดวางให้ผลิตภัณฑ์กระทบความร้อนโดยเร็ว ไม่ควรเก็บข้าวโพดฝักอ่อนไว้เป็นกองสูงๆ และไม่ทิ้งไว้หลายวัน ถ้าเป็นไปได้ ในการขายฝักสดควรนำมาปก เปลือกออกทันทีหลังการ เก็บ เก็บไว้ให้เร็วเท่าที่จะทำได้ โดยใช้มีดที่คมและสะอาด แล้วตัดขนาดฝักให้ยาวประมาณ 6 – 9 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 1 – 1.5 เซนติเมตร การเรียงของเมล็ดไม่แยกเป็นร่องลึก ฝัก จะเป็นสีเหลืองอ่อนหรือสีครีม ขึ้นอยู่กับชนิดของพันธุ์ มีขนาดสม่ำเสมอ แล้วนำมาบรรจุลงในกล่อง กระดาษที่มีช่องระบายอากาศด้านข้าง หรือบรรจุลงในตระกร้าพลาสติกที่มีรูระบายอากาศและฝาปิด

การลดอุณหภูมิ

การให้ความเย็นกับผลิตภัณฑ์หลังการ เก็บ เก็บไว้โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อลดอุณหภูมิ ที่มีมาจากแปลงปลูก ลดอัตราการหายใจ ลดการสูญเสียน้ำ และลดการระเหยของการ เน่าเสีย ทั้งหมดนี้ก็เพื่อยืดอายุของผลผลิตให้มากขึ้น สำหรับข้าวโพดฝักอ่อน วิธีที่นิยมใช้คือการอัดลมเป็น (Forced-air cooling)

ในปี พ.ศ. 2530 วารุณี ปริบีมาโนช ได้ทดลองใช้รตห้องเป็นที่ตัดแปลงเป็นที่สำหรับ ใช้ลดอุณหภูมิของผลิตภัณฑ์โดยการใช้ลมเย็น จะลดอุณหภูมิของข้าวโพดฝักอ่อนจาก 30°ซ. ลงถึง 7°ซ. เวลาที่ใช้จะขึ้นอยู่กับปริมาณของผลผลิตที่ใช้ จากผลการทดลองพบว่า ข้าวโพดฝักอ่อนที่ ลดอุณหภูมิจะมีสภาพและอายุการ เก็บรักษานานขึ้น

การ เก็บรักษา

อุณหภูมิที่ใช้ในระหว่างการ เก็บรักษาเพื่อรอการขนส่ง หรือระหว่างการขนส่ง คือ 5°ซ. ความชื้นสัมพัทธ์ 90 – 95 %

ปี พ.ศ. 2530 วารุณี ปริบีมาโนช ได้ศึกษาเกี่ยวกับการ เก็บรักษาในสภาพอุณหภูมิห้อง (29 – 30°ซ.) และห้องเย็น 5°ซ. และ 7°ซ. โดยวิธีบรรจุในถุงพลาสติก PE (Polyethylene), PP (Polypropylene) เจาะรูและไม่เจาะรู และบรรจุลงในถาดโฟมหุ้มด้วยฟิล์มใส PVC ผล การทดลองพบว่า การ เก็บรักษาในถาดโฟมที่หุ้มด้วยPVC จะมีสภาพดีกว่าวิธีการอื่นๆ รองลงมา

คือการบรรจุในถุงพลาสติก ทั้ง PE และ PP ไม่เจาะรู ขั้วโศกติก่อนยังคงมีสภาพดีหลังจากเก็บรักษาไว้ 3 วัน, 7 – 10 วัน และ 2 – 3 สัปดาห์ ตามลำดับ

การบรรจุหีบห่อ

วิธีที่ส่งออกหลายบริษัทที่ทำการบรรจุขั้วโศกติก่อนลงในกล่องกระดาษ ประมาณ 2 กิโลกรัม ต่อ 1 กล่อง ไปยังประเทศแถบยุโรป แต่จากการทดลองพบว่า การบรรจุเช่นนี้เมื่อผลิตผลถึงต่างประเทศแล้วค่อนข้างจะเปียก และมีบางผักโยลมาตามรู ทำให้ไม่สวยงาม การบรรจุแบบวางในถาดโฟมเล็กๆ หรือถาด PVC ใส แล้วหุ้มด้วย PVC แล้วบรรจุในกล่องกระดาษประมาณ 4 – 4.5 กิโลกรัมต่อ 1 กล่อง พบว่าเมื่อผลิตผลถึงต่างประเทศจะคงทนารับประทานมากกว่า และการสูญเสียน้ำหนักก็น้อยกว่า ส่วนตลาดในแถบ เอเชีย เช่น สิงคโปร์, มาเลเซีย และฮ่องกง ก็เป็นตลาดใหญ่เหมือนกัน แต่ความพึงพอใจในการบรรจุหีบห่อจะน้อยกว่าทางยุโรป ส่วนมากแล้วโดยเฉพาะตลาดมาเลเซียจะนิยมไว้เบล็อกสี่เหลี่ยมที่โศกติกไว้ แล้วบรรจุลงในถุงพลาสติกขนาด $\frac{1}{2}$ – 1 กิโลกรัม แล้วบรรจุลงในเข่ง ซึ่งรองด้วยหนังสือพิมพ์ แล้วส่งไปทางเครื่องบิน หรือบางครั้งอาจจะบรรจุในถุงพลาสติก แล้วบรรจุในตระกร้าพลาสติกที่มีฝาปิด

ขั้นตอนการปฏิบัติการข้าวโพดก่อนหลังการ เก็บเกี่ยว

ที่มา : วารุณี (2531) รับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลผลิตและราคาข้าวโพดฝักอ่อน

โดยทั่วไปข้าวโพดฝักอ่อนที่ปลูกในพื้นที่ 1 ไร่ จะได้น้ำหนักฝักสดก่อนปอกเปลือกระหว่าง 800 – 1,000 กิโลกรัมต่อไร่ และน้ำหนักฝักสดหลังปอกเปลือกแล้ว ประมาณ 100 – 175 กิโลกรัมต่อไร่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์ และฤดูกาลที่ปลูก (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อนก่อนและหลังปอกเปลือก

พันธุ์	น้ำหนักก่อนปอกเปลือก(กก./ไร่)	น้ำหนักหลังปอกเปลือก(กก./ไร่)
ริงสิต 1	700 – 900	149
สุวรรณ 2	500 – 800	117
ไทย คีเอ็มอาร์ 6	500 – 700	80

ที่มา : ทพย (2529)

ราคาผลผลิตของข้าวโพดฝักอ่อนจะเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล เช่น ในช่วงฤดูฝน (มิถุนายน ถึง สิงหาคม) ราคาข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือก ประมาณ 2.00 – 3.50 บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้ เพราะมีผลผลิตสู่ตลาดมาก ส่วนในช่วงฤดูแล้ง (พฤศจิกายน – มกราคม) ราคาข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือก ประมาณ 3.00 – 4.50 บาทต่อกิโลกรัม แต่โดยเฉลี่ยทั่วไปแล้วราคาที่พ่อค้าคนกลางรับซื้อจากในไร่เกษตรกร หักปอกในช่วง 2.50 – 4.50 บาทต่อกิโลกรัม โดยเฉลี่ย 1 กิโลกรัม มีข้าวโพดฝักอ่อนสดประมาณ 18 – 22 ฝัก

ราคาข้าวโพดฝักอ่อนเมื่อปอกเปลือกและคัดฝักที่ดีที่ส่งส่งตลาดสด ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 25 – 30 บาท แต่เมื่อถึงตลาดสด ราคาของข้าวโพดฝักอ่อนเมื่อปอกเปลือกแล้วจะมีราคาสูง

กว่า เพราะเมื่อขายปลีก ราคาโดยเฉลี่ยจะอยู่ระหว่างกิโลกรัมละ 30 – 60 บาท ส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะคัดข้าวโพดฝักอ่อนที่ขนาดไม่ตรงตามความต้องการของตลาดต่างประเทศและโรงงาน

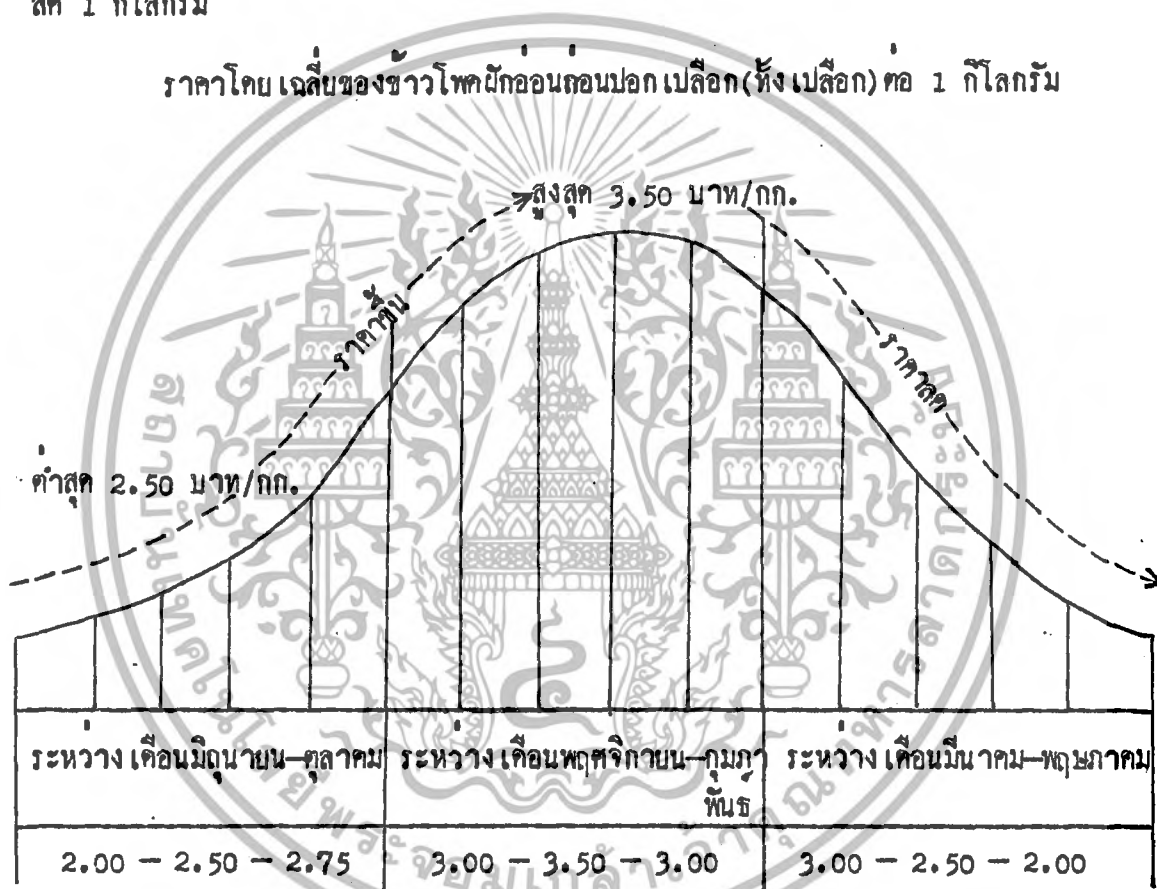
อุตสาหกรรม เช่น ขนาดยาวตั้งแต่ 10 – 13 เซนติเมตร นำมาขายในตลาดสดภายในประเทศ สำหรับราคาส่งขายของชาวโศกผัดก่อนในรูปผัดสดไปยังต่างประเทศนั้นไม่เป็นที่เปิด

เผย

โดยเฉลี่ยแล้วชาวโศกผัดก่อนทั้งเปลือก 7 กิโลกรัม เมื่อปอกเปลือกแล้วจะได้ผัดก่อน

สด 1 กิโลกรัม

ราคาโดยเฉลี่ยของชาวโศกผัดก่อนก่อนปอกเปลือก(ทั้งเปลือก) ต่อ 1 กิโลกรัม

ที่มา : สุนันทา (2529)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้นทุนในการปลูกข้าวโพดฝักอ่อนต่อไร่

ยังไม่เคยมีผู้จัดทำตัวเลขต้นทุนในการผลิตของข้าวโพดฝักอ่อนต่อไร่ของเกษตรกร เลบ
เท่าที่เข้ามา จนกระทั่งในปี 2528 ได้มีความร่วมมือระหว่างกรมวิชาการ เกษตร สำนักงานปฏิรูป
ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม และบริษัทแพนเอเซีย จำกัด ได้ทำการศึกษาค้นคว้าปลูกข้าวโพดฝักอ่อน
เพื่ออุตสาหกรรม ในสภาพพื้นที่ราบบนนาหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระ
นครศรีอยุธยา ทำให้ทราบถึงต้นทุนและกำไรโดยสังเขป จากการเปรียบเทียบระหว่างการผลิต
ข้าวกับข้าวโพดฝักอ่อน ดังนี้

การปลูกข้าว		การปลูกข้าวโพดฝักอ่อน	
ต้นทุน/ไร่/ครั้ง		ต้นทุน/ไร่/ครั้ง	
1. ค่าน้ำมันเตรียมดิน	35 บาท	1. ค่าน้ำมันเตรียมดิน	35 บาท
2. ค่าเมล็ดพันธุ์	65 บาท	2. ค่าเมล็ดพันธุ์	90 บาท
3. ค่าปุ๋ยปราบศัตรูพืช	176 บาท	3. ค่าปุ๋ยคลุมเมล็ด	78 บาท
4. ค่าปุ๋ย	138 บาท	4. ค่าปุ๋ย	300 บาท
5. ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	150 บาท	5. ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	120 บาท
6. ค่าจ้างนวด	40 บาท	6. ค่าจ้างถอนขอตเกสรตัวผู้	60 บาท
7. ค่าหัวน้ำ/ปักดำ ใช้แรงงานในครอบครัว		7. ค่าปลูก ใช้แรงงานครอบครัว	
8. ค่าบำรุงดูแลรักษา ใช้แรงงานครอบครัว		8. ค่าบำรุงดูแลรักษา(ค่าน้ำมันและปราบวัชพืช) ใช้แรงงานครอบครัว	
9. ทอกเม็บ	30 บาท	9. ทอกเม็บ	25 บาท
รวม	634 บาท	รวม	708 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เฉพาะที่ออกเสียงเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปลูกข้าว(ทอ)		การปลูกข้าวโพดฝักอ่อน(ทอ)	
ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่/ครั้ง	50 ถึง	ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่/ครั้ง	800 กิโลกรัม
ราคาขายเฉลี่ยถึงละ	28 บาท	ราคาขายเฉลี่ยกิโลกรัมละ	2 บาท
รายได้/ไร่/ครั้ง		รายได้/ไร่/ครั้ง	
50 ถึงๆละ 28 บาท	1,400 บาท	800 กิโลกรัมๆละ 2 บาท	1,600 บาท
กำไร/ไร่/ครั้ง	766 บาท	กำไร/ไร่/ครั้ง	
ปลูก 2 ครั้ง/ปี/ไร่		ปลูก 4 ครั้ง/ปี/ไร่	
กำไร 2 ครั้งๆละ 766 บาท	1,532 บาท	กำไร 4 ครั้งๆละ 892 บาท	3,568 บาท

ที่มา : ทิปป์ (2529)

การศึกษาค้นทุนและผลตอบแทนการลงทุนจากการปลูกข้าวโพดฝักอ่อนในเขตจังหวัดนครปฐมและสมุทรสาคร

จากการสำรวจเพื่อศึกษาค้นทุนและผลตอบแทนการลงทุนจากการปลูกข้าวโพดฝักอ่อนของ น.ส. ศศิวรรณ นรมิเทพาธิป ภาควิชาบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมิใช่ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คุณชา คุณพินิจกิจ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในปี 2528/2529 ในแหล่งที่มีการปลูกข้าวโพดฝักอ่อนกันมาก ที่จังหวัดนครปฐม เขตอำเภอนครชัยศรี ที่ตำบลนครชัยศรี, ตำบลหอมเกร็ด, ตำบลท่ากระชับ, ตำบลท่าค้ำหนัก, ตำบลบางช้าง, ตำบลคลองใหม่ และเขตอำเภอสามปราน จำนวน 80 ราย และที่จังหวัดสมุทรสาคร ในเขตอำเภอเมือง ที่ตำบลบ้านเกาะ, ตำบลอ่าวแพง เขตอำเภอกะหุ่มแหมน ที่ตำบลสวนหลวง, ตำบลบางยาง, ตำบลหนองนกไข่, ตำบลท่าเสา จำนวน 123 ราย รวมทั้งสิ้นที่สุ่มตัวอย่างสำรวจ 203 ราย โดยจัดกลุ่มเกษตรกรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกต่ำกว่า 10 ไร่ และกลุ่มเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกสูงกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับรับชมเท่านั้น ไม่สามารถนำเอกสารไปเผยแพร่หรือคัดลอก
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปะลงนิตยสาร และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกต่ำกว่า 10 ไร่ และกลุ่มเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกสูงกว่า

10 ไร่ ผู้วิจัยได้เริ่มศึกษาตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา จนถึงเก็บเกี่ยวเสร็จ

ผลของการศึกษาพบว่า การปลูกข้าวโพดฝักอ่อนในจังหวัดสมุทรสาคร เท่ากับ 4 ครั้ง ต่อปี ถึงแม้มีอิทธิพลของน้ำทะเล แต่จำนวนครั้งที่ปลูกก็ยิ่งมากกว่าการปลูกในจังหวัดนครปฐม ซึ่งปลูก 3 ครั้งต่อปี ทั้งนี้เพราะ เกษตรกรในจังหวัดนครปฐมใช้เวลาในการพักหน้าดินยาวนานกว่า สำหรับต้นทุนการปลูกข้าวโพดฝักอ่อนทั้งหมด โดยเฉลี่ยต่อไร่ต่อการปลูกหนึ่งครั้ง ของเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกต่ำกว่า 10 ไร่ ของจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม และของเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกสูงกว่า 10 ไร่ ของจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม เท่ากับ 1,563.03, 1,613.12, 1,467.22 และ 1,543.13 บาท ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ต้นทุนการปลูกของเกษตรกรในจังหวัดสมุทรสาครต่ำกว่าของจังหวัดนครปฐม

เมื่อนำต้นทุนการปลูกมา เปรียบเทียบกับรายได้ที่เกษตรกรได้รับจากผลผลิตที่ได้ ประมาณ ไร่ละ 800 กิโลกรัม ราคาขายกิโลกรัมละประมาณ 2.75 บาท เกษตรกรจะมีรายได้รวมประมาณ 2,200 บาทต่อไร่ เกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกต่ำกว่า 10 ไร่ ของจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม และเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกสูงกว่า 10 ไร่ ของจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จะมีกำไรสุทธิ ประมาณไร่ละ 636.97, 586.88, 732.78 และ 656.87 บาท ตามลำดับ ส่วนผลตอบแทน จากการปลูกข้าวโพดฝักอ่อน พบว่าในการวิเคราะห์สถานภาพทางด้านการขายได้ - ค่าใช้จ่าย มีอัตรา ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อรายได้รวมของเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกต่ำกว่า 10 ไร่ ของจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม และของเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกสูงกว่า 10 ไร่ ของจังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม เท่ากับ 0.71, 0.73, 0.67 และ 0.70 ตามลำดับ และมีอัตรากำไรสุทธิต่อรายได้รวม เท่ากับ 0.29, 0.27, 0.33 และ 0.30 ตามลำดับ สำหรับการวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐกิจมี อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการปลูกเท่ากับ 40.75, 36.38, 49.94 และ 42.57 ตามลำดับ และมีอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการปลูกเท่ากับ 49.63, 49.21, 61.44 และ 54.36 ตามลำดับ การวิเคราะห์ในเชิงการจกการฟาร์ม มีอัตราได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการปลูก เท่ากับ 76.46, 69.97, 81.03 และ 74.07 ตามลำดับ ส่วนการวิเคราะห์หาราคาคู่มือ พบว่าราคา

คุ้มทนต่อกิโกรัม เท่ากับ 1.95, 2.02, 1.83 และ 1.93 บาท ตามลำดับ

ในการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร โดยส่วนใหญ่จะทำการขายให้พ่อค้าที่มารับซื้อถึงพื้นที่ปลูกของเกษตรกร ในราคากิโลกรัมละประมาณ 2.00 – 3.50 บาท พ่อค้าจะนำผลผลิตที่รับซื้อส่วนหนึ่งส่งโรงงานอุตสาหกรรมผลิตข้าวโพดฝักอ่อนบรรจุกระป๋อง และอีกส่วนหนึ่งจะทำการปอกเปลือก และส่งขายเป็นฝักสดโดยบรรจุภาชนะต่างๆ เช่น ถาดโฟม, ถาดพลาสติก PVC เป็นต้น ส่งไปขายยังประเทศใกล้เคียง เช่น ประเทศสิงคโปร์, มาเลเซีย, ฮองกง และประเทศในแถบยุโรปบางประเทศ (ศศิวรรณ, 2529)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ภาวะการค้าข้าวโพดฝักอ่อนของไทยกับต่างประเทศ

ผู้เกี่ยวข้องกับวงการข้าวโพดฝักอ่อนของไทย

ประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้อง 4 กลุ่มด้วยกันคือ

กลุ่มที่ 1 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดฝักอ่อน

จากรายงานของฝ่ายพืชผัก กองส่งเสริมพืชพันธุ์ กรมส่งเสริมการเกษตร ทราบว่าพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกรทั้งประเทศ ในปี 2528/2529 มีพื้นที่รวม 44,278 ไร่ หรือประมาณ 8,855 ไร่ (เฉลี่ยมีพื้นที่ปลูกครอบครัวละ 5 ไร่) แหล่งปลูกใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือ 16,141 ไร่ ภาคตะวันตก 14,754 ไร่ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 9,166 ไร่ ส่วนภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ มีพื้นที่ปลูก 1,710 ไร่ 1,452 ไร่ และ 1,055 ไร่ ตามลำดับ พื้นที่ดังกล่าว เป็นของตนเองหรือเช่าเช่าทำ ซึ่งแหล่งของการปลูกโดยทั่วไปแล้ว ในท้องที่เขตภาคกลางจะมีน้ำอุดมสมบูรณ์ สามารถให้น้ำได้ตามความต้องการ โดยมีการปลูกแบบยกร่อง (สวนผักจีน) และแบบร่องลูกทุ่ง เช่น ในจังหวัดนครปฐม, สมุทรสาคร และราชบุรี เป็นต้น นอกจากนี้ในภาคเหนือก็มีการปลูกกระจุกกระจายอยู่ทั่วไป เช่นในท้องที่เขตจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำปาง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีแหล่งปลูกที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา, บุรีรัมย์, สกลนคร, นครพนม และขอนแก่น เป็นต้น ปลูกในสภาพคามที่รวมไหล่เขาและในเขตชลประทาน ส่วนในภาคใต้มีการปลูกที่จังหวัดปัตตานี, สุราษฎร์ธานี, ชุมพรและนครศรีธรรมราช เป็นต้น การปลูก การดูแลรักษา ตลอดจนการเก็บเกี่ยว จะใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลัก อาจจะจ้างแรงงานนอกมาช่วยบ้างก็เมื่อทำการเก็บเกี่ยวบางครั้งบางคราวเท่านั้น เมื่อเก็บเกี่ยวเกษตรกรจะทำการเก็บฝักอ่อนทุกวัน โดยอาศัยจากความชำนาญความความแตกต่างของแต่ละพันธุ์ที่ปลูก ซึ่งโดยส่วนใหญ่ชาวโพดฝักอ่อนจะสามารถเก็บเกี่ยวได้ เมื่ออายุประมาณ 45 - 50 วันหลังปลูก และมีช่วงระยะเวลาเก็บเกี่ยวทั้งสิ้นประมาณ 10 วัน ก่อนถึงกำหนดเก็บ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เผยแพร่ไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าของและพันธุ์ที่ปลูก ซึ่งโดยส่วนใหญ่ชาวโพดฝักอ่อนจะสามารถเก็บเกี่ยวได้ เมื่ออายุประมาณ 45 - 50 วันหลังปลูก และมีช่วงระยะเวลาเก็บเกี่ยวทั้งสิ้นประมาณ 10 วัน ก่อนถึงกำหนดเก็บ

เกี่ยว 2 - 5 วัน เกษตรกรจะแจ้งให้ผู้รับซื้อ (collector หรือ broker) ใ้ทราบ เพื่อที่จะมารับผลผลิตได้ในวันนั้นหรือวันนี้ จากนั้นผู้รับซื้อจะมาตามกำหนดนัดหมาย โดยปกติเกษตรกรจะหัก (เก็บ) ด้กข้าวโพดด้กก่อนในตอนเช้า แล้วใส่รวมในถุงบุง เปล่าๆเป็นถุงๆไว้ ถุงหนึ่งๆจะมีน้ำหนักประมาณ 18 - 20 กิโลกรัม แล้วขนาดของถุง เมื่อรถของผู้รับซื้อมาถึง ผู้รับซื้อก็จะเตรียมเครื่องชั่งมาเสร็จ และรับซื้อทั้งหมดที่เกษตรกรเก็บเกี่ยว โดยจะชั่งเป็นถุงซึ่งบรรจุงข้าวโพดด้กก่อนนั้น และจะให้ใบรับแจ้งน้ำหนักที่ชั่งได้แก่เกษตรกรปีด้กต่อไว้ 1 ฉบับ เพื่อจะได้คิดเงินกันภายหลังได้ถูกต้อง ราคาที่ผู้รับซื้อจากเกษตรกรนี้ จะเป็นราคาที่ผู้รับซื้อประกันให้แก่เกษตรกรก่อนฤดูปลูก ราคาในฤดูฝนมักจะต่ำกว่าในฤดูหนาว กล่าวคือราคาในฤดูฝนเฉลี่ยโดยทั่วไป ารับซื้อด้กปีจากในไร่เกษตรกรจะอยู่ระหว่าง 2.00 - 3.00 บาท น้ำหนัก 1 กิโลกรัมของข้าวโพดด้กก่อนก่อนปลูกเปลือก จะมีประมาณ 20 - 22 ด้ก จุดนี้หากว่าถ้าเรามองดูด้วยความยุติธรรมแล้ว จะเห็นว่าราคาด้กปีจากเกษตรกรมักจะเป็นราคาเต็มเช่นปีที่แล้ว ไม่เปลี่ยนแปลง ปีที่แล้วได้เท่าไรปีนี้เกษตรกรก็คงได้เช่นเดิมอีก และปัจจัยสำคัญที่เกษตรกรไม่เปลี่ยนแปลงไปปลูกพืชอื่นก็มีเหตุผลอยู่ 3 ประการ คือ

1. การประกันราคาขั้นต่ำของผู้รับซื้อแก่เกษตรกรตลอดปี ผู้รับซื้อบางรายเป็นคนดี ปรับราคาด้กปีสูงขึ้นตามฤดูกาล เช่นผู้รับซื้อด้กปีรับราคาสูงขึ้นจากโรงงาน เขาก็จะให้ราคาสูงขึ้นแก่เกษตรกรตามไปด้วย เป็นต้น
2. ผู้รับซื้อด้กปีทั้งหมดที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวมา หากเก็บเกี่ยวได้ถูกต้องตามขนาดที่ตกลงกันได้
3. การขนส่ง ผู้รับซื้อมารับซื้อด้กปีไร่ของเกษตรกร ซึ่งข้อนี้เกษตรกรชอบ เพราะไม่ต้องเป็นภาระในการขนส่งผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ไปยังผู้รับซื้อ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดด้กก่อนไม่แน่ใจในการเสี่ยงหากหันไปปลูกพืชอื่นซึ่งตนไม่มีความชำนาญและเข้าใจดีพอ ดังนั้นจึงจะเห็นว่าในบางท้องถิ่นที่มีการปลูกข้าวโพดด้กก่อนกัน เป็นอาชีพหลัก ซึ่งปลูกกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 - 8 ปี เช่นในท้องถิ่นตำบลบ้านแพ้ว, ตำบลเอกสารนิเบน เอกสารนิเบน เวล้าหระการเข่งงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตเห็นเข้าใช้ประโยชน์ตามการดำเนินงาน เกษตรกรจึงหวัดล้มหระการ เป็นคน ในปัจจุบัน เกษตรกรได้พยายามปรับตัวเอง เพื่อรับสถานการณ์

ต่างๆ โศกนาฏพิชหลักไว้สำรองในชีวิตชั้นปลายของตนเอง เมื่อคุณมีอายุมากจะได้สบายกับเขาม้าง โศกนาฏปลูกพิชหลัก เช่น มะพร้าว, พุทรา เป็นต้น แซมกลางมนร่อง ซึ่งพิชหลักเหล่านี้จะไม่เป็น อุปสรรคต่อการปลูกข้าวโพดฝักอ่อนแต่อย่างใด และเริ่มให้ผลผลิตเมื่ออายุประมาณ 4 - 5 ปีสำหรับ มะพร้าว และ 2 - 3 ปีสำหรับพุทรา เป็นต้น อีกทั้งเป็นการใช้พื้นที่และปุ๋ยที่ให้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องและคืบไปในตัวด้วย เพราะปุ๋ยที่ให้กับข้าวโพดฝักอ่อนส่วนที่เหลือ พิชหลักที่ปลูกก็นำไปใช้ประโยชน์ได้

อย่าคิดว่าเกษตรกรมีชีวิตที่ยากจนอยู่ เฉพาะครอบครัวเท่านั้น โดยข้อเท็จจริงแล้ว ทั้งชีวิต ยังผูกพันอยู่กับบุคคลกลุ่มที่ 2 คือผู้รับซื้อผลผลิต (พ่อค้าคนกลาง) จะเห็นได้ว่าเขามีฐานะที่ขึ้น หรือ ความเป็นอยู่สบายขึ้น ขึ้นอยู่กับผู้รับซื้อผลผลิตที่เป็นผู้กำหนดราคาซื้อผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อน เกษตรกรใจหนึ่งก็อยากจะทำให้เขาได้ราคาประกันผลผลิตที่สูงและสม่ำเสมอ ไม่ใช่ขึ้นๆลงๆหรือ เอาแน่นอนไม่ได้ ความสัมพันธ์เริ่มเกี่ยวข้องกับระหว่าง เกษตรกรและผู้รับซื้อผลผลิต เมื่อเกษตรกรรับ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย บำ ซึ่งมักจะ เป็นผู้จ่ายเงินทำทุนสำรองต่างๆให้แก่เกษตรกรตลอดรายการ แม้กระทั่งการหยิบ บิ่บมาครั้งแล้วขอจกไว้ก่อน เป็นต้น รายได้ทั้งหมดจะถูกหักลบหนี้กันเมื่อผู้รับซื้อผลผลิตได้รับเงิน การขายส่งให้โรงงาน และนำเงินมาจ่ายค่าให้เกษตรกรอีกทอดหนึ่ง ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 1 ถึง 2 เดือน

เกษตรกรมักจะไม่ค่อยมีปัญหารื่องวิธีการปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวเพราะ เกษตรกรมีประสบการณ์และความชำนาญเป็นอย่างมาก แต่เกษตรกรมักมีปัญหโดย เฉพาะในเรื่อง ราคาตามที่ตกลงมาแล้วข้างต้น

แต่ในบางครั้ง เกษตรกรบางรายมักจะทำให้เกิดปัญหา อาจจะเป็นเพราะรู้เท่าไม่ถึง การณ์ เช่น การเก็บเกี่ยวฝักที่ไม่ได้อายุพอเหมาะ เก็บเร็วไปจะได้ฝักอ่อนขนาดเล็ก เก็บช้าไป จะได้ฝักอ่อนขนาดใหญ่ หรือรู้แล้วทำเป็นไม่รู้ เช่น การใช้น้ำรดฝักสดที่เก็บมาแล้วเพื่อเพิ่มน้ำหนัก หรือรับ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยและบมาจากผู้รับซื้อผลผลิต (บุคคลกลุ่มที่ 2) ซึ่งเป็นผู้ออกทุนให้ เมื่อผลผลิต ออกมามากล้นนำไปขายให้คนอื่น ซึ่งก็ไม่สมควรทำอย่างถึง อย่างไรก็ตาม นั้นเป็นเพียงเกษตรกร

ส่วนน้อยบางคนที่ประพฤติตัวแบบนั้น เกษตรกรที่ดีก็มีอีกมาก วิธีแก้ที่เห็นว่าควรคือ การจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ปลูกข้าวโพดฝักอ่อนขึ้นในเขตของตน ซึ่งจะเอื้ออำนวยและให้ประโยชน์ต่อกลุ่มได้ ยิ่งไปกว่านั้นจะก่อให้เกิดอำนาจการต่อรองกับผู้ซื้อได้เป็นอย่างดีอีกด้วย การซื้อผลผลิตก็ไม่กระจุกกระจาย ราคาซื้อขายก็จะสามารถรักษาระดับตามความเป็นจริงของตลาดได้ ว่ากันด้วยเหตุผลและความจริง ซึ่งวิธีรวมกลุ่มดังกล่าวจะสัมฤทธิ์ผลก็เพียงใดขึ้นอยู่กับบุคคลในกลุ่มเป็นหลัก ว่าจริงใจและซื่อสัตย์ต่อกันหรือไม่ เท่าที่ทราบ กลุ่มเกษตรกรที่ทำได้ผลเป็นอย่างดีก็โดยการรวมตัวกันเองในหมู่บ้านแถบอำเภอแม่ทา จังหวัดลำปาง เกษตรกรจะควบคุมกันเองกรีดฝักอ่อนที่คัด เลือกตรงตามมาตรฐานส่งโรงงาน ซึ่งทางโรงงานก็ยอมรับผลผลิตนั้น เพราะได้คุณภาพ จึงรับซื้อจากเกษตรกรด้วยฝักที่เปลือกเปลือกแล้วในราคาที่ดี เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 ใ้แก่ผู้รับซื้อผลผลิตหรือผู้รวบรวมผลผลิตจากเกษตรกร ซึ่งมักจะถูกขนานนามว่า "พ่อค้าคนกลาง" บุคคลกลุ่มนี้จะถูกโจมตีอยู่เสมอว่าเป็นผู้เอาตัวเอาเปรียบ เกษตรกร ในวงการข้าวโพดฝักอ่อน พ่อค้าคนกลางเป็นตัวเชื่อมระหว่างเกษตรกรกับโรงงานอุตสาหกรรมที่รับซื้อข้าวโพดฝักอ่อนเพื่อไปบรรจุกระป๋อง แนนอนราคาพ่อค้าคนกลางเสนอปรับราคาให้แก่เกษตรกรนั้นย่อมต่ำกว่าราคาซื้อขายให้แก่โรงงานอุตสาหกรรมแน่ โดยปกติแล้วพ่อค้าคนกลางจำเป็นต้องเชื่อไว้ม่าง เพื่อหักเป็นค่าขนส่ง ค่าถูกคัก เปอร์ เซนต์เสีย (ฝักที่ไม่ถูกต้องตามขนาดที่โรงงานอุตสาหกรรมต้องการ) ค่าปุ๋ย ค่ายา ที่ขายเป็นเงินเชื่อให้แก่เกษตรกร อย่างน้อย 60 วัน หรือคอกเบี้ยจากธนาคาร เป็นต้น ไม่ว่าจะอยู่ในลักษณะพ่อค้าในรูปใดๆก็ตาม พ่อค้าคนกลางข้าวโพดฝักอ่อนมักจะมีกำไรสุทธิบ้างหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่างๆออกแล้ว ความเป็นไปได้ และอยู่ร่วมกันได้คือความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ในช่วงเข้าฤดูหนาว คือ เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคมจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ในช่วงนี้ข้าวโพดฝักอ่อนมักจะขาดแคลน ไม่พอเพียงแก่ความต้องการของตลาด เพราะเกษตรกรบางส่วนหันมาปลูกพืชอื่นกันบ้าง จึงทำให้ราคาของข้าวโพดฝักอ่อนขยับตัวสูงขึ้นเล็กน้อย โดยเฉลี่ยจะได้ราคาประมาณกิโลกรัมละ 3.50 - 4.00 บาท พ่อค้าคนกลางได้ราคาเพิ่มจากโรงงาน ก็จะซื้อมีให้เกษตรกรขึ้นบ้างถึง เกษตรกรเอง เมื่อถึงช่วงนี้พ่อจะบ่มออกกับเขาได้บ้างใช้

อ่อนบรรจุกระป๋องไปขายในตลาดของกรุง สู่ราคาของประเทศจีนไต้หวันด้วยคุณภาพที่ดีกว่า ในราคา หีบละ 17 เหรียญสหรัฐ ในขณะที่จีนไต้หวันขาย 14 - 16 เหรียญสหรัฐ ซึ่งมีการสั่งเข้ามาใน ช่วงเดือนกรกฎาคม

ราคารับซื้อของโรงงานโดยเฉลี่ยแล้ว ชาวโศกติก่อนก่อนเปลือก ประมาณกิโลกรัม ละ 3.00 - 4.00 บาท และราคาเมื่อเปลือกแล้ว รับซื้อประมาณกิโลกรัมละ 20 - 28 บาท เป็นฝักซึ่งมีขนาด 7 - 9 เซนติเมตร

โดยทั่วไปแล้วตลาดของชาวโศกติก่อน เป็นของผู้ซื้อ ประเทศผู้สั่งเข้าจะพยายามตรวจสอบราคาจากผู้ผลิตหลายโรงงานเพื่อหาราคาต่ำสุดในการจัดซื้อ จึงทำให้เกิดการแข่งขันในเรื่อง ราคาเกิดขึ้น แต่บางโรงงานที่ไม่รักษาคูณภาพ ซึ่งคอยตัดราคาอยู่เสมอ ตลาดหลักต่างประเทศคือ ญี่ปุ่น, สหรัฐอเมริกา และ เยอรมัน

กลุ่มที่ 4 ผู้ส่งออกในรูปแบบฝักสดไปต่างประเทศ กิจกรรมส่งชาวโศกติก่อนในรูปแบบฝักสด ที่เปลือกแล้ว ส่วนใหญ่จะเข้าร่วมไปกับกิจกรรมประเภทฝักสดต่างๆ ในระยะ 4 - 5 ปีหลังมานี้ กิจกรรมชาวโศกติก่อนเปลือกแล้วส่งตรงไปจำหน่ายยังต่างประเทศโดยทางเครื่องบิน มีแนวโน้มที่สูงขึ้นเรื่อยๆ จากรายงานการส่งออกชาวโศกติก่อนที่เปลือกแล้วไปจำหน่ายในทวีปยุโรป ของบริษัท International Fruit ซึ่งมีคุณ วันชัย เลิศพงษ์ดี เป็นกรรมการผู้จัดการ กล่าว ว่า สามารถส่งออกเป็นปริมาณถึงสี่ปีคาคะ 1,500 - 2,000 กิโลกรัม หรือประมาณ 100,000 กิโลกรัมต่อปี อย่างไรก็ตาม ก็พบว่ามีความแข่งขันที่ส่งชาวโศกติก่อนไปจำหน่ายในยุโรปแข่งกับเราคือ ประเทศบราซิล, ออฟริกาใต้, เคนยา, ซิลี, อิสราเอล และออสเตรเลีย ซึ่งประเทศดังกล่าว ส่งชาวโศกติก่อนเข้ายุโรปจำหน่ายวันละหลายสิบล้าน

นอกจากตลาดชาวโศกติก่อนเปลือกทางยุโรปแล้ว ยังมีตลาดประเทศอื่นอีก ซึ่ง ผู้ค้าเนิซิจการส่งออกอีกผู้หนึ่ง คือคุณวรณีย์ ทศนเอกจิต 53 หมู่ 2 ต.ห้วยจรเข้ อ.เมือง จ.นคร

ปฐม คำเนิการส่งออกชาวโศกติก่อนทุกวัน โดยทางเครื่องบิน ไปประเทศฮ่องกง วันละ 100 ตัน ค่าไม่ว่ากรณิดูฯ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาคะต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรณำไปใช้ ถึง 200 กิโลกรัม ประเทศแคนาดา สี่ปีคาคะ 100 กิโลกรัม นอกจากนั้นยังส่งไปยังประเทศ

มาเลเซีย วันละ 100 – 200 กิโลกรัม ประเทศสิงคโปร์ วันละ 1,000 กิโลกรัม โดยทางรถยนต์ รวมส่งออกประมาณวันละ 1,000 กิโลกรัมทุกวัน (ยกเว้นวันอาทิตย์) ราคาที่ชายแดนต่อกิโลกรัมละ 20 บาท โดยบรรจุในถุงพลาสติกใบใหญ่ ถุงละ 1 กิโลกรัม มีฝักอ่อนประมาณ 120 ถึง 150 ฝัก หรือแบ่งใส่ถุงพลาสติกใบเล็ก 1 ถุงมีฝักอ่อนประมาณ 10 – 12 ฝัก หากส่งไปประเทศสิงคโปร์ โคนของฝักอ่อนจะต้องไม่มีส่วนสีเขียวของเปลือกหุ้มฝัก ต้องตัดออก ส่วนที่ส่งไปประเทศมาเลเซียจะต้องเหลือเปลือกหุ้มฝักสีเขียวให้คงติดอยู่เล็กน้อย ค่าจ้างเหมากรีดเปลือกข้าวโพดฝักอ่อน วันละ 80 บาท ซึ่งจะมีข้าวโพดฝักอ่อนจากไร่เกษตรกรเข้ามาให้กรีดวันละประมาณ 10 – 16 ตัน อัตราเปลือกคอกเนื้อได้ 7 ต่อ 1 มีลูกไร่ที่ส่งข้าวโพดประมาณ 2,000 ไร่ หรือ 300 – 400 ครอบครัว ที่ตำบลสวนป่า, ห้วยลึก, หนองหู่ช้าง, รางปลาหมอ, สาคัญ้าแพรก จังหวัดนครปฐม และที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ราคาที่ควมรรณี รับซื้อจากเกษตรกรก่อนปอกเปลือก กิโลกรัมละ 2.50 – 3.50 บาท ส่วนราคาเปลือกและไหมข้าวโพด หลังจากการกรีดฝักข้าวโพดแล้ว มีผู้มารับซื้อเฉลี่ย 7.00 บาท บุคคลที่อยู่ในกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีเงินสำรองหรือหมุนเงินได้เก่ง ตลอดจนมีความสามารถบริหารงานที่ดี จึงจะทำให้การดำเนินกิจการ เป็นไปได้อย่างราบรื่น

บุคคลทั้ง 4 กลุ่ม ทั้งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มีความสำคัญอย่างมากต่อยุทธจักรในวงการข้าวโพดฝักอ่อนเพื่อการอุตสาหกรรมของประเทศ ซึ่งรองความเป็นเจ้าตลาดในกลุ่มอาเซียนขณะนี้ ความเห็นอกเห็นใจและการผ่อนสั้นผ่อนยาว รวมทั้งความซื่อสัตย์สุจริตที่จะรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์จะทำให้เราครองตลาดไปได้นานเท่านั้นต่อไป

ขั้นตอนการส่งออก

ที่มา : ศูนย์บริการส่งออก (2530)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. จดทะเบียนประกอบธุรกิจการพาณิชย์ โดยจะต้องระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ให้ชัดเจนไว้ด้วยว่าทำการค้าเพื่อการส่งออก ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปลักษณะ

1.1 บุคคลธรรมดาการค้าส่งออก

1.2 จดทะเบียนนิติบุคคลในรูป

1.2.1 บริษัทจำกัด

1.2.2 ห้างหุ้นส่วน ซึ่งแยกออกได้ 2 ประเภทคือ

1.2.2.1 ห้างหุ้นส่วนจำกัด

1.2.2.2 ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

ไม่ว่าจะทำการค้าในรูปลักษณะบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ตาม ผู้ส่งออกจะต้อง

(1) จดทะเบียนพาณิชย์ ที่กรมทะเบียนการค้า

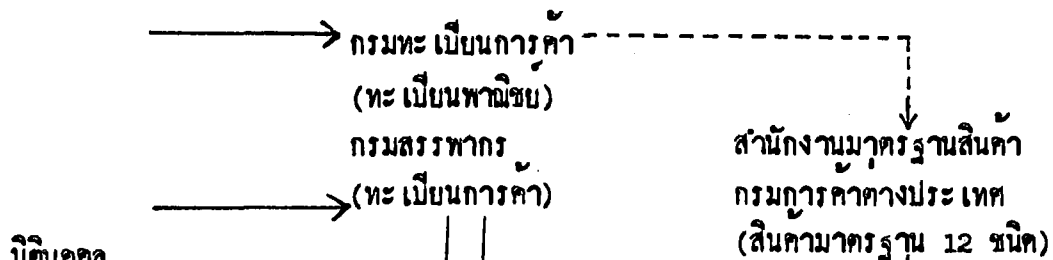
(2) จดทะเบียนการค้า ที่กรมสรรพากร

การจดทะเบียนประกอบธุรกิจใดรูปหนึ่งดังกล่าวข้างต้น ต้องระบุวัตถุประสงค์เพื่อการส่งออก และเมื่อจดทะเบียนทั้งสองแล้ว ผู้ประกอบธุรกิจก็มีสิทธิตามกฎหมายที่จะส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

วงจรกิจทะเบียนประกอบกิจการพาณิชย์

บุคคลธรรมดา

(เจ้าของคนเดียว)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดก็ตามให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้างหุ้นส่วนจำกัด
- ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล
- บริษัทจำกัด

ที่มา : ศูนย์บริการส่งออก (2530)

สินค้ามาตรฐาน

1. ปอพอก
2. ข้าวโท
3. เมล็ดละหุ่ง
4. ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง
5. ทุเรียน
6. ไม้สักแปรรูป
7. ข้าวฟ่าง
8. เครื่องเงินไทย
9. ผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหม
10. ถั่วเขียว
11. เกล็ด
12. ปลาพื้น

คุณสมบัติของผู้จดทะเบียนสินค้ามาตรฐาน

1. บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล
2. สมาชิกสมาคมการค้า/สภาการค้า
3. เงินทุนจดทะเบียน 2 แสนบาท
4. มีสำนักงานที่แน่นอน
5. มีพนักงานและอุปกรณ์เพียงพอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การติดต่อกำหนดค่าในต่างประเทศ

ผู้ที่สนใจจะส่งออกสามารถขอรายชื่อที่อยู่ของผู้ซื้อในต่างประเทศได้ที่ฝ่ายแนะนำการค้า กรมพาณิชย์สัมพันธ์ ศูนย์พาณิชย์กรรมในต่างประเทศ สำนักงานที่ปรึกษาการค้าพาณิชย์ในต่างประเทศ (ที่อยู่ของศูนย์พาณิชย์กรรมในต่างประเทศและของสำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ขอได้ที่ฝ่ายแนะนำการค้า) นอกจากนี้กรมพาณิชย์สัมพันธ์ยังนำผู้ส่งออกไทยไปติดต่อกับผู้ซื้อในต่างประเทศ โดยเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ และนำคณะผู้แทนการค้าไทยไปเสนอขายให้ผู้ซื้อในต่างประเทศโดยตรง เป็นประจำทุกปี ซึ่งผู้ที่สนใจจะสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับกองงานแสดงสินค้าและกองบริการส่งออก

3. การทำสัญญาซื้อขาย

เมื่อผู้ส่งออกไทยเสนอขายสินค้าของตน พร้อมเงื่อนไข เช่น ราคา จำนวนสั่งซื้อขั้นต่ำ ระยะเวลาส่งมอบ ฯลฯ ให้แก่ผู้ซื้อในต่างประเทศ เมื่อสามารถตกลงราคาและเงื่อนไขการซื้อขายเป็นที่พอใจทั้ง 2 ฝ่ายแล้ว โดยปกติจะมีการทำสัญญาซื้อขายกันเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งนับว่าผู้ส่งออกได้รับคำสั่งซื้อ (Order) จากผู้ซื้อในต่างประเทศแล้ว

4. ผลิต/เตรียมสินค้าตามคำสั่งซื้อ

เมื่อผู้ส่งออกได้รับคำสั่งซื้อแล้ว ก็ถึงขั้นเตรียมการส่งสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ทำ Proforma Invoice ระบุราคา จำนวนซื้อขาย การขนส่ง ธนาคารติดต่อ และเงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่ตกลงกันไว้ ส่งให้ลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าเปิด L/C ส่งผ่านมายังธนาคารของผู้ส่งออก (กรณี Order form) ของบริษัทเองที่ผู้ซื้อได้ลงนามแล้ว ก็ไม่ต้องทำ

4.2 รับ L/C จากผู้สั่งซื้อ และควรตรวจสอบเงื่อนไขต่างๆใน L/C ให้ถูกต้องตาม

ที่ตกลงไว้ ทั้งนี้อาจจะมีปรึกษากับธนาคารของผู้ส่งออกก็ได้

4.3 ทำการผลิตหรือส่งสินค้า (Production to Order)

4.4 ตึกคอมบริษัทเดินเรือ และขอจองระวางเรือไว้ก่อน (Shipping Particular)

4.5 ทำใบกำกับสินค้า (Invoice) พร้อมทั้งทำบัญชีกำกับพิมพ์

5. คำเนิการค้ำพิชการส่งออกกรมศุลกากรตามชั้นตอน โดยมีเอกสารประกอบดังนี้

– Invoice

– E.C. 61 (ปกค้ทำผ่านธนาคารพาณิชย์ของผูส่งออก)

– Packing List

– ใบอนุญาตส่งสินค้าออกนอกราชอาณาจักร (กรณีสินค้าควบคุมการส่งออก)

– ใบเบิกทางจากกรมป่าไม้ (กรณีผลิตภัณฑ์จากป่า)

– ใบรับรองมาตรฐานสินค้า (กรณีสินค้ามาตรฐาน)

– ใบเบิกทางจากกรมทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (กรณีแร่)

– ใบขออนุญาตตรวจสินค้านอกสถานที่ (กรณีนำเจ้าหน้าที่ตรวจนอกสถานที่)

6. เมื่อผ่านพิธีการศุลกากร และเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจสอบสินค้าที่ท่าเรือแล้ว เจ้าหน้าที่จะควบคุมสินค้าลงเรือ ผู้ส่งออกจะได้รับ B/L จากบริษัทเดินเรือ

– กรณี C&F และ C.I.F. ผู้ส่งออกต้องชำระราคา Freight ก่อนรับ B/L

– กรณี F.O.B. เก็บเงินปลายทาง ผู้ส่งออกไม่ต้องชำระราคา Freight ก่อน โดยรับ B/L ได้เลย

– กรณีส่งสินค้าทางอากาศ ผู้ส่งออกจะได้รับ Airways Bill แทน B/L ผู้ส่งออกรับ B/L แล้ว ต้องตรวจสอบความถูกต้องกับ Booking Lists ถ้าไม่ตรงต้องขอแก้ไขทันที เพื่อป้องกันความยุ่งยากในการออกของผู้ซื้อ

7. นำเอกสารต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 – Invoice
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- B/L หรือ Airways Bill
  - L/C หรือหลักฐานการสั่งซื้อ
  - เอกสารอื่นๆ เช่น Certificate of Origin (C/O หรือ Form A)
- มอบให้ธนาคาร และขอรับเงินค่าสินค้าทันที กรณี At sight

ระเบียบพิธีการศุลกากร

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 45 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมตามประกาศคณะ
ปฏิวัติ ฉบับที่ 329 ข้อ 9 บัญญัติไว้ว่า

ก่อนที่จะส่งของไปออกนอกราชอาณาจักร ผู้ส่งของจะต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามพระราช
บัญญัติ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร กับต้องยื่นใบขนสินค้าโดยถูกต้อง และเสียภาษี
อากรจนครบถ้วน หรือวางเงินไว้เป็นประกัน การขอวางเงินประกันให้เป็นไปตามระเบียบที่
อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่มีการร้องขอ และอธิบดีเห็นว่าของใดที่มีความจำเป็นที่จะต้องส่งออกนอกราชอาณาจักร
โดยรีบด่วน อธิบดีมีอำนาจให้ส่งของนั้นออกไปได้ โดยยังไม่ต้องปฏิบัติตามวรรคหนึ่งก่อน
แต่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด และในกรณีที่จะต้องเสียภาษีอากรหรือหลักประกัน
อย่างอื่น เป็นที่พอใจอธิบดี เพื่อเป็นประกันค่าภาษีอากรด้วย

การผ่านพิธีการศุลกากรในการส่งออก

ผู้ที่ประสงค์จะส่งของออกไปนอกราชอาณาจักร จะต้องจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับการ
ส่งออกเพื่อยื่นขอพิธีการ คือ

1. การยื่นตัวอย่างลายเซ็น
2. ใบขนสินค้าออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น 36 บัญชีราคาสินค้า ปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4. ใบควบคุมการแลก เปลี่ยนเงิน
- 5. ใบอนุญาตหรือหนังสือรับรอง (ถ้ามี)
- 6. คำร้องต่างๆ (ถ้ามี)

เมื่อใดจัดทำใบขนสินค้าขาออก พร้อมทั้งเอกสารประกอบต่างๆเสร็จเรียบร้อยแล้วก็นำไปยื่นเพื่อขอผ่านพิธีการส่งออกดังนี้

ท่ากรุงเทพฯ ให้ไปยื่นที่หน่วยการส่งออก ฝ่ายการส่งออกและสิทธิพิเศษ กองพิธีการและประเมินอากร กรมศุลกากร ซึ่งปัจจุบันหน่วยการส่งออกได้ย้ายไปปฏิบัติงานที่กองตรวจสินค้าขาออก บริเวณท่าเรือแห่งประเทศไทย ส่งออกทางสนามบินดอนเมือง ให้ยื่นที่ด่านศุลกากร ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ

— ถ้าส่งทางไปรษณีย์ ให้ไปยื่นที่ด่านศุลกากรไปรษณีย์ ข้างศูนย์ไปรษณีย์ข้างสถานีรถไฟหัวลำโพง

— ถ้าภูมิภาค ให้ไปยื่นที่ด่านศุลกากรซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ภูมิภาค (ต่างจังหวัด) นั้นๆ

1. การยื่นตัวอย่างลายเซ็น

ผู้ที่ไปติดต่อกับกรมศุลกากร และมีหน้าที่ลงนามในใบขนสินค้าและ เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับศุลกากร จะต้องเป็นบุคคลที่มีอำนาจลงนามตามกฎหมาย เช่น เป็นกรรมการผู้จัดการ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ หรือ เป็นเจ้าของกิจการ บุคคลดังกล่าวต้องแจ้งฐานะของตนในบริษัท ห้างร้านนั้น ให้กรมศุลกากรทราบ และส่งตัวอย่างลายมือชื่อไว้ หรือถ้าให้บุคคลอื่นเป็นผู้ลงลายมือชื่อแทน ก็ต้องยื่นใบมอบอำนาจไว้ด้วย

การยื่นตัวอย่างลายเซ็น ต้องทำเป็นคำร้องคู่ฉบับตามแบบที่ผ่านกฎหมายและระเบียบการ กองนิติการ พร้อมเอกสารดังต่อไปนี้

การยื่นตัวอย่างลายเซ็นผู้จัดการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับข้าราชการเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น

1. บัตรตัวอย่างลายเซ็นผู้จัดการ (บัตรสีขาว) 7 บัตร

2. ทะเบียนการค้า พร้อมสำเนารูปถ่าย
3. หนังสือรับรองของหอทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลาง กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ พร้อมสำเนารูปถ่าย
4. บัตรประจำตัวประชาชน หรือใบทะเบียนต่างดาว
5. รูปถ่ายหน้าตรงขนาด $1\frac{1}{2}$ เซนติเมตร + 3 เซนติเมตร จำนวน 2 รูป

การยื่นตัวอย่างลายเซ็นผู้รับมอบอำนาจ

1. ใบมอบอำนาจตามแบบ 2 ชุด
2. บัตรตัวอย่างลายเซ็นผู้รับมอบอำนาจ (บัตรสีฟ้า 7 บัตร)
3. บัตรตัวอย่างลายเซ็นผู้จัดการ ผู้ซึ่งได้มอบอำนาจให้
4. บัตรประจำตัวประชาชน หรือใบทะเบียนต่างดาว
5. สำเนาทะเบียนบ้านของผู้รับมอบอำนาจ ซึ่งนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับรองไว้ไม่เกิน 6 เดือน
6. รูปถ่ายหน้าตรงขนาด $2\frac{1}{2}$ เซนติเมตร + 3 เซนติเมตร จำนวน 7 รูป

บัตรทุกฉบับมีอายุ 5 ปี นับแต่วันออกให้ ถ้าบริษัทห้างร้านนั้นประสงค์จะให้ผู้จัดการหรือผู้รับมอบอำนาจ เติมลงนามแทนต่อไป ต้องยื่นตัวอย่างลายเซ็นใหม่ภายในกำหนด 3 เดือน หลังจากวันหมดอายุของบัตร โดยปฏิบัติตามที่กล่าวข้างต้นทุกประการ

บริษัทห้างร้านใด เปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งสำนักงาน เปลี่ยนทะเบียนการค้า เปลี่ยนชื่อ ชื่อสกุล และลายเซ็นผู้จัดการ บกเลิกหรือเปลี่ยนผู้รับมอบอำนาจ ให้แจ้งต่อกรมศุลกากร ก่อนที่จะติดต่อกรมศุลกากร เป็นครั้งแรก ภายหลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้ว

ถ้าบัตรตัวอย่างลายเซ็นฉีกขาดสูญหาย ต้องแจ้งให้กรมศุลกากรทราบ ถ้าประสงค์จะให้บัตรเติม ต้องยื่นคำร้องขอจำลองเอกสารต่อกองพิธี กรมศุลกากร โดยแนบหลักฐานการรับแจ้งเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ความของเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ที่บัตรหาย หรือแนบบัตรที่ฉีกขาดและเลือน (แล้วแต่กรณี) มาแสดงด้วย

2. ใบขนสินค้าออก

ใบขนสินค้าออก กรมศุลกากรได้กำหนดแบบฟอร์มขึ้น เพื่อใช้กรอกรายการต่างๆเกี่ยวกับสินค้าที่ส่งออก แบบฟอร์มที่กำหนดขึ้นนี้ กรมศุลกากรได้เปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไขรูปแบบอยู่เสมอ เพื่อใช้สำหรับกรอกรายการและจัดเก็บ เฉพาะอาคารศุลกากรเท่านั้น ต่อมาในปี 2513 ได้ใช้สำหรับเก็บภาษีอากรให้กรมสรรพากรในใบขนสินค้าออกฉบับเดียวกัน และให้ชื่อใบขนสินค้าฉบับนี้ว่า

"ใบขนสินค้าและแบบแสดงรายการค้า" ประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

1. ผู้ส่งออก ชื่อ ที่อยู่ และโทรศัพท์
2. เลขที่ทะเบียนการค้า
3. เลขมือขอยุส่งออก
4. วันขึ้น หมายถึง วันที่ได้ยื่นใบขนสินค้าให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบผ่านพิธีการ โดยลง วัน เดือน ปี ลงไปในช่องนี้ สำหรับปี ให้ใช้ พ.ศ. เท่านั้น
5. ใบอนุญาตส่งออกหรือหนังสือรับรอง
6. ล.ป.61 หมายถึง ใบสุทธินการชำระเงินขาออก (Exchange Control) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า "ใบควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน" หรือ E.C. 61
  - ล.ป.61 ที่ใช้ยู่ มี 2 ชนิด คือ
    - ล.ป.61 สีขาว ใช้สำหรับสินค้าที่ส่งออกมีมูลค่าตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป โดยต้องผ่านการรับรองจากธนาคารแห่งประเทศไทย หรือธนาคารพาณิชย์
    - ล.ป.61 สีโตก ใช้สำหรับสินค้าที่ส่งออก มีมูลค่าตั้งแต่ 20,000 บาทลงมา ไม่ต้องผ่านการรับรองจากธนาคารแห่งประเทศไทยหรือธนาคารพาณิชย์
7. วันออก หมายถึงกำหนดวันที่เรือหรือยานพาหนะที่บรรจุสินค้าออกเดินทางจากท่า

ในประเทศไทย เดินทางไปต่างประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
8. ส่งออกโดยทาง หมายถึง สินค้าที่ส่งออกนั้น จะส่งออกโดยทางเรือ บก อากาศ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
หรือไปรษณีย์

๙. ชื่อพาหนะ หมายถึง ชื่อ เรือ หรือยานพาหนะที่บรรทุกสินค้าส่งออกนั้นชื่ออะไร
10. ท่าเรือที่ส่งออก หมายถึง ท่าหรือสถานที่ที่เรือหรือยานพาหนะที่ทำการบรรทุกสินค้านั้นเทียบท่าหรือจอดอยู่
11. รายการที่ หมายถึง รายการสินค้าที่ส่งออกนั้นมีกี่รายการ
12. เครื่องหมายและ เลขหมาย หมายถึง เครื่องหมายและ เลขหมายของหีบห่อสินค้าที่ส่งออก
13. จำนวน/หีบห่อ สินค้าที่ส่งออกมีจำนวนกี่หีบห่อ ก็กรอกลงไปในเรื่องนี้ เช่น กี่ชั้น กี่เส้น หรือกี่กระสอบ
14. ชนิดของ หมายถึง สินค้าที่จะส่งออกนั้นมีจำนวนกี่หีบห่อ
15. จำนวนรวม ตัวเลข ตัวอักษร หมายถึง จำนวนรวมของสินค้าทุกรายการในใบขนสินค้านั้น รวมได้เท่าใด ก็กรอกตัวเลขจำนวนนั้นลงในเรื่องนี้ แล้ววงเล็บจำนวนตัวเลขนี้เป็นตัวอักษรกำกับไว้ด้วย
16. อัตราแลกเปลี่ยน หมายถึง ค่าแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลต่างประเทศกับเงินไทยว่ามีอัตราเท่าใด เช่น เงินดอลลาร์สหรัฐ 1 ดอลลาร์เท่ากับเงินไทยกี่บาท
อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศนี้ กรมศุลกากรจะประกาศเดือนละ 1 ครั้ง
17. รายการที่ รายการนี้สัมพันธ์กับข้อ 11 เป็นรายการขยายหรือระบุลงไปให้ชัดเจนว่า สินค้าตามรายการต่างๆในข้อ 11 นั้น อยู่ในพิกัดประเภทใด น้ำหนักสุทธิเท่าใด ปริมาณเท่าใด เป็นต้น
18. ประเภทพิกัด หมายถึง พิกัดอัตราสินค้าขาออก ตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ.2503 ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า สินค้าชนิดใดอยู่ในพิกัดประเภทใด
19. น้ำหนักสุทธิ : น้ำหนักสินค้าที่สำแดง(กรอก)ในใบขนสินค้านั้น จะต้องเป็นน้ำหนักสุทธิ ไม่รวมสิ่งห่อหุ้ม เช่น ข้าวสาร 1 กระสอบ น้ำหนัก 101.1 กิโลกรัม (น้ำหนักข้าวสาร 100 กิโลกรัม น้ำหนักกระสอบ 1.1 กิโลกรัม) น้ำหนักที่กรอกลงในเรื่องนี้ให้กรอก 100 กิโลกรัม เป็นต้น

เอกสารนี้ไม่รวมสิ่งห่อหุ้ม เช่น ข้าวสาร 1 กระสอบ น้ำหนัก 101.1 กิโลกรัม (น้ำหนักข้าวสาร 100 กิโลกรัม น้ำหนักกระสอบ 1.1 กิโลกรัม) น้ำหนักที่กรอกลงในเรื่องนี้ให้กรอก 100 กิโลกรัม เป็นต้น

20. ปริมาณ หมายถึง จำนวนสินค้าที่แท้จริงซึ่งบรรจุในหีบห่อสินค้านั้น เช่น ปลายกระป๋อง 1 กลองกระต่าย มีจำนวน 24 กระป๋อง ถ้าจำนวนหีบห่อในข้อ 13 1,000 กลองกระต่าย ในข้อ 20 ก็กรอกปริมาณลงไปว่า 24,000 กระป๋อง เป็นต้น

21. ราคา F.O.B. (รายรับ) หมายถึง ราคาสินค้าขาออกที่สำแดง(กรอก)ในใบขนสินค้าขาออกนั้น อันได้แก่ ราคาสินค้า บวกค่าใช้จ่ายต่างๆ อนึ่งราคา F.O.B. ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ จะต้องคำนวณค่าแลกเปลี่ยนเป็นเงินไทยด้วย

22. ราคาประเมิน หมายถึง การประเมินราคาสินค้าขาออก โดยใช้ราคาในท้องตลาดเป็นรายเฉลี่ย เพื่อถือเป็นเกณฑ์ประเมินอากรขาออก ได้แก่สินค้าข้าว ไม้ และยาง

23. อัตราอากร หมายถึง อัตราอากรขาออก ตามที่กำหนดไว้ในพิศัตถ์อัตราศุลกากร ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในข้อ 18 เช่น อัตรา 10% 20% หรือกิโลกรัมละ 3 บาท เป็นต้น

24. อากรขาออก หมายถึง อากรขาออกที่จะต้องชำระ ตามที่คำนวณได้จากรายการสินค้าในใบขนสินค้าฉบับนั้น

25. อัตราภาษีการค้า

26. จำนวนภาษีการค้า

27. ของต้องจำกัด หมายถึง สินค้าที่ควบคุมการส่งออก ห้ามส่งออก เว้นแต่จะได้รับอนุญาต จึงจะส่งออกได้ เช่น ข้าวโพก เป็นสินค้าควบคุมการส่งออก จะต้องได้รับอนุญาตจากกรมการค้าต่างประเทศจึงจะส่งออกได้

28. เลขที่ หมายถึง เลขที่ของใบขนสินค้า

29. การขอคืนอากร

ม. 19 หมายถึง มาตรา 19 แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482

ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 329 บัญญัติว่าด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า การส่งออก (Re-Export) ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ม. 19 ทวิ หมายถึง มาตรา 19 ทวิ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482

ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 329 บัญญัติว่าควย สินค้าที่นำเข้ามาเพื่อผลิต ผสม ประกอบ และบรรจุ และส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ

ขอเงินชดเชย หมายถึง เงินชดเชยค่าภาษีอากรแก่ผู้ส่งออก ตามพ.ร.บ.ชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร พ.ศ. 2524 เป็นเงินที่รัฐให้เปล่าแก่ผู้ส่งออกทุกราย

30. ภาษีอากรที่ต้องเสียอากรขาออก เงินประกัน
31. ภาษีบำรุงเทศบาล ภาษีสุขาภิบาลหรือรายได้จังหวัด
32. ประเทศที่ซื้อสินค้า หมายถึง ประเทศที่ทำสัญญาในการซื้อสินค้าจากประเทศไทย
33. ประเทศปลายทาง หมายถึง ประเทศที่ส่งสินค้าไป
34. เลขที่บวกเว้น หรือชำระภาษีอากร (สำหรับเจ้าหน้าที่เป็นผูปฏิบัติ)
35. สังกการตรวจ หมายถึง เจ้าหน้าที่สั่งว่าสินค้าที่จะส่งออกตามใบขนสินค้านั้น จะให้

ไปทำการตรวจที่ใหม่ ตรวจอย่างไร

ชนิดของใบขนสินค้าออก

1. ใบขนสินค้าขาออกธรรมดา ใช้สำหรับกรอกรายการสินค้าส่งออกทั่วไป
2. ใบขนสินค้าส่วนบุคคลและเอกสิทธิ์ ใช้สำหรับกรอกรายการสินค้าส่งออกที่ได้รับสิทธิการทูต หรือส่งออกในนามบุคคล มีใช้เพื่อการค้า
3. ใบขนสินค้า ม. 19 ทวี ใช้สำหรับกรอกรายการสินค้าที่ซื้อคืนอากรสินค้าขาเข้า วัตถุประสงค์ที่นำเข้ามาผลิต ผสม ประกอบ หรือบรรจุ แล้วส่งกลับออกไปจำหน่ายต่างประเทศ
4. ใบขนสินค้าส่งเสริมการลงทุนและอื่นๆ ใช้สำหรับกรอกรายการสินค้าส่งออกที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และอื่นๆ
5. ใบขนสินค้าจำแนกระดับผู้ส่งออก ใช้สำหรับกรอกรายการสินค้าส่งออกที่ได้รับ

สิทธิพิเศษจำแนกระดับผู้ส่งออก หากผู้ส่งออกได้รับสิทธิพิเศษนี้ จะได้รับการลดขั้นตอนในการผ่านเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า พิธีการและการตรวจปลอมเป็นกรณีพิเศษ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. บัญชีราคาสินค้า

บัญชีราคาสินค้าที่ใช้สำแดงในพิธีการศุลกากร มีอยู่ 2 ราคาด้วยกันคือ

ก. ราคาตามเอกสารการค้า หมายถึง ราคา F.O.B. ความที่ไค้ขายของนั้นไปต่างประเทศ อาจรวมหรือไม่รวมอากรขาออกไว้ด้วยก็ได้ โดยสำแดงเป็นเงินตราต่างประเทศและเงินตราไทย คำว่าตามอัตราแลกเปลี่ยนเงิน ซึ่งกรมศุลกากรประกาศให้ใช้ เป็นรายเดือน

ข. ราคาสำหรับประเมินอากร แยกออกเป็น 2 ชนิดคือ

1. ราคาในท้องตลาดเป็นรายเฉลี่ย เป็นราคาที่กรมศุลกากรกำหนดขึ้น โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เฉพาะสินค้าบางชนิด คือ ข้าว บางไม้ และปลา และราคาสินค้าที่กรมการค้าต่างประเทศกำหนดขึ้น ได้แก่ ข้าวโพดและข้าวฟ่าง

2. ราคาตามเอกสารการค้า ใช้กับสินค้าทุกประเภทที่มีได้มีการกำหนดราคาสินค้าในท้องตลาดเป็นรายเฉลี่ย ตามข้อ 1. ซึ่งไม่รวมอากรขาออก

ขั้นตอนการผ่านพิธีการส่งออก

การผ่านขั้นตอนพิธีการส่งออก ตั้งแต่เริ่มยื่นใบขนสินค้าพร้อมเอกสารประกอบ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ไปจนกระทั่งเสร็จพิธีการนั้น มี 4 ขั้นตอน คือ

1. ให้เลขที่ใบขนสินค้า ตรวจสอบบัตรลายเซ็น
2. ตรวจสอบพิธีการพิทักษ์ราคา จำนวน ประเมิน และสั่งการตรวจ
3. ลงบัญชี
4. ประทับตราสมบูรณ์ หรือรับรองสั่งการตรวจ

ที่มา : ศูนย์บริการส่งออก (2530)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายแผนภูมิขั้นตอนการผ่านพิธีการส่งออก

1. ใบเลขที่ใบขนสินค้า ใบขนสินค้าขาออกและ เอกสารประกอบที่ได้จัดทำเรียบร้อยแล้ว จะต้องนำไปยื่นที่จุดนี้ก่อนเป็นจุดแรก เจ้าหน้าที่จะให้เลขที่ใบขนสินค้า โดยจะให้เลขเรียงกันไปตามลำดับก่อนหลัง

ตรวจสอบบัตรลายเซ็น เมื่อให้เลขที่ใบขนสินค้าแล้ว เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบลายเซ็นชื่อของผู้ส่งออกที่เซ็นมาในใบขนสินค้านั้น กับสำเนาบัตรลายเซ็นซึ่งกรมศุลกากรออกให้ มาตรวจสอบดูว่าเหมือนกันหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อ เป็นการป้องกันการปลอมแปลงลายมือ

2. ตรวจสอบวิธีการ เมื่อตรวจลายมือชื่อแล้ว เจ้าหน้าที่ก็จะตรวจสอบเอกสารต่างๆ อันได้แก่ ใบขนสินค้าและ เอกสารประกอบ ว่าได้ยื่นมาครบถ้วนตามระเบียบหรือไม่ รายการสินค้าในใบขนสินค้ากับใน เอกสารประกอบตรงกันหรือไม่

พิธีศีก เมื่อตรวจสอบพิธีการเสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบการสำแดงหรือเขียนตัวเลขรหัสพิธีศีกศุลกากร ถูกต้องตรงกับชนิดสินค้านั้นหรือไม่

ประเมิน เมื่อการคำนวณถูกต้องแล้ว เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบการสำแดงมาว่าเป็นราคาที่เหมาะสมหรือไม่ หากตรวจพบว่าราคาที่สำแดงต่ำกว่าราคาของชนิดเดียวกัน ซึ่งผู้ส่งออกรายอื่นเคยให้ราคาไว้ในเวลาใกล้เคียงกัน เจ้าหน้าที่ก็มีสิทธิ์จะประเมินราคาเพิ่มได้

สั่งการตรวจ เมื่อการประเมินถูกต้องแล้ว เจ้าหน้าที่จะบันทึกสั่งการตรวจในใบขนสินค้าขาออกฉบับนั้นว่า ให้ทำการตรวจปล่อยที่ไหน และตรวจอะไรบ้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ส่งออกเองว่าจะให้ตรวจที่ไหน โดยยื่นคำร้องมาพร้อมกับใบขนสินค้าขอผ่านพิธีการ

3. ลงบัญชี เมื่อสั่งการตรวจเสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่จะลงบัญชีไว้เป็นหลักฐาน โดยลงชื่อบริษัท ชนิดสินค้า น้ำหนัก ส่งไปประเทศไหน และชื่อเรือต่างประเทศที่บรรทุกของนั้นไปด้วย เพื่อเป็นหลักฐานไว้ตรวจสอบหรือค้นหาต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ย้ำทั้งที่พิมพ์และที่แสดงเนื้อหา และห้องข้อมูลของเอกสารทุกแห่งที่ปรากฏในเอกสาร

4. ประทับตราสมมุติหรือรับรองการสั่งการตรวจ เมื่อลงบัญชีแล้ว ก็มาถึงพิธีการชั้น

สุดท้าย เจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบความถูกต้องของใบขนสินค้าและ เอกสารประกอบอีกครั้งหนึ่ง หากพบว่ามิอะไรผิดก็จะสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำการแก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อน เมื่อตรวจสอบว่าถูกต้องแล้ว เจ้าหน้าที่จะประทับตราสมบูรณ์ให้

การชำระระหว่างประเทศกับวิธีการชำระเงิน

ลักษณะพิเศษของการชำระระหว่างประเทศ

การชำระระหว่างประเทศมีลักษณะพิเศษไม่เหมือนกับการค้าภายในประเทศ ดังนั้นการติดต่อกันจึงไม่สะดวกเหมือนกับการค้าระหว่างผู้ซื้อหรือผู้ขายในประเทศเดียวกัน หรือในเมืองเดียวกัน ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณีปฏิบัติทางการค้าทั้งสองฝ่ายแตกต่างกัน ความไว้นใจเชื่อใจกันอาจมีน้อยในระยะแรกๆ นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคอื่นๆ เช่น ต้องมีการส่งสินค้าข้ามเขตแดนจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง การบรรจุสินค้า และฉีกหีบห่อที่บรรจุทุกสินค้า ต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับ ทั้งของประเทศผู้ส่งออกและประเทศผู้นำเข้า พิธีการทางศุลกากรระเบียบข้อบังคับต่างๆเกี่ยวกับการโอนเงินข้ามประเทศ เป็นต้น อุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งของการชำระระหว่างประเทศก็คือ วิธีการชำระเงินค่าสินค้า

การชำระค่าสินค้า

เมื่อผู้ซื้อและผู้ขายได้มีการตกลงเกี่ยวกับข้อสัญญาซื้อขายกันแล้ว กล่าวคือ ได้มีการตกลงเรื่องคุณภาพและปริมาณสินค้า ราคา กำหนดเวลา และสถานที่ส่งมอบสินค้าและเงื่อนไขในการชำระเงิน ฯลฯ ผู้ขายก็มีหน้าที่ต้องส่งมอบสินค้าตามที่ตกลง ส่วนผู้ซื้อนั้นก็จะมีหน้าที่ต้องชำระเงินค่าสินค้าที่ซื้อตามสัญญา

วิธีการชำระเงินค่าสินค้าที่พบเห็นกันบ่อยในการชำระระหว่างประเทศ มี 4 วิธีคือ

1. การชำระเงินล่วงหน้า (Advance Payment or Cash with order)

2. การลงบัญชีไว้ก่อน (Open Account)

3. การส่งตัวเพื่อเรียกเก็บ (Bill for Collection)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เฉพาะในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การเปิดเช็คหรือออฟเครดิต (Letter of Credit)

1. การชำระเงินล่วงหน้า (Advance Payment or Cash with order)

ได้แก่การที่ผู้ส่งเงินชำระค่าสินค้าให้แก่ผู้ขายในขณะที่สั่งซื้อสินค้าไป วิธีชำระเงินแบบนี้ใช้กันมากในการซื้อขายสินค้าให้แก่ผู้ขายในขณะที่สั่งซื้อสินค้าไป วิธีชำระเงินแบบนี้ใช้กันมากในการซื้อขายสินค้าที่มีมูลค่าไม่มาก เช่น การสั่งซื้อหนังสือ การสั่งซื้อสิ่งของทางไปรษณีย์ เป็นต้น หรือสินค้าบางอย่างที่เป็น Seller's market คือผู้ขายสามารถตั้งเงื่อนไขได้ตามความต้องการ การส่งเงินค่าสินค้าจากผู้ซื้อไปยังผู้ขายนั้น ผู้ซื้อสามารถส่งได้หลายวิธี ดังนี้

1.1 เช็คของผู้ซื้อ ผู้ซื้อออกเช็คของตนเองสั่งจ่ายเงินค่าสินค้าให้แก่ผู้ขาย ส่งเช็คดังกล่าวไปให้ผู้ขาย ผู้ขายจะนำเช็คฉบับนั้นไปขึ้นเงินกับธนาคารที่ผู้ซื้อมีบัญชี โดยฝากให้ธนาคารของตนเองไปช่วยขึ้นเงินให้ เมื่อได้รับเงินเรียบร้อยแล้วจึงส่งสินค้าไปให้แก่ผู้ซื้อ

1.2 คำสั่งจ่ายเงินหรือตราพหของธนาคาร (Banker's draft) ผู้ซื้อนำเงินไปซื้อตราพหจากธนาคารในจำนวนเงินเท่ากับค่าสินค้า แล้วส่งตราพหดังกล่าวไปให้ผู้ขาย วิธีส่งแบบนี้ผู้ขายจะได้รับเงินเร็วขึ้น เนื่องจากตราพหของธนาคารสามารถไปขึ้นเงินจากธนาคารในเมืองของผู้ขายได้ทันที

1.3 คำสั่งจ่ายเงินทางไปรษณีย์ (Mail payment order of mail transfer = M/T) ผู้ซื้อนำเงินค่าสินค้าไปให้ธนาคารโอนเงินดังกล่าว โดยออกคำสั่งจ่ายเงินทางไปรษณีย์ อากาศถึงธนาคารในเมืองของผู้ขายให้จ่ายเงินแก่ผู้ซื้อ วิธีนี้จะสะดวกก็ต่อเมื่อผู้ซื้อสามารถทราบธนาคารของผู้ขาย และธนาคารของผู้ซื้อมีการติดต่อกับธนาคารนั้นโดยตรงอยู่แล้ว

1.4 คำสั่งจ่ายเงินทางโทรเลขหรือโทรพิมพ์ (Cable payment order telegraphic transfer or telex transfer = T/T) ผู้ซื้อนำเงินค่าสินค้าไปให้ธนาคารโอนเงินดังกล่าวทางโทรเลขหรือโทรพิมพ์ ซึ่งคล้ายคลึงกับการโอนเงินทางไปรษณีย์ ต่างกันเพียงวิธีการส่งคำสั่งจ่ายเงินไปทางโทรเลขเท่านั้น วิธีการโอนเงินแบบนี้ผู้รับเงินจะได้รับเงินเร็วขึ้น แต่ต้อง

เสียค่าใช้จ่ายและ/หรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น

1.5 คำสั่งจ่ายเงินผ่านระบบ SWIFT ผู้ซื้อสามารถขอให้ธนาคารโอนเงินผ่านระบบการโอนเงินพิเศษทางเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ระหว่างธนาคาร ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าการโอนแบบ Telegraphic transfer

SWIFT = Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication
(สมาคมเพื่อการสื่อสารทางการเงินระหว่างธนาคารทั่วโลก)

1.6 คำสั่งจ่ายเงินระหว่างประเทศ (International Money Order) เป็นตราสารซึ่งสถาบันการเงินบางแห่งในต่างประเทศจัดทำเพื่อจำหน่ายแก่ผู้ที่ต้องการโอนเงินข้ามประเทศ มีวิธีการคล้ายคลึงกับการไปซื้อตราพหุธนาคาร แล้วส่งให้แก่ผู้รับโดยตรง นอกจากนี้จากไปรษณีย์โทรเลขของประเทศต่างๆก็มีบริการจำหน่าย International Postal Money Orders เพื่อให้ความสะดวกแก่การโอนเงินเล็กน้อยข้ามประเทศ

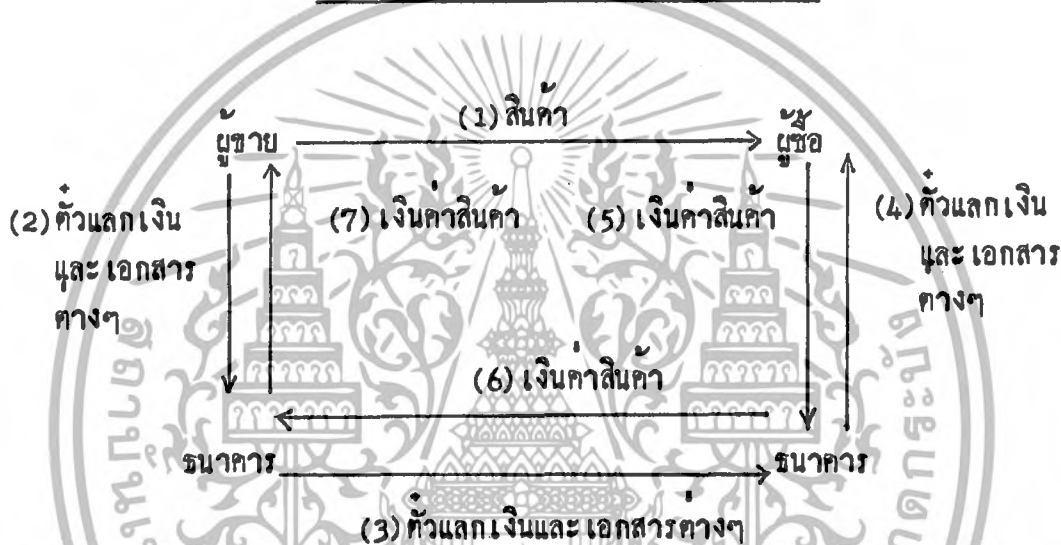
2. การจกบัญชีไว้ก่อน (Open Account) ใช้สำหรับการซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายมีการติดต่อกันเป็นประจำสม่ำเสมอ เมื่อผู้ขายส่งสินค้าให้แก่ผู้ซื้อแล้วลงบัญชีไว้ รอให้ผู้ซื้อส่งเงินมาชำระภายหลัง ส่วนใหญ่ผู้ซื้อจะจ่ายเงินค่าสินค้ารวมกันมาในภายหลัง หรือบางครั้งก็มีการหักบัญชีกันเนื่องจากต่างฝ่ายต่างซื้อจากกัน การจกบัญชีไว้ก่อนนี้ผู้ขายจะต้องมีความไว้วางใจในความซื่อสัตย์ของผู้ซื้ออย่างเต็มที่ ส่วนมากจะทำกันระหว่างบริษัทในเครือ หรือรายที่มีการติดต่อกับกันจนเป็นที่ไว้วางใจกันแล้ว

สำหรับประเทศที่มีการควบคุมปริวรรตต่างประเทศ (Exchange Control) เช่นในประเทศไทยในขณะนี้ การซื้อขายแบบจกบัญชีไว้ก่อนนี้จะต้องขออนุมัติจากเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินก่อนจึงจะทำได้

3. การส่งตั๋วเพื่อการเรียกเก็บ (Bills for collection) คือวิธีที่ผู้ขายได้ส่งเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งไปให้ผู้ซื้อเพื่อเรียกเก็บเงิน ซึ่งปกติจะประกอบด้วยตั๋วแลกเงิน (Bill of Exchange), ใบกำกับสินค้า (Invoice), ใบตราส่งสินค้า (Bill of Lading), หลักฐาน

การประกันภัย รายการบรรจุหีบห่อ เป็นต้น การเรียกเก็บเงินนี้ ปกติมักจะฝากธนาคารใดธนาคารหนึ่ง เป็นตัวแทนเก็บเงินให้ โดยธนาคารคิดค่าธรรมเนียมในการเรียกเก็บเงินดังกล่าว (โดยทั่วไปประมาณ 1/8 ของ 1% ของจำนวนเงินที่เรียกเก็บ) เมื่อธนาคารเรียกเก็บเงินจากผู้ซื้อสินค้าได้แล้ว ก็จะจ่ายเงินให้แก่ผู้ขาย

ผังแสดงขั้นตอนตัวแลกเปลี่ยนเพื่อการเรียกเก็บ

ที่มา : ศูนย์บริการส่งออก

ตัวเงินเพื่อเรียกเก็บมีเงื่อนไขการเรียกเก็บ 2 ชนิดคือ เงื่อนไขการเรียกเก็บแบบ D/P และเงื่อนไขการเรียกเก็บแบบ D/A

3.1 เงื่อนไขการเรียกเก็บแบบ D/P (Documents against Payment)

หมายความว่า ผู้ซื้อจะรับเอกสาร เพื่อนำไปแลกสินค้าได้ก็ต่อเมื่อมีการชำระ เงินค่าสินค้านั้นแล้ว ในทางการค้าระหว่างประเทศ เมื่อผู้ขายส่งสินค้าไปให้ผู้ซื้อแล้ว ผู้ซื้อยังไม่สามารถรับสินค้าได้ทันที ผู้ซื้อจะต้องรอเอกสารจากผู้ขาย เพื่อจะนำไปแลกสินค้าจากบริษัทเรือหรือบริษัทขนส่ง เอกสารที่สำคัญคือ "ใบตราส่ง" ที่ออกโดยบริษัทเรือ หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า "ตัวเรือ"(Bill of Lading)

ผู้ซื้อจะไต่เอกสารนี้จากธนาคารที่ทำหน้าที่เรียกเก็บเงินก็ต่อเมื่อผู้ซื้อชำระ เงินค่าสินค้าให้แก่ธนาคารไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งหาว่ามีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ดังกล่าว การตั้งเงื่อนไขแบบ D/F นี้ ทำให้ผู้ขายไม่ต้องเสี่ยงต่อการที่มอบสินค้าให้ผู้ซื้อแล้วผู้ซื้อ

ไม่ยอมรับชำระเงิน เจ็อนไซ D/P นี้ ใ้ใช้ใ้กับตัวที่เป็น Sight Bill และ Time Bill

3.2 เจ็อนไซการเรียกเก็บแบบ D/A (Documents against Acceptance)

หมายความว่า ผู้ซื้อสามารถรับเอกสารเพื่อนำไปแลกสินค้าก็ต่อเมื่อผู้ซื้อได้รับรองตัวแลกเงินจากผู้ขายแล้ว ตามเจ็อนไซ D/A นี้ ผู้ซื้อยังไม่ต้องชำระเงิน เพียงแค่เซ็นชื่อรับรองว่าจะจ่ายเงินตามจำนวนที่ระบุไว้เมื่อครบกำหนด การที่ผู้ขายจะกำหนดเจ็อนไซการชำระเงินแบบ D/A นี้ ผู้ขายจะต้องมีความเชื่อถือในฐานะและความซื่อสัตย์ของผู้ซื้อ เพราะเท่ากับเป็นการให้สินเชื่อแก่ผู้ซื้อ สำหรับกำหนดระยะเวลาของการชำระเงินนั้น บอมนั้นขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ตัวแลกเงินที่กำหนดเจ็อนไซแบบ D/A นี้ จะต้องเป็นตั๋วที่มีกำหนดระยะเวลาการชำระเงิน (Time Bill or Usance Bill) เท่านั้น

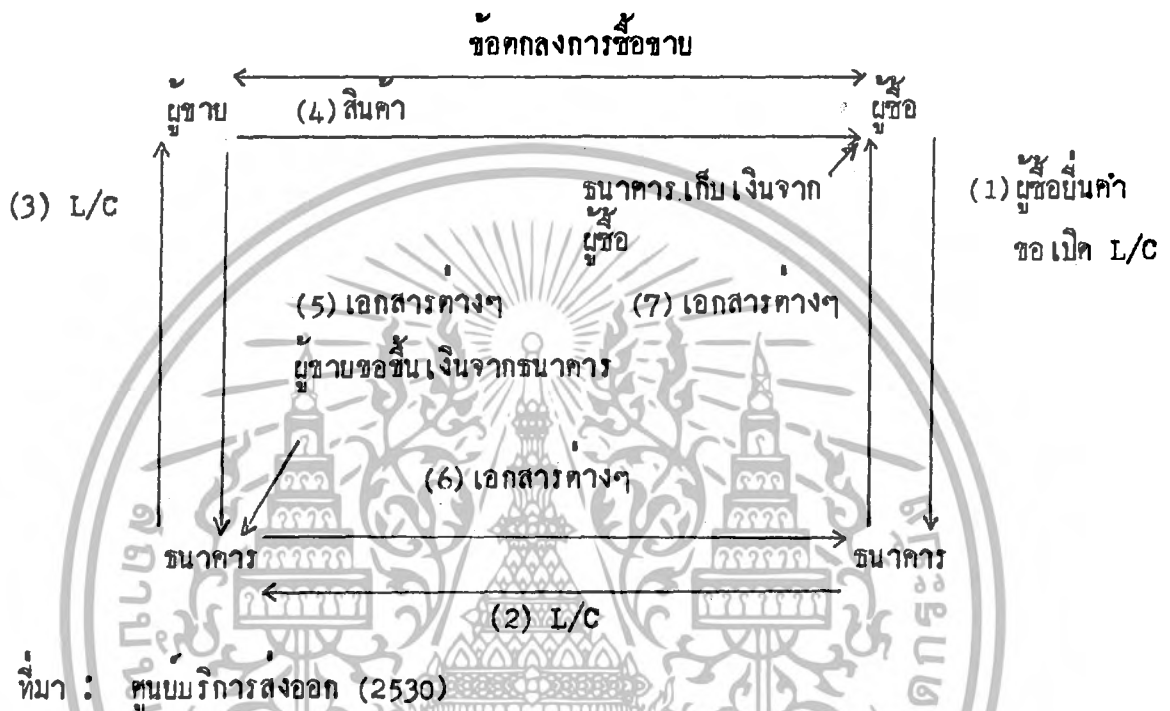
4. การเปิดแลกเช็ครอฟเครดิต (Letter of Credit) เป็นวิธีที่ผู้ซื้อขอให้ธนาคารของตนออกตราสารชนิดหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า เช็ครอฟเครดิต ให้แก่ผู้ขาย โดยสัญญากับผู้ขายว่า เมื่อผู้ขายส่งสินค้าและนำหลักฐานหรือ เอกสารที่แสดงถึงการส่งสินค้าแล้ว มาขึ้นทอนาคารตามเจ็อนไซในเช็ครอฟเครดิต ภายในเวลาที่กำหนดไว้ ธนาคารจะเป็นผู้จ่ายเงินให้แก่ผู้ขายไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ การใช้วิธีการชำระเงินเช่นนี้ ผู้ขายจะมีความมั่นใจในการขายมากขึ้น และเป็นวิธีที่ช้กันแพร่หลายในการค้าระหว่างประเทศที่มีการซื้อขายสินค้าเป็นจำนวนเงินมากๆ เนื่องจากมีธนาคารเข้ามารับรองการชำระเงินคาสินค้า

เช็ครอฟเครดิต มีทั้งประเภทที่เพิกถอนได้ (Revocable L/C) และประเภทที่เพิกถอนไม่ได้ (Irrevocable L/C) ในทางการค้าระหว่างประเทศมีการใช้ Irrevocable L/C เป็นส่วนมาก การซื้อขายโดยตกลงใช้เช็ครอฟเครดิตเป็นเครื่องมือการชำระเงินนี้ สามารถจัดปัญหาได้หลายประการ เช่น ทำให้ผู้ขายสินค้านั้นมั่นใจได้ว่าถ้าตนส่งสินค้าและปฏิบัติตามเจ็อนไซในเช็ครอฟเครดิตครบถ้วนแล้ว ธนาคารผู้เปิดเครดิตก็จะจ่ายเงินให้โดยไม่ต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการศึกษาเท่านั้น ผู้ซื้อและผู้ขายให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าค่านิ่งว่าฐานะการเงินของผู้ซื้อจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร ส่วนผู้ซื้อที่ยังไม่ต้องการชำระเงินจนกว่าผู้ขายไม่वारณใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ใดส่งสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ และนำหลักฐานการส่งสินค้านั้นมาขึ้นทอนาคาร เพื่อขอรับเงินคาสินค้า

จึงทำให้เกิดความมั่นใจกันทั้งสองฝ่าย และช่วยให้การค้าระหว่างประเทศดำเนินไปด้วยความสะดวก

ผังแสดงขั้นตอนการชำระ เงินตาม เลตเตอร์ออฟเครดิต

สิ่งที่ควรระลึกถึงในที่นี้คือ ถึงแม้เลตเตอร์ออฟเครดิตจะช่วยให้เกิดความมั่นใจกันทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย และอำนวยความสะดวกในการค้าระหว่างประเทศ แต่เลตเตอร์ออฟเครดิตก็ไม่ใช่อัตนญาซื้อขาย และไม่สามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดจากความไม่ซื่อสัตย์ของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้ ฉะนั้นการตกลงซื้อขายใดๆก็ยังคงอาศัยความรอบคอบในการพิจารณาถึงความเชื่อถือและความซื่อสัตย์ของคู่สัญญาเป็นสิ่งสำคัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วงจรพิธีการขอ เปิด เลคเตอร์ออฟแคเรคติกเพื่อการ ส่งสินค้าออก

ที่มา : ศูนย์บริการส่งออก (2530)

การปฏิบัติหลังส่งสินค้าออก

เมื่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรได้บันทึกการตรวจปล่อยสินค้าลงในใบขนสินค้าขาออกแบบ ล.ป.61 และใบอนุญาต (ในกรณีที่การส่งออกต้องมีใบอนุญาต) แล้วก็ส่งแบบ ล.ป.61 ให้ธนาคารแห่งประเทศไทย และส่งใบอนุญาตให้หน่วยราชการที่ออกใบอนุญาต ส่วนบริษัทเรือจะออกใบตราส่งสินค้า(Bill of Lading) หรือสายการบินจะออกใบรับขนสินค้าทางอากาศ (Airway Bill) ให้ ผู้ส่งออกจะต้องรวบรวมเอกสารการส่งสินค้า (Shipping Documents) ต่างๆตามที่ผู้ซื้อต้องการ พร้อมทั้งจัดทำตั๋วแลกเงิน (Bill of Exchange) เพื่อส่งไปเรียกเก็บเงินจากผู้ซื้อ เอกสารที่ใช้ในการ เรียกเก็บ เงินค่าสินค้าที่ส่งออก ปกติจะประกอบไปด้วย เอกสารต่างๆ ดังนี้

1. ตั๋วแลกเงิน (Bill of Exchange) เป็นหนังสือตราสารที่ผู้ขายสินค้าหรือผู้รับประโยชน์ตาม L/C เป็นผู้ออกตั๋วแลกเงินสั่งผู้ซื้อสินค้าเพื่อให้จ่ายเงินตามตัว ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ให้แก่ผู้ขาย ตั๋วแลกเงินดังกล่าว ปกติจะทำเป็นชุด อาจจะมี 2 หรือ 3 ฉบับก็ได้ โดยมีข้อความตรงกันหมด ยกเว้นคำว่า First, Second และ Third เท่านั้น
2. ใบกำกับราคาสินค้า (Invoice)
3. ใบตราส่งสินค้า(Bill of Lading) หรือใบรับขนสินค้าทางอากาศ(Airway Bill) เป็นหลักฐานแสดงการรับบรรทุกสินค้าลงเรือ หรือขึ้นเครื่องบิน ที่บริษัทเรือหรือสายการบินออกให้ เพื่อเป็นหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ในสินค้า เมื่อสินค้าถึงปลายทางแล้ว และยังใช้เป็นหลักฐานแสดงวันที่ส่งของออกอีกด้วย
4. กรมธรรม์ประกันภัย (Insurance Policy) เป็นหลักฐานสัญญาที่บริษัทประกันภัยตกลงยินยอมรับประกันความเสียหายอันอาจจะเกิดขึ้นกับสินค้าที่ส่งออก
5. ใบกำกับราคาสินค้าที่ออกโดยกงสุล (Consular Invoice)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ลงบนสื่อออนไลน์ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin)

7. ใบแสดงรายการบรรจุพิมพ์
8. เอกสารอื่นซึ่งบางประเทศต้องการ เช่น
  - ใบรับรองการวิเคราะห์ (Certificate of Analysis)
  - ใบรับรองอนามัย (Health Certificate)
  - ใบรับรองการตรวจสินค้า (Inspection Certificate) เป็นต้น

เมื่อได้รับเงินตราต่างประเทศจากผู้ซื้อสินค้าแล้ว ต้องขายให้แก่ธนาคารพาณิชย์ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ไ้มา

ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่ได้รับเป็นค่าสินค้าที่ส่งออก มีดังนี้

1. การขายเงินตราต่างประเทศที่ไ้มาจาก
  - 1) ค่าสินค้าที่ส่งออกตามแบบ ล.ป.61 จะต้องขายเงินนั้นตามแบบ ล.ป.61 จะนำไปขายตามแบบ ล.ป.71 ไม่ได้ และให้ปฏิบัติดังนี้
    - 1.1 แจ้งเลขที่แบบ ล.ป.61 ให้ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะขายเงินนั้น
    - 1.2 หากเป็นธนาคารพาณิชย์ที่ไม่ใช่ธนาคารผู้อนุญาตแบบ ล.ป.61 ให้ขอแบบ ล.ป.61 สัมฤทธิ์ จากธนาคารพาณิชย์ผู้อนุญาตแบบ ล.ป.61 เพื่อนำไปให้ธนาคารพาณิชย์ที่รับซื้อเงินตราต่างประเทศนั้น

2. กรณีที่ไม่ได้รับเงินตราต่างประเทศค่าสินค้าที่ส่งออก

ในการส่งสินค้าออกบางครั้ง อาจจะประสบกับปัญหา

- ไม่ได้รับเงินค่าสินค้าทั้งหมด
- ใ้รับเงินค่าสินค้าแต่เพียงบางส่วนเท่านั้น
- ยังไม่ได้รับชำระเงินตามระยะเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งอยู่ระหว่างการติดตาม

เอกสารนี้ให้ปฏิบัติดังนี้ งานไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1) ใ้มีหนังสือแจ้งแก่เจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ธนาคารพาณิชย์

ถึงสาเหตุที่ไม่ได้รับเงินค่าสินค้าที่ส่งออก เพื่อขออนุมัติยกเว้น หรือขอต่ออายุการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาขายออกไปอีก ในกรณีที่ยังไม่ได้รับชำระเงินตามระยะเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ พร้อมทั้งแจ้งระยะเวลาที่จะขอต่ออายุไปด้วย (ปกติเจ้าพนักงานจะพิจารณาต่ออายุให้ตามแต่กรณีที่เกิดขึ้น แต่ไม่เกินครั้งละ 90 วัน)

2) แนบจดหมายหรือเอกสารโต้ตอบติดต่อกับตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงเสร็จสิ้นการติดต่อกับ

3) แนบหลักฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งแยกเป็นแต่ละกรณีที่เกิดขึ้น เช่น

– ภาพถ่ายสินค้าที่เสียหาย หนังสือของบริษัตรีหรือสายการบินที่แจ้งความเสียหายของสินค้าในระหว่างขนส่ง หนังสือติดต่อกับบริษัทที่รับขนส่ง เพื่อเรียกค่าเสียหายที่เกิดขึ้น หลักฐานที่แสดงว่าได้รับเงินค่าสินค้าที่เสียหาย

– ผลการตรวจสอบหรือวิเคราะห์จากบริษัทตรวจสอบสินค้า หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบสินค้าที่นำเข้าประเทศนั้น ที่แสดงว่าสินค้ามีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด หรือสินค้านั้นไม่ผ่านการตรวจสอบ หรือการทำลายสินค้าที่ส่งไป

– หนังสือที่แสดงว่าสินค้าสูญหายระหว่างขนส่ง เช่น หนังสือแจ้งของหายของการสื่อสารแห่งประเทศไทย เป็นต้น

– สำเนาใบกรมธรรม์ประกันภัย และเอกสารการขอเงินชดเชยจากบริษัทประกันภัย หรือหลักฐานที่บริษัทประกันภัยจ่ายเงินชดเชยค่าสินค้าที่สูญหาย

– หลักฐานที่แสดงว่าสินค้าที่ส่งไปมีขอบกพรอง เนื่องจากความผิดพลาดในการผลิตหรือใช้วัตถุดิบไม่ตรงตามที่ตกลงกันไว้

– สำเนาใบตราส่งสินค้า (Bill of Lading) หรือใบรับขนส่งทางอากาศ (Airway Bill) หากส่งสินค้าออกไปล่าช้ากว่าที่ตกลงกัน ทั้งนี้ให้แนบ เลตเตอร์ออฟเครดิตหรือสัญญาซื้อขายไปด้วย

– ใบกำกับหีบห่อ (Packing List) ในกรณีที่ปริมาณสินค้าที่บรรจุในหีบห่อเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งวันไว้สำหรับใช้ยื่นขอเงินคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยผู้ส่งออกต้องแนบใบกำกับมูลค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ ห้าสิบ ของมูลค่าของสินค้าทั้งหมดที่ส่งไป และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ครบจำนวน

- เอกสารแสดงค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกิดขึ้นในระหว่างที่รอการตรวจสอบคุณภาพสินค้า
- เอกสารการแต่งตั้งนายความ เพื่อฟ้องร้อง หรือเอกสารการฟ้องร้องต่อผู้ซื้อสินค้า เอกสารแสดงการพิทักษ์ทรัพย์ของผู้ซื้อ หรือ เอกสารการล้มละลายของผู้ซื้อสินค้า
- เอกสารการติดต่อทูตพาณิชย์ของประเทศไทยที่ประจำในประเทศผู้ซื้อ ให้ช่วยติดตามและผลการติดตามของทูตพาณิชย์

- สำเนาหนังสือที่มีไปถึงธนาคารผู้เรียกเก็บเงิน แสดงการยินยอมให้เปลี่ยนเงื่อนไขการชำระเงิน หรือยินยอมให้ผู้ซื้อสินค้ารับสินค้าไปก่อนชำระเงินได้ กรณีที่เกิดปัญหาหรือข้อโต้แย้งกับผู้ซื้อสินค้า ให้เก็บรักษาเอกสารโต้ตอบติดต่อและหลักฐานต่างๆทั้งหมด เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาของเจ้าพนักงาน การติดต่อด้วยโทรศัพท์ทางไกล และการเดินทางไปติดต่อด้วยตนเอง ควรจัดให้มีเอกสารอื่นยื่นประกอบด้วย มิฉะนั้นจะเกิดความยุ่งยากต่อการพิจารณาในภายหลัง

3. กรณีนำสินค้ากลับคืนมา เนื่องจาก

- 1) ผู้ซื้อไม่รับสินค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆก็ตาม
- 2) นำกลับเข้ามาตามคำรับรองที่ทำไว้ในขณะยื่นขออนุญาตแบบ ล.ป.61 เมื่อนำสินค้าที่ส่งออกตามแบบ ล.ป.61 กลับเข้ามาทั้งจำนวนหรือบางส่วน ซึ่งมูลค่านำเข้าอาจจะไม่ถึง 20,000 บาท ก็ตาม ควรจะยื่นแบบ ล.ป.61/21 เมื่อนำเข้าทุกครั้ง เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบอ้างอิงในภายหลัง และแจ้งให้ธนาคารที่อนุญาตแบบ ล.ป.61 ทราบทุกครั้ง หากท่าแบบ ล.ป.21 นำสินค้าเข้าผ่านธนาคารอื่นที่ไม่ใช่ธนาคารผู้อนุญาตแบบ ล.ป.61 ให้แนบภาพถ่ายแบบ ล.ป.21 ให้ธนาคารที่อนุญาตแบบ ล.ป.61 เพื่อแจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินรวมทั้งผู้นำของกลับเข้ามา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นสำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 สิ่งที่ไม่ควรกระทำ
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. รับชำระค่าสินค้าด้วยธนบัตรต่างประเทศ โดยการเดินทางไปเรียกเก็บจากผู้ซื้อในต่างประเทศโดยตรง และนำคัตตัวเข้ามา ควรใช้ตราสารทางธนาคารเพื่อความปลอดภัย
2. ไม่นำเงินค่าสินค้าออกเข้ามาขายตามระเบียบ แต่นำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานก่อน

บทลงโทษ

การปฏิบัติคนฝ่าฝืนกฎหมายและระเบียบพิธีการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินที่กล่าวมาแล้ว เจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินจะพิจารณาลงโทษโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่งดังต่อไปนี้

1. กำหนดให้ขายสินค้าโดยให้ผู้ซื้อ เบิกเสตเตอร์ออฟเครดิตชนิด เมกดอนไม่ได้มาเท่านั้น
2. ให้ผู้ซื้อชำระเงินตราต่างประเทศให้ก่อนจึงจะส่งของออกไปได้
3. ให้ธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารส่งแบบ ส.ป.61 ของผู้ที่ถูกลงโทษไปให้เจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เป็นผู้พิจารณาอนุญาต
4. ดำเนินการตามกฎหมาย ซึ่งมีโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

การให้ความอนุเคราะห์ด้านการเงินเพื่อการส่งออกของธนาคารแห่งประเทศไทย

เพื่อช่วย เหลือผู้ส่งออกให้สามารถส่งสินค้าออกไปขายแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือผู้ส่งออกในด้านการเงิน เพื่อลดต้นทุนการส่งออก ด้วยวิธีรับช่วงซื้อลคคัตตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิดส่วนลดจากธนาคารพาณิชย์ในอัตราร้อยละ 5 หรือร้อยละ 7 ต่อปี และให้ธนาคารพาณิชย์คิดส่วนลดจากผู้ส่งออกในอัตราร้อยละ 8 หรือร้อยละ 9 ต่อปี แล้วแต่ประเภทของสินค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่การรับช่วงซื้อลคคัตตัวสัญญาใช้เงิน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ผู้ส่งออก และต้องแจ้งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การรับช่วงซื้อลคคก่อนส่งออก หรือที่เรียกว่า Packing Credit เป็นการช่วยเหลือ

ผู้ส่งออกให้มีเงินทุนหมุนเวียน สำหรับจัดซื้อสินค้าเพื่อเตรียมส่งออก ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทย จะรับช่วงซื้อลคั่วที่ออกตาม

1.1 เลคเตอร์ออฟแคเรคติก ชนิด เบิกตอนไม้ไค้ จะรับช่วงซื้อลคั่วในวงเงินไม่เกินร้อยละ 80 ของจำนวนเงินตามเลคเตอร์ออฟแคเรคติก

1.2 สัญญาซื้อขายหรือคำสั่งซื้อสินค้า จะรับช่วงซื้อลคั่วในวงเงินไม่เกินร้อยละ 70 ของจำนวนเงินตามสัญญาซื้อขายหรือคำสั่งซื้อสินค้า

1.3 ใบรับฝากสินค้าเพื่อส่งออก ตามหลักฐานที่ธนาคารพาณิชย์ประเมิน ซึ่งคองไม่สูงกว่าราคาตลาดของสินค้านั้น จะรับช่วงซื้อลคั่วในวงเงินไม่เกินร้อยละ 50 ของมูลค่าสินค้าในใบรับฝากสินค้าเพื่อส่งออก

2. การรับช่วงซื้อลคั่วหลังการส่งออก เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ส่งออกให้มีเงินทุนหมุนเวียนในระยะที่ไค้ส่งสินค้าออกไปแล้ว แต่ยังไม่ไค้รับชำระเงิน เนื่องจาก เป็นการตกลงชำระเงินตามตัวที่มีกำหนดระยะเวลา ธนาคารแห่งประเทศไทย จะรับช่วงซื้อลคั่วที่สัญญาใช้เงินที่ออกตามตัวแลกเงินที่มีกำหนดระยะเวลา ในวงเงินไม่เกินร้อยละ 90 ของจำนวนเงินตามตัวแลกเงิน รายละเอียดในเรื่องดังกล่าว จะสอบถามเพิ่มเติมไค้ที่ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่ง หรือที่หน่วยซื้อลคั่วเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

การลคั่วความเสี่ยงในเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนเงิน

1. ในการค้าระหว่างประเทศ การตกลงซื้อขายจะกระทำด้วยเงินตราต่างประเทศ ไม่ใช่เงินบาท เมื่อไค้รับเงินตราต่างประเทศตามสกุลที่ตกลงกันแล้ว จะต้องนำไปขายแก่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรับเงินบาท โดยธนาคารพาณิชย์จะรับซื้อตามอัตราแลกเปลี่ยนเงินที่กำหนดขึ้นในแต่ละวัน แต่เนื่องจากระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในปัจจุบัน เคลื่อนไหวไปคามาการเปลี่ยนแปลงของตลาดแลกเปลี่ยนเงินในต่างประเทศ อันเป็นผลให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินแต่ละวันของเงินตราต่างประเทศสกุลต่างๆเมื่อเทียบเป็นเงินบาทเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจทำให้ประสบคัมคขาดทุนหรือไค้กำไรจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินไค้

ดังนั้นหากไม่ต้องการเสี่ยงในเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนเงิน และเพื่อทราบถึงผลกำไรที่แน่นอน อาจจะกระทำได้โดยการติดต่อกับธนาคารพาณิชย์ใดก็ได้ เพื่อทำสัญญาขายเงินตราต่างประเทศที่จะได้รับ เป็นค่าสินค้าในอนาคตกับธนาคารพาณิชย์นั้น เป็นการล่วงหน้า ในอัตราและกำหนดเวลาที่แน่นอน ซึ่งเป็นเวลาที่คาดว่าจะได้รับชำระ เงินค่าสินค้าดังกล่าว อัตราการซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้านี้ ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งจะกำหนดขึ้นเองในแต่ละวัน

2. กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินไม่ได้กำหนดว่าการซื้อขายสินค้ากับต่างประเทศ จะต้องชำระเงินด้วยเงินตราต่างประเทศสกุลใดสกุลหนึ่งโดยเฉพาะดังเช่นในบางประเทศ ดังนั้นผู้ส่งออกสามารถตกลงในเรื่องสกุลเงินที่ประสงค์จะได้รับ เพื่อประโยชน์สูงสุดในการขายเงินตราต่างประเทศเป็นเงินบาทได้เต็มที่ ซึ่งในทางปฏิบัติ สกุลเงินตราต่างประเทศที่กำหนดหรือตกลงในการชำระค่าสินค้า มักจะกระทำด้วยสกุลเงินที่เพิ่งแลกเปลี่ยนได้ เช่น ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (US\$), ปอนด์สเตอร์ลิง, คอยน์มาร์ค (DM.) และ เยน (Y) เป็นต้น

บทที่ 4

การพัฒนา ปัญหา และแนวทางการแก้ไขในการส่งออกข้าวโพดฝักอ่อนของไทย

จากการศึกษาสภาพทั่วไป ห้างทางด้านการผลิตและการตลาดข้าวโพดฝักอ่อนของไทย ในบทที่ 2 และ 3 มาแล้วนั้น สามารถที่จะกล่าวได้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยมีการผลิตเพื่อการ ที่ได้รับความสนใจมากขึ้น ดังนั้นในบทนี้จึงได้กล่าวถึงการพัฒนาและปัญหาการส่งออกทาง ด้าน ข้าวโพดฝักอ่อนของประเทศไทย ออกเป็น 2 ด้านคือ การพัฒนาทางด้านการผลิต และการพัฒนา ทางด้านการตลาด เพื่อการส่งออก เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ตลอดจนหาแนวทางการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วย ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกร ชาวสวน ส่วนราชการ หรือแม้กระทั่งบริษัทเอกชน นอกจากนี้ทางด้านการเกษตรก็มีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพที่ขึ้นกว่าเดิม มีความพิถีพิถันในการ จัก การ เกี่ยวกับผลผลิตเพื่อให้ผู้บริโภคพึงพอใจมากยิ่งขึ้น (มัทธนา, 2528)

การพัฒนาทางด้านการผลิตเพื่อการส่งออก

สำหรับการส่งออกข้าวโพดฝักอ่อนไปยังต่างประเทศนั้น มีการส่งออกกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 แล้ว แต่เป็นไปในรูปแบบของการบรรจุกระป๋อง ส่วนรูปของฝักสดนั้นเพิ่งจะเริ่มส่ง ออกเมื่อไม่นานมานี้เอง ทั้งนี้เพราะรัฐบาลได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการส่งออกข้าวโพดฝักอ่อน ตลอดจนส่งเสริมและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับระบบการขนส่งข้าวโพดฝักอ่อนของไทย จึงเริ่มเข้ามามีบทบาทมากในตลาดต่างประเทศ

เพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงได้แบ่งการพัฒนาการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นดังนี้

การพัฒนาทางด้านพันธุ์

แต่เดิมการปลูกข้าวโพดฝักอ่อนยังไม่แพร่หลาย เกษตรกรจึงใช้ข้าวโพดหวาน, ข้าวโพดหวานพิเศษ หรือข้าวโพดเทียน เพราะอายุสั้น ฝักดก ฝักอ่อนมีขนาดเล็ก ปลูกง่าย รสไม่ขมกรณใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุผลประการอื่นๆ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ชาติที่ นำมาประทวน ต่อมาพบว่าข้าวโพดทั้ง 3 ชนิดไม่ทนทานต่อโรคราน้ำค้าง เกษตรกร

จึงใช้พันธุ์ Thai DMR #6 พันธุ์สุวรรณ 1 และพันธุ์สุวรรณ 2 แทน เพราะทนโรคราน้ำค้าง เมล็ดพันธุ์ราคาถูก และกรมวิชาการเกษตรแนะนำพันธุ์รังสิต 1 ออกสู่เกษตรกรอีกพันธุ์หนึ่ง อีกทั้งอาจารย์รัช ณะ เปารยะ แห่งภาควิชาพืชสวน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ทำการผสม พันธุ์ข้าวโพดฝักอ่อน Composite 1 DMR ขึ้นมาใหม่ เพื่อใช้เป็นพันธุ์ข้าวโพดฝักอ่อนโดยเฉพาะ มีอายุสั้น ฝักดก ทนโรคราน้ำค้าง ซึ่งอยู่ในระหว่างการทดสอบในไร่เกษตรกร เพื่อการบรรจุ กระบองและการส่งออกสด

การพัฒนาเกี่ยวกับการเพิ่มปริมาณผลผลิตและคุณภาพ

การพัฒนาเกี่ยวกับการเพิ่มปริมาณผลผลิตในการส่งออก มีข้อที่จะเป็นการเพิ่มปริมาณ ของการผลิตอย่างเดียว แต่จำเป็นจะต้องเพิ่มคุณภาพของผลผลิต ตลอดจนเร่งผลผลิตให้มีตลอด ฤดูกาลอย่างสม่ำเสมออีกด้วย ซึ่งการที่จะทำให้ผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างสม่ำเสมอ จะต้องปลูก ข้าวโพดทั้งปี ดังนั้นพื้นที่จะต้องมีระบบการชลประทาน จึงจะปลูกได้ทั้งปี ซึ่งเขตที่ปลูกข้าวโพด ฝักอ่อนของไทยส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน จึงมีผลผลิตออกมาอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้ง คุณภาพก็ดีกว่าอยู่ในเกณฑ์ เพราะข้าวโพดฝักอ่อนเป็นพืชอายุสั้น จึงมีการดูแลสม่ำเสมอ อีกทั้ง ไม่มีปัญหาเรื่องโรคและแมลง เพราะฝักถูกห่อด้วยเปลือกหลายชั้น จึงปราศจากสารเคมีโดยสิ้นเชิง

การพัฒนาทางด้านการตลาดส่งออกข้าวโพดฝักอ่อนของไทย

การพัฒนาทางด้านการตลาดและการส่งออกข้าวโพดฝักอ่อนของไทย นับว่ามีความ ก้าวหน้ามาก ทั้งทางด้านปริมาณการส่งออกและคุณภาพของผลผลิต ตลอดจนการบรรจุหีบห่อที่มี คุณภาพได้มาตรฐานมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นการพัฒนาทางด้านการส่งออกเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารที่รับผิดชอบในการนำไปใช้ การพัฒนาทางด้านการส่งออก เช่น การขนส่ง พิธีการศุลกากร

ก็สามารถลดขั้นตอนความยุ่งยากลงได้บ้าง เช่น การขนส่งทั้งทางบก, ทางอากาศ และทางน้ำ ก็ไคล่ลดขั้นตอนพิธีการต่างๆ พิธีการศุลกากรก็ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องเสียภาษี และยังได้รับเงินชดเชยการส่งออกเหมือนๆสินค้าอุตสาหกรรมอีกด้วย

ด้านพิธีการการขอใบรับรองปลอดศัตรูพืช การขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ล้วนได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้อำนวยความสะดวกและความรวดเร็วแก่ผู้มาติดต่อให้มากที่สุด เพื่อเป็นการสนับสนุนนโยบายการส่งออกของรัฐบาล ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ที่เริ่มใช้ในปี 2530

ในปัจจุบันนี้ ในด้านการขนส่งได้มีการพัฒนาขึ้นมามาก ทั้งทางด้านอากาศและทางบก (ส่วนทางน้ำคือทางเรือนั้นไม่นิยม เนื่องจากใช้ระยะเวลาานาน) โดยทางอากาศนั้นได้มีการเปิดให้มีที่ทำการศุลกากรอยู่ ณ ที่เดียวกับอาคารคลังสินค้าของบริษัทการบินไทย ที่สร้างเสร็จเมื่อปลายปี 2528 ซึ่งลดภาระและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ส่งออกได้มาก

ปัญหาในการผลิตเพื่อการส่งออก

ในระหว่างการเก็บเกี่ยว การขนส่ง การเก็บรักษา และการวางจำหน่าย ข้าวโพดฝักอ่อนจะเกิดการสูญเสียอย่างมาก ทำให้ฝักเหี่ยวเป็นสีน้ำตาล น้ำหนักลดลง เมื่อเก็บไว้นานความหวานจะลดลง อาการฝักเน่าและบวม (เนื่องจากเมล็ดได้รับการผสมเกสร) จะปรากฏมากขึ้น การลอกเปลือกข้าวโพดถ้าไม่มีความชำนาญจะทำให้ข้าวโพด เกิดบาดแผลหรือเกิดอาการชอกช้ำ เนื่องจากการบรรจุหีบห่อ การขนส่งและการปฏิบัติกรอื่นๆ ทำให้ง่ายต่อการที่เชื้อราและมักเตีรบางชนิดเข้าทำลายได้ง่ายขึ้น ข้าวโพดฝักอ่อนเมื่อนำมาเก็บรักษาไว้ระยะหนึ่ง ไม่ว่าจะในสภาพอุณหภูมิห้องหรือในห้องเย็น ก็จะมีการเน่าเสียเนื่องจากเชื้อรา เช่น โรคฝักเน่า (Ear rot)

สาเหตุเกิดจากเชื้อ Helminthosporium maydis, Fusarium spp., Rhizopus sp.,

Aspergillus spp. และ Penicillium spp. และโรคราเขม่าดำ สาเหตุจากเชื้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ส่วนบุคคลเท่านั้น ไม่แนะนำให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า Ustilago maydis นอกจากนี้ยังมีเชื้อมักเตีรบางชนิดที่ทำให้เกิดอาการฝักเน่าและกับข้าวไม่วารณิดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โพดฝักอ่อนได้ (สมเกียรติ และคณะ, 2524)

ปัญหาการขนส่งเพื่อการส่งออก

การขนส่งข้าวโพดฝักอ่อนจากประเทศไทยไปยังประเทศลูกค้า สามารถทำได้ทุกทาง ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ คือทางบกนั้นจะใช้การขนส่งโดยรถยนต์และรถไฟ ทางน้ำนั้นจะใช้เรือ และทางอากาศใช้เครื่องบิน ซึ่งแต่ละวิธีนั้นจะมีปัญหาและอุปสรรคที่ต่างกันไปคือ

การขนส่งทางบก

การขนส่งทางบกที่สำคัญคือ การใช้รถยนต์ ซึ่งรถยนต์ที่จะสามารถใช้ในการขนส่งข้าวโพดฝักอ่อนออกนอกประเทศได้ จะต้องเป็นรถยนต์ขององค์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งเป็นองค์การร่วมระหว่างไทยกับสิงคโปร์ และการขนส่งทางรถยนต์นี้ จะถูกจำกัด เฉพาะการขนส่งไปประเทศสิงคโปร์ประเทศเคียว เพราะว่าแม่แต่ประเทศมาเลเซียซึ่งเป็นทางผ่านยังไม่ยอมให้รถของเราแวะระหว่างทาง การผ่านคานประเทศมาเลเซียต้องจ่ายค่าผ่านคานให้แก่มาเลเซีย

การขนส่งไปยังประเทศมาเลเซียทางรถยนต์จำเป็นต้องใช้รถจากประเทศมาเลเซียเอง เพราะรถจากประเทศไทยไม่สามารถจะผ่านคานไปประเทศมาเลเซียได้ (ยกเว้นรถจากองค์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่ก็เพียงวิ่งผ่านหรือจอดพักได้เท่านั้น) การใช้รถยนต์จะสามารถไปจอดที่แคหาคีใหญ่ และต้องขนถ่ายข้าวโพดฝักอ่อน ๗ คานปาดังเมซาร์ เพราะว่าต้องมีการเปลี่ยนรถยนต์นี้เอง จึงทำให้ข้าวโพดฝักอ่อนได้รับความกระทบกระเทือน

การขนส่งทางบกอีกทางหนึ่งก็คือ การขนส่งทางรถไฟจากแคหาคีใหญ่ไปมาเลเซีย แต่ไม่เป็นที่นิยมกัน เนื่องจากเสียเวลามากกว่ารถยนต์ และต้องมีการเปลี่ยนรถ ทำให้ผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อนได้รับความเสียหายมาก

การขนส่งทางอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีปัญหามาก เนื่องจากยังไม่ค่อยมีความเข้าใจ และทาง

บริษัทการบินก็ไม่คอยให้ความสนใจ จนกระทั่งได้มีการพัฒนาในด้านการบรรจุหีบห่อ การใช้ตู้คอนเทนเนอร์ ทำให้การขนส่งสินค้าทางอากาศทำได้สะดวกขึ้น ตลอดจนเราสามารถเปิดตลาดสินค้าทางแถบประ เทศยุโรปและประเทศอื่นที่อยู่ห่างไกลจากประเทศไทยได้มากขึ้น เพราะฉับ และผลไม่ เป็นสินค้าที่เน่าเสียง่าย หากจะใช้ทางเรือก็ไม่สามารถทำได้ เพราะเสียเวลามาก สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการขนส่งทางอากาศ มีดังนี้

1. อัตราการระวาง เมื่อ เปรียบเทียบอัตราการระวางการขนส่งทางอากาศกับอัตรา การระวางขนส่งสินค้าทางอื่นแล้ว จะ เห็นว่าสูงกว่าทางอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานด้านการขนส่งสินค้าทางอากาศ ผู้ประกอบการต้องลงทุน และ เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูง ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะกำหนดอัตราการระวางสำหรับสินค้ายก ผลไม้ เป็นอัตราพิเศษขึ้นมาในปี 2524 และมีการลดการระวางให้เป็นครึ่งคราวในฤดูส่งออกผักและผลไม้ แต่มีปัญหาที่สินค้าผักและผลไม้ ของไทยเราส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่ตลาดเพียง 3 แห่ง คือ ฮองกง สิงคโปร์ และมาเลเซีย เท่านั้น ซึ่งทำให้ระวางเที่ยวบินไม่พอ เกิดปัญหาสินค้าตกเครื่อง และ เมื่อมีปริมาณความต้องการใช้ที่ระวางมากขึ้น ทำให้ผู้ที่เหมาระวางเอาไว้ขึ้นราคาได้ ทำให้อัตราค่าขนส่งยิ่งสูงขึ้น มากกว่าปกติ

2. การกำหนดเที่ยวบินระหว่างประเทศ เนื่องจากสมาคมขนส่งทางอากาศระหว่าง ประเทศได้มีข้อตกลงกันระหว่างสายการบินของแต่ละประเทศที่จะกำหนด เที่ยวบินระหว่างกัน เพื่อไม่ให้เกิดการได้เปรียบและเสียเปรียบระหว่างกัน ซึ่งหมายความว่า สายการบินแต่ละ ประเทศไม่สามารถกำหนดเที่ยวบินได้ตามความต้องการ ดังนั้นในการขนส่งจึงมักมีปัญหาเรื่อง ไม่มีระวางสำหรับเที่ยวบินเพียงพอ

3. การสั่งซื้อสินค้า (Order) จากต่างประเทศไม่สม่ำเสมอ ทำให้ยากต่อการคำนวณ ความต้องการใช้บริการขนส่งทางอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การขนส่งทางเรือ

การขนส่งทางเรือไม่ค่อยจะมีการขนส่งข้าวโพดฝักอ่อนกันมากนัก ดังเหตุผลที่กล่าวแต่แรกแล้วว่า มีปัญหาความล่าช้า เสียเวลามาก แม้แต่ประเทศสิงคโปร์ก็ต้องใช้เวลา 4 ถึง 5 วัน ในขณะที่ทางรถยนต์ใช้เวลา 2 วัน และทางเครื่องบินใช้เพียง 2 ชั่วโมง เวลาที่ล่าช้าจะทำให้สินค้าเน่าเสียก่อนที่จะถึงประเทศปลายทาง

ปัญหาค่าน้ำในการส่งออก

ปัญหาค่าน้ำ

ปัจจุบันนี้ทางพิธีการศุลกากร ผู้ส่งออกจะจ้างบริษัทรับทำหน้าที่เกี่ยวกับทางด้านพิธีการศุลกากรให้ เพราะถ้าหากทำเองแล้วจะทำให้เสียเวลามาก จึงเป็นข้อเสียอย่างหนึ่งในการส่งออก เพราะจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างบริษัทรับทำ ซึ่งความคล่องตัวทางราชการจะให้ความช่วยเหลือ ลดขั้นตอนความยุ่งยากและความล่าช้าลงบ้าง ผู้ส่งออกก็สามารถที่จะดำเนินการทางด้านพิธีการส่งออกเองได้ ก็จะช่วยลดต้นทุนในการส่งออกได้ทางหนึ่ง

ปัญหาการขอใบรับรองปลอดศัตรูพืช

เนื่องจากปัจจุบันนี้ ในการขอใบรับรองปลอดศัตรูพืช ผู้ส่งออกจะต้องนำผัก ผลไม้เข้ามาตรวจสอบ และขอใบรับรองปลอดศัตรูพืช ที่กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร ณ ที่ทำการในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน บางครั้งผู้ส่งออกบางรายรวบรวมผลผลิตจากต่างจังหวัดได้แล้ว ก็ทำการบรรจุหีบห่อ หรือมีตัวแทนในการทำหน้าที่บรรจุหีบห่อในต่างจังหวัด จะต้องเข้ามาในกรุงเทพฯ ถึงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แทนที่จะนำรถเข้ามาแค่คอนเมือง กลับต้องเข้ามาในกรุงเทพฯ แล้วย้อนกลับไปคอนเมืองอีกที ทำให้ยุ่งยาก เสียเวลา

และยังมีค่าล่วงเวลาในอัตราสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาด้านการซื้อขายแลกเปลี่ยน

ในการซื้อขายแลกเปลี่ยน โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชีย มักจะมีการซื้อขายแบบ การฝากขาย ซึ่งวิธีนี้จะทำให้ผู้นำเข้าได้ประโยชน์จากการแจ้งราคากายหลัง จะทำให้ผู้ส่งออก ไทย เสียเปรียบอย่างมาก และถ้าหากผลผลิตขายไม่ออกก็อาจจะไม่ได้เงินเลย บางครั้งอาจ โคนโก่งไต่งายๆ โดยเฉพาะผู้ส่งออกรายใหม่ๆ

ปัญหาการขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า

เนื่องจากมีบางประเทศที่ขอการใ้ให้ออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า เพื่อที่จะสามารถ ตรวจสอบได้ทันทีหากสินค้ามีปัญหา ทำให้ยุ่งยากและเสียเวลาในการที่จะขอทำเรื่องการขอใบ รับรองแหล่งกำเนิดสินค้าจากกรมการค้าต่างประเทศ

นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่พบทั่วไปในธุรกิจการส่งออก ซึ่งเป็นปัญหาที่ไม่ได้เกิดจากการ ตลาดโดยตรง แต่เกิดขึ้นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับและกลุ่มองคการอื่นๆ คือ ตัวผู้ส่งออกของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกและกลุ่มองคการอื่นๆ

ปัญหาที่เกิดจากผู้ส่งออก

– มีการตัดราคากันเอง มักเกิดขึ้นเมื่อผลผลิตล้นตลาด เพราะพ่อค้าผู้ส่งออกสามารถ หาซื้อผลผลิตได้ในราคาถูก จึงสามารถขายในราคาที่ต่ำได้ และมีพ่อค้าบางคนที่รับซื้อผลผลิตไว้ แล้ว แต่ยังไม่หาตลาดไม่ได้ จึงไปติดต่อกับผู้นำเข้าในต่างประเทศ ขอให้รับซื้อผลผลิตในราคาที่ ต่ำกว่า ถึงแม้จะกำไรน้อยหรือขาดทุนเล็กน้อยก็ยังดี ทำให้ผู้ส่งออกรายอื่นๆ ไม่อาจขายผลผลิต ในราคาสูงกว่านั้นได้ และในต่างประเทศ จะทำให้ผู้นำเข้าบางรายที่ซื้อผลผลิตในราคาที่สูงก็ จะมีปัญหา เนื่องจากรายอื่นขายในราคาที่ต่ำกว่า

– ความไม่ซื่อตรง มีการส่งผลผลิตที่ไม่ตรงตามมาตรฐานที่ผู้สั่งเข้าต้องการ ส่งของ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านธุรกิจ ปลอดภัย ไม่ควรนำ ไปเผยแพร่ในที่สาธารณะ และต้องขออนุญาตจากผู้จัดทำเอกสารทุกครั้งหากมีผู้นำไปใช้

– ความไม่ซื่อตรง มีการส่งผลผลิตที่ไม่ตรงตามมาตรฐานที่ผู้สั่งเข้าต้องการ ส่งของ กำไรน้อย พยายามส่งแต่สินค้าที่สามารถทำอะไรได้หลายๆ โดยไม่ยอมคำนึงถึงผลอื่นที่จะตามมา

— ความไม่พึงพอใจ หรือการเข้มงวดในการตรวจตราสินค้าก่อนการส่งออก บางครั้งอาจเกิดการผิดพลาดได้โดยไม่ตั้งใจ เช่น คุณภาพของสินค้าไม่ได้มาตรฐาน ดังนั้นในการส่งออก ผู้ส่งออกควรให้ความสนใจในการตรวจสอบสินค้าอย่างเข้มงวดมากขึ้น

— ไม่มีความรู้ด้านตัวสินค้าและการตลาดคือ ผู้ที่จะทำการส่งออกจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับตัวสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ อย่างเช่น ชาวไทยปีก่อนที่รับจากผู้ผลิตหรือตัวแทนนั้น มีอายุได้อีกกี่วันจึงจะเน่าเสีย การหายใจ การคายน้ำ ความทนทาน ข้อจำกัด เพื่อที่จะได้ทำการส่งออกในสภาพและวิธีการที่เหมาะสม และหากไม่มีความรู้ด้านการตลาดแล้ว ก็อาจถูกโกงได้ง่าย โดยเฉพาะผู้ส่งออกรายใหม่ที่ทำการค้ากับประเทศทางแถบเอเชีย

ปัญหาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก

ปัญหาที่เกิดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมี 2 ด้านคือ การทำงานไม่ประสานงานกันและความยุ่งยากลาชาในการทำงาน

— การทำงานที่ไม่ประสานงานกัน และมีการทำงานซ้ำซ้อนกัน จะเห็นได้ว่ามี 2 กระทรวงหลักที่ส่งเสริมการส่งออกคือเกษตรและพาณิชย์ คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ โดยที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำหน้าที่หลักในการส่งเสริมด้านการผลิต ขณะเดียวกันก็พยายามที่จะจัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมด้านการตลาดการส่งออกขึ้นมา เพื่อให้เป็นไปในรูปแบบครบวงจร กระทรวงพาณิชย์จะทำหน้าที่หลักในการส่งเสริมทางการตลาดเพื่อการส่งออก และในขณะเดียวกันก็พยายามติดต่อกับตัวแทนเกษตรกร เพื่อลดวงจรธุรกิจการค้าและให้มาเป็นธุรกิจเกษตรครบวงจรเช่นกัน จะเห็นได้ว่าต่างฝ่ายต่างก็พยายามที่จะทำงานซึ่งบางส่วนก็ซ้ำซ้อนกัน และการส่งเสริมบางครั้งก็ทำให้เกษตรกร ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความสับสนขึ้นได้ เนื่องจากหลักการออกมาจากคนละหน่วยงาน แต่มีวิธีการเพื่อที่จะให้ถึงจุดหมายเดียวกัน

ซึ่งมีอยู่หลายวิธี ทำให้เกษตรกรยากต่อการตัดสินใจว่าจะใช้แบบใดดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อหาข้อมูลอ้างอิงถึงเจ้าภาพเอกสารฉบับนี้ที่มีการแก้ไข

— ความยุ่งยากและความลาชาในการทำงาน หน่วยงานต่างๆที่มีทำงานลาชา และ

ยังขอมติคนบน หากไม่มีการหยอคน้ำมันกันบ้างแล้วก็จะทำให้งานนั้นต้องล่าช้า บางครั้งอาจทำให้ผลผลิตเสียหายได้ ดังนั้นในการส่งออกของผู้ส่งออกโดยทั่วไป จึงมักจ้างบริษัทที่มักทำงานค้ำนี้โดยเฉพาะ เช่น คำนพิธีการศุลกากร ก็จ้างบริษัทหีบปิ้ง การจองระวางเรือ เทียบมินก็ย่านทางบริษัทหีบปิ้ง หรือผู้ที่เหมายของระวางเรือหรือเทียบมินไว้แล้ว ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการส่งออกสูงขึ้นโดยไม่จำเป็น นอกจากความยุ่งยากที่เกิดขึ้นจากความล่าช้าในการปฏิบัติงานแล้ว ยังรวมทั้งความล่าช้าที่เกิดขึ้นในการ เสนอโครงการต่างๆ กว่าโครงการจะได้รับอนุมัติ บางครั้งผลผลิตก็หมดไปแล้ว ตลอดจนระบบพรรคพวกเส้นสายในวงราชการ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม

ปัญหา เนื่องจากกล่มองการอื่นที่ เกี่ยวข้องกับการ ส่งออก

กล่มองการที่จะมีผลต่อการพัฒนาการ ส่งออกฝึกและผลไม่ของไทย ทั้งด้านการผลิต การตลาด และด้านอื่นๆ ได้แก่สถาบันการศึกษา และนักวิชาการ

— สถาบันการศึกษา โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาทางค้ำ เกษตรไม่มีการ เน้นทักษะ มักจะ เน้นทางค้ำการฝึกให้เป็นนักวิชาการ ให้มีความสามารถในการพูด การเขียน และทฤษฎี แนวทางปฏิบัติ แต่ไม่มีการให้นักศึกษาได้สัมผัสกับสภาพความเป็นจริงและปฏิบัติจริงกับมือ ดังนั้นจึงไม่มีความสัมพันธ์และความเข้าใจในเรื่องต่างๆในความเป็นจริงได้อย่างถูกต้อง

— นักวิชาการ รวมทั้งนักเขียนบางคนที่ขาดสำนักพื้นฐานทางวิชาการ ทำตัวเป็นพ่อค้า และมีพ่อค้าบางคนพยายามทำตัวเป็นนักวิชาการ เขียนข้อความออกมาโดยขาดวิจารณ์ ขาดความสำนึกของความเป็นนักวิชาการ ทำให้เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องเกิดความไขว้เขว และเกิดการแตกตื่นตามข้อ เขียนและ เหตุผลที่ยกมาอย่าง เลิศหรู แต่แท้จริงกลับ เป็นการหาผลประโยชน์ส่วนตัว โดยอาศัยความเป็นนักวิชาการ (นักเขียน) หรือ เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง ดังนั้นนักวิชาการที่เขียนหนังสือหรือบทความควรที่จะศึกษาถึงผลดีผลเสีย และ เหตุผลความเป็นไปได้ ตลอดจนต้องไม่ขาดสำนักพื้นฐานของความเป็นนักวิชาการที่ค้ำก่อนที่จะ เขียนอะไรออกมา

นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่มีอาจจัดได้ว่าเป็นปัญหาในด้านใดโดยเฉพาะ แต่เป็นปัญหาที่รัฐบาลจะต้องเร่งให้มีการช่วยเหลือ เช่น

1. ระบบชลประทาน ซึ่งยังมีไม่เพียงพอ
2. ราคาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องพ่นสารเคมี ปุ๋ย และสารเคมี มีราคาแพง
3. ระบบข้อมูลข่าวสารการตลาด และข่าวสารด้านราคา ขาดแคลน และที่มีอยู่ก็ไม่ทันต่อเหตุการณ์
4. ตลาดแหล่งขายผลผลิตของเกษตรกรมีน้อย ควรขยายให้มีการเพิ่มของตลาดกลางสำหรับเกษตรกรให้มากขึ้น และหาทำเลที่เหมาะสม (จำรัส, 2530)

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการผลิตเพื่อการส่งออก

เนื่องจากปัญหาด้านการผลิตเพื่อการส่งออก เป็นปัญหาแรกที่เกี่ยวของโดยตรงกับตัวสินค้า และนับว่ามีความสำคัญมากกับการส่งสินค้าออกไปขายยังต่างประเทศ เพราะ เมื่อตัวสินค้าไม่ตรงกับความต้องการของผู้นำเข้า หรือคุณภาพไม่ดีพอ ก็อาจจะทำให้ผู้นำเข้ายกเลิกสัญญาซื้อขายได้ ดังนั้นจึงมีแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากตัวสินค้า โดยเฉพาะข้าวโพดฝักอ่อนดังต่อไปนี้

1. หลีกเลี่ยงการเกิดบาดแผลหรือความชอกช้ำบนฝัก ซึ่งเริ่มตั้งแต่การลอกเปลือกตลอดจนการบรรจุหีบห่อ การขนส่ง การปฏิบัติอื่น ๆ หลังการเก็บเกี่ยว
2. การทำความสะอาดเพื่อลดปริมาณของเชื้อราตามที่ต่างๆ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ มีด หรือภาชนะที่ใช้ ตั้งแต่การเก็บเกี่ยวจนถึงการบรรจุหีบห่อ และการทำความสะอาดห้อง

เก็บรักษา(ห้องเย็น) ในรูปของแก๊ส หรือโดยการใส่สารละลายที่ฆ่าเชื้อโรคที่ภายนอก เช่น เอ็กสาร์เป็นเอกสารที่ส่งงานไว้สำหรับใครใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ฟอร์มาลดีไฮด์ (Formaldehyde) อัตรา 1 – 2% ในน้ำ ฉีดพ่น หรือใช้โซเดียมไฮโปคลอไรต์

เป็นต้น

3. การลดอุณหภูมิของผลิตภัณฑ์หลังการ เก็บ เก็บว และ เก็บรักษาผลิตภัณฑ์ไว้ในอุณหภูมิ ต่ำกว่า จะช่วยลดการเจริญเติบโตของเชื้อโรค และทำให้การสูญเสียน้ำและความหวานลดลง

4. ในการปฏิบัติดูแลรักษาชาวโศกก่อนในแปลงปลูก ต้องดึงช่อกอกตัวผู้ทิ้งให้หมด ก่อนที่ชาวโศกจะมีโอกาสผสมเกสร เพื่อป้องกันอาการ เมล็ดรวมขึ้นภายหลัง

5. การบรรจุน้ำห่อ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยในการป้องกันผลผลิตให้มีคุณภาพดี และ ยังทำให้เป็นที่ดึงดูดใจผู้ซื้อมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการบรรจุชาวโศกก่อน เป็นปริมาณมาก เกินไปใน กลองเดียวกัน ก็จะทำให้ผลผลิตได้รับความเสียหายและเน่าเสียเร็วยิ่งขึ้น

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการขนส่ง

ปัญหาในการขนส่งทั้ง 3 ทางคือ ทางบก ทางอากาศ และทางน้ำ ควรให้มีการแก้ไข และปรับปรุงระบบวิธีการขนส่งให้มีความสะดวกเร็วมากขึ้น และได้มีผู้เสนอแนวทางแก้ไขไว้ดังนี้คือ

ทางบก

1. ทางรถยนต์ ควรให้มีการใช้รถห้องเย็นขนส่งผลผลิตภายในประเทศและขนไปยัง ประเทศใกล้เคียงให้มากขึ้น

2. ทางด้านรถไฟ ควรส่งเสริมให้มีการใช้ตู้คอนเทนเนอร์ระบบปรับอากาศในการขนส่งสินค้าประเภทผักและผลไม้

ทางอากาศ

1. ควรดำเนินการพิจารณาต่อรองคาร์แวงให้ไค้ผล โดยให้ทางการบินไทยพิจารณาปรับปรุงการขนส่งทางอากาศที่เอื้ออำนวยประโยชน์สูงสุดต่อการส่งออกผักและผลไม้ไทย

2. ปรับเทียบวินให้เหมาะสมกับช่วงการจำหน่าย ปรับปรุงคลังสินค้าให้เหมาะสมกับการส่งออกผักและผลไม้โดยเฉพาะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำออกนอกระบบได้ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ควรมีเครื่องมือเครื่องใช้ในการเคลื่อนย้าย เพื่อความสะดวก และลดการกระทบกระแทกในการเคลื่อนย้ายสินค้า เช่น ในต่างประเทศใช้ระบบ Pellet (ทางรถยนต์และทางเรือ) ซึ่งลดความเสียหายของสินค้าในแง่ของการกระทบกระเทือนได้มาก สำหรับการไร้ระบบนี้กับการขนส่งทางอากาศจะมีราคาแพง และลูกค้าต้องยินยอมจ่าย

4. ให้กระทรวงคมนาคมกำหนดนโยบายให้แน่ชัดในการที่จะให้กรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางการขนถ่ายสินค้าเกษตรให้ได้

5. จะต้องผ่อนผัน เรื่องสิทธิในการที่จะแลกเปลี่ยนกับการที่จะให้สายการบินต่างประเทศรับสินค้าของไทยไป ทำให้เรามีที่ระวางเพิ่มขึ้น และสามารถส่งสินค้าได้เร็วขึ้น

6. ควรเร่งรัดให้มีการจัดตั้งอาคารสินค้าถ่ายลำขึ้นมา เพื่อ เป็นสถานที่สำหรับขนถ่ายสินค้าถ่ายลำโดยเฉพาะ

7. ควรให้มีการจัดสร้างห้องพักสินค้าก่อนที่จะส่งออกยกและผลไม้อื่น โดยเฉพาะในปัจจุบันนี้การขนส่งสินค้าทางเรือจะสามารถส่งเข้าตู้คอนเทนเนอร์ได้โดย แต่คลังสินค้าของสายการบินไทย เป็นเพียงห้องพักสินค้าธรรมดา

ทางเรือ

ควรส่งเสริมให้มีการขนส่งทางเรือโดยระบบคอนเทนเนอร์ไปยังประเทศใกล้เคียง

(จเร, 2530)

แนวทางการแก้ไขปัญหาค่านพิธีการในการส่งออก

ปัญหาค่านพิธีการในการส่งออก เช่น การขอใบรับรองปลอดศักรูพืช พิธีการศุลกากร การซื้อขายและวิธีการชำระเงิน มีปัญหาที่สำคัญคือ ความล่าช้า และความยุ่งยากในขั้นตอนต่างๆ ซึ่งมีผู้เสนอวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้ดังนี้คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านธุรกิจ
1. การออกใบรับรองปลอดศักรูพืช ควรจัดให้มีสถานที่ทำการตรวจ และออกใบรับ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และห้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รองปลัดศรัทธาอยู่จุดเดียวกับที่ทำการด่านศุลกากร ณ ท่าอากาศยานดอนเมือง หรือจุดส่งออก
อื่นๆ โดยให้ทางการท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย เป็นผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องสถานที่ที่
ท่าอากาศยานดอนเมือง หรือให้อยู่ในแหล่งผลิตอื่นๆ และให้ทำการตรวจตลอด 24 ชั่วโมง

2. ด้านพิธีการศุลกากร รัฐบาลควรจะได้พิจารณาสนับสนุนด้านการชดเชย ลด และ
ยกเว้นค่าอากรธรรมเนียมต่างๆ เช่น ค่าล่วงเวลาพนักงานตรวจสินค้าที่ท่าอากาศยาน ภาษี
ศุลกากร

3. การซื้อขายและวิธีการชำระเงิน ควรพยายามหลีกเลี่ยงการซื้อขายในรูปแบบการขาย
ฝาก เพื่อป้องกันการถูกโกง ควรส่งเสริมให้มีการซื้อขายโดยการ เปิด เลต เฟอร์ออฟเคเรติก
โดยการส่งออกไปทุกประเทศ และ เพื่อเป็นการส่งเสริมการขาย ได้มีผู้เสนอแนะแนวทางไว้ดังนี้

— กำหนดแผนการขาย โดยให้รัฐบาลจ้างบริษัทที่ปรึกษาให้ดำเนินการส่งเสริม
และประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างภาพพจน์รวมของประเทศไทยในฐานะผู้ผลิตผักและผลไม้สด เมืองร้อน
ที่มีคุณภาพ

— จัดตั้งตัวแทนขายในต่างประเทศ เพื่อหาข้อมูล และหลีกเลี่ยงการติดคอในระ
บบการขายฝาก ซึ่งมักจะเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ แต่อย่างไรก็ตาม ในการที่จะทำ Promotion
สินค้า ยังจำเป็นจะต้องติดต่อกับผู้นำเข้ารายใหญ่

— จัดทำโครงการพัฒนาการส่งออกผักและผลไม้ โดยเชิญผู้นำเข้ารายใหญ่ที่มีงาน
กว้างขวางมาร่วมในกิจการของโครงการ

— ให้ตัวแทนจากรัฐบาลไทยนำตัวอย่างสินค้าไปให้ผู้นำเข้ารายใหญ่ในต่าง
ประเทศได้รู้จัก โดยออกบัตรเชิญ ดังเช่นที่เคยปฏิบัติไค้เคยมาแล้วในประเทศเคนมาร์ค

— ใช้ประโยชน์จากการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าให้เต็มที่ เช่น การจัดงานแสดง
สินค้าในต่างประเทศ ควรนำข่าวโศกณ์ก่อนไปแสดงด้วย

— การจัดทำ Market testing โดยจะแบ่งเป็นการ Test ตัวสินค้าและ Test
selling point โดยเน้นจุด কেনของตัวสินค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ได้
ไม่ว่ากรณีใดก็ตาม ขอสงวนสิทธิ์ในสิ่งที่ปรากฏ และขอสงวนลิขสิทธิ์ในเอกสารฉบับนี้

- คติตราสติกเกอร์ที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศไทย ให้แก่สินค้าของผู้ส่งออก แต่เฉพาะสินค้าที่มีคุณภาพ
- ให้มีการ เปิดร้านขายผักและผลไม้สดที่ทำอากาศยาน โดยอยู่ในรูปบรรจุหีบห่อ สามารถซื้อและนำคิกตัวไปได้สะดวก
- รัฐบาลควรสนับสนุนด้านข้อมูลต่างๆให้กับภาคเอกชนให้ทันต่อ เหตุการณ์ โดยเฉพาะข้อมูลปริมาณความต้องการของตลาดและการผลิตในแต่ละช่วง เพื่อจะได้ เสนอสินค้าในตลาดต่างประเทศได้ทันข้อมูลด้านราคาผลผลิตของประเทศคู่แข่ง เพื่อจะได้กำหนดราคา สินค้าของเราให้เหมาะสม โดยใช้ประโยชน์จากทุกประจำศูนย์พาณิชย์กรรม หรือสำนักงานที่ปรึกษาการพาณิชย์ในต่างประเทศ ให้เต็มที่

เพื่อ เป็นการส่งเสริมการส่งออกผักและผลไม้อย่างแท้จริง กรมพาณิชย์สัมพันธ์จึงได้ ริเริ่มหาทางรวบรวมหน่วยงานที่ศึกษาเรื่องนี้ทั้งหมด เข้ามารวมเป็นหน่วยงานเดียวกัน เพื่อความ สะดวกในการรวบรวมข้อมูล และเป็นศูนย์กลางใหญ่ โดยได้ เสนอการจัดตั้งองค์การ เพื่อดำเนิน การส่งออกผัก ผลไม้ และไม้ตัดดอกขึ้นมาโดยเฉพาะ เพื่อที่จะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้คือ

1. รับผิดชอบในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาการผลิตและการส่งออกผัก ผล ไม้และไม้ตัดดอก ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน
2. เป็นศูนย์กลางการผลิตและการตลาดผัก ผลไม้ และไม้ดอกไม้ประดับ โดยเน้น ตลาดต่างประเทศ
3. รับผิดชอบในการจัดทำแผนการผลิตและการตลาดผัก ผลไม้ และไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อการส่งออก
4. รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการที่ได้รับจัดสรร งบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมาย
5. พัฒนาตลาดผัก ผลไม้ และไม้ดอกไม้ประดับในต่างประเทศ ให้เป็นไปตามเป้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า หมายและ ระยะเวลาที่กำหนด

ไม่ว่ากรณีใดๆ หวังเป็นอย่างยิ่งที่จะขอโทษที่อาจมีข้อผิดพลาด และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. สร้างทัศนคติในการพัฒนาสินค้าเพื่อการส่งออก

ในการดำเนินงานของสำนักงานดังกล่าว ให้ระดมอัตรากำลังและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ในปัจจุบัน จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการร่วมกันในลักษณะของภารกิจเฉพาะด้าน แต่ให้เป็นการดำเนินงานเต็มเวลา

ประเด็นสำคัญของกรดำเนินงานของสำนักงานนี้คือ ให้สำนักงาน ก.พ. สำนักงานประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รับหลักการในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณโครงการ และผลงานของผู้ที่มีส่วนปฏิบัติการในสำนักงานนี้ (วิศว์สค์, 2530)

บทที่ 5

สรุปและขอ เสนอแนะ

สรุป

ในภาวะที่พืชผลการ เกษตรหลายชนิดมีราคาตกต่ำลง โดยเฉพาะข้าว ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศ การแนะนำให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชชนิดอื่นที่มีราคาดี จึงน่าจะเป็นทางออกที่ดี ซึ่งปรากฏว่าชาวโศภณก่อนเป็นพืชที่น่าสนใจ เนื่องจากกำลังเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ ราคาจำหน่ายจึงอยู่ในเกณฑ์ อีกทั้งใช้เวลาเพาะปลูกสั้น แคบข้างไรก็ตาม ในการผลิตและการส่งออกมีอุปสรรคหลายประการ เนื่องจากข้าวโศภณก่อนเป็นพืชที่ต้องการน้ำมากตลอดเวลาการเพาะปลูก พื้นที่เพาะปลูกที่สำคัญส่วนใหญ่จึงจำกัดอยู่แคบบริเวณเขตชลประทาน นอกจากนี้การส่งออกยังมีการแข่งขันกันเองระหว่างผู้ส่งออก ทำให้ราคาที่สูงออกต่ำกว่าที่ควร ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาลักษณะหลังได้ก็จะช่วยให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูงกว่าในปัจจุบันได้โดยไม่ยากนัก

ทางสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดข้าวโศภณก่อนไว้ให้เป็นพืชที่อยู่ในแผนการผลิตพืชผักเพื่อการส่งออก และได้รับการพัฒนาครบวงจรในแผนพัฒนาฉบับที่ 6 และการประชุมเรื่องระบบการผลิตและการตลาดพืชผัก ที่จัดใหม่ขึ้นเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2529 ที่โรงแรมอิมพีเรียลนั้น ได้มีทั้งเกษตรกร ผู้รวบรวมผลผลิต และผู้ส่งออก ได้ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องของปัญหาที่กำลังจะมีขึ้นในโอกาสข้างหน้าว่า แท้จริงแล้วปัญหาคู่แข่งในด้านการผลิตจากต่างประเทศนั้น หูโตว่าแทบจะไม่มีเลย ตลาดต่างประเทศก็ยังคงต้องการอย่างกว้างขวาง ในลักษณะของที่มีคุณภาพ

แต่ปัญหาที่จะทำให้เราต้องสูญเสียตลาดของข้าวโศภณก่อนในภายหน้านั้นจะเกิดจาก

พอลค้าผู้ส่งออกของไทยด้วยกันเอง เพราะปัจจุบันการปลูกข้าวโศภณก่อนกำลังตื่นตัวกันอย่างขนานหนัก บางแห่งกำลังปลูกเพื่อทดแทนนาข้าวและไร่อ้อย และปัจจุบันผู้ปลูกรายใหม่ก็ยังไม่มีความ

ของชาวโศกณิก่อนในรูปของผักสดนั้นไปโตได้ดีทีเดียว

สำหรับการศึกษาจากบริษัท International Fruit ซึ่งเป็นบริษัทที่ผู้ศึกษาได้ไป สัมภาษณ์นั้น ตัวแทนของบริษัทคือ คุณวันชัย เลิศพงษ์ดี ได้กล่าวว่า ตลาดต่างประเทศของชาวโศกณิก่อนในรูปผักสดนั้นมีการขยายตัวอย่างมาก เฉพาะที่ทางบริษัทนี้ส่งไปจำหน่ายยังหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศแถบยุโรป เช่น ประเทศเยอรมัน, อังกฤษ, สวิตเซอร์แลนด์, เนเธอร์แลนด์ และส่งไปประเทศญี่ปุ่นด้วย ซึ่งส่งสัปดาห์ละประมาณ 8 ตัน ซึ่งทางบริษัทได้ให้ข้อแนะนำอีกว่าควร หาทางเจาะตลาดบริโภคสดไปยังประเทศต่างๆให้มากยิ่งขึ้น และควรส่งโดยทางเครื่องบิน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาที่ผ่านมา มีข้อเสนอแนะบางประการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการผลิตและการส่งออก และเป็นข้อคิดสำหรับผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องในร้านค้าต่างๆ ที่จะทำการพัฒนาการส่งออกชาวโศกณิก่อนในรูปผักสดของประเทศไทย รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงคือ ผู้ส่งออก จะได้ตระหนักและสำนึกถึงบทบาทของคนที่มีต่อประเทศชาติโดยรวม ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้คือ

1. เกษตรกร ต้องศึกษานหาความรู้ทางด้านวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่อยู่เสมอ และควรนำระบบการปลูกที่ทันสมัยใหม่เข้ามาใช้ นั่นคือ เกษตรกรควรแบ่งพื้นที่การปลูกออกเป็นแปลงๆ เพื่อที่จะกำหนดปริมาณผักสดที่จะเก็บได้ถูกต้อง และควรมีการปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอ สำหรับข้อควรระวังที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งนั้น ก็สามารถนำไปเป็นอาหารปลาได้ และควรมีการศึกษาทางด้านตลาด ทั้งในและต่างประเทศ

2. หน่วยงานของรัฐบาล ควรส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันในระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกชาวโศกณิก่อนรายย่อย และดำเนินการส่งเสริมให้มีการส่งออกโดยเกษตรกรเอง พร้อมทั้งให้ข้อแนะนำต่างๆ รวมถึงเป็นผู้ดูแลให้การประกอบธุรกิจครบวงจรนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับภาคีงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ตามการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุผลแบบเบ็ดเสร็จที่ และข้ออื่นของสงวนไว้เพื่อการศึกษาทั้งนี้ทั้งนี้ขอ

3. ผู้ส่งออก ควรพยายามรักษาคุณภาพผลผลิต มีความซื่อสัตย์ โดยส่งออกชาวโศก

ฝึกอ่อนตามมาตรฐานตามที่ตลาดในประเทศคุกกำหนด บางครั้งอาจต้องยอมลดราคาหรือยอมขาดทุนบ้าง เพื่อรักษาสถานะเอาไว้ และพยายามหาตลาดใหม่ๆ มีการโฆษณาให้ตลาดต่างประเทศรู้จัก ชาวโศกฝึกอ่อนของประเทศไทยมากขึ้น

4. นักวิชาการ ควรจะมีการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง เพื่อจะหาแนวทางในการปรับปรุงพันธุ์ คุณภาพชาวโศกฝึกอ่อนอยู่เสมอ อีกทั้งทางคณาธิการหลังการ เก็บ เก็บว ควรหาวิธีที่เหมาะสมในการเก็บรักษาชาวโศกฝึกอ่อน เพื่อรอการส่งออก โดยพยายามศึกษาวิธีที่เหมาะสมและเสียค่าใช้จ่ายในการ เก็บรักษาค่าตัว

5. สถาบันการศึกษา โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาทางคณาธิการเกษตร ควรให้ความสนใจทางคณาธิการฝึกทักษะ โดยเฉพาะเกี่ยวกับทางคณาธิการปฏิบัติการปรับปรุงพันธุ์พืช เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญในการผลิตผลผลิตออกสู่ตลาดในปัจจุบัน และรวมถึงการศึกษาทางคณาธิการตลาด ซึ่งก็เป็นส่วนสำคัญอย่างมาก เพราะ เมื่อมีผลผลิตออกมาก็ต้องมีตลาดรองรับ การศึกษาวิถีการตลาดอย่างถ่องแท้จะทำให้ได้เปรียบผู้อื่น และการผลิตสินค้าออกสู่ตลาดก็เป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน ที่สมบูรณ์ ซึ่งจะทำให้ประสบผลสำเร็จในการประกอบธุรกิจทางคณาธิการนี้ เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์. 2527. โครงสร้างระบบตลาดสินค้าเกษตร. กรุงเทพฯ : กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์. (โรเนียว)
- จเร แก้วคง. 2530. การส่งออกมะม่วงของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : บัณฑิตพิเศษปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จำรัส มีบุญ. 2530. การศึกษาการส่งออกกล้วยของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : บัณฑิตพิเศษปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ชำนาญ ฉัตรแก้ว. 2528. การปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดฝักอ่อน. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องการผลิตฝักเพื่ออุตสาหกรรม วันที่ 15-17 มกราคม 2528 ณ สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย ญี่ปุ่น). กรุงเทพฯ : กรมวิชาการเกษตร. 14 หน้า.
- ทิพย์ เลขะกุล. 2524. ข้าวโพดฝักอ่อน. วารสารโลกเกษตร. 2(6) : หน้า 7 - 10.
- _____. 2524. การศึกษาการปลูกข้าวโพดไร่ เพื่อ เก็บเป็นข้าวโพดฝักอ่อน. เอกสารประกอบการบรรยาย เสนอการประชุมทางวิชาการข้าวโพดข้าวฟ่างแห่งชาติ ครั้งที่ 12 วันที่ 23 - 27 มีนาคม 2524 ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ . สงขลา , กรมวิชาการเกษตร. (โรเนียว).
- _____. 2529. อุตสาหกรรมข้าวโพดฝักอ่อน. กรุงเทพฯ : สภาวิจัยแห่งชาติ. (โรเนียว).
- _____. 2529. การปลูกข้าวโพดฝักอ่อนเพื่ออุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพืชไร่ กรมวิชาการเกษตร. หน้า 55 - 70.
- มัทนา สมทวงศ์วิริยะ และคณะ. 2528. โครงสร้างระบบการตลาดสินค้าเกษตร. กรุงเทพฯ : งานสำรวจและวางแผน. (โรเนียว).
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้เฉพาะเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
มงคล พานิชกุล. 2525. การใช้ปุ๋ยกับข้าวโพดฝักอ่อนอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : กอง
ไมวารณคดีฯ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไป
ปฐพีวิทยา กรมวิชาการเกษตร. (โรเนียว).

วารุณี ปรีขมาโนช. 2531. การผลิตและรักษาคุณภาพข้าวโพดฝักอ่อน. เอกสารประกอบการ
สัมมนาวิทยากรก้าวหน้าของการผลิตและส่งออกฝัก ผลไม้ และคอกกล้วยไม้ วันที่ 9
กันยายน 2531 ณ ห้องประชุมวิชาการเกษตร. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการเกษตร. หน้า
45 - 51.

จิตรีศก วงศ์ประเสริฐสุข. 2530. การศึกษาการส่งออกทุเรียนของประเทศไทย. กรุงเทพฯ
: วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นครราชสีมา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง.

ศศิธรณ หรัมย์เทพาธิป. 2529. การศึกษาค้นทุนและผลตอบแทนการลงทุนจากการปลูกข้าวโพด
ฝักอ่อน ศึกษาจังหวัดนครปฐม และสมุทรสาคร. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีภาค
วิษณุภูมิ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์บริการส่งออก. 2530. ปริมาณและมูลค่าข้าวโพดฝักอ่อนบรรจุกระป๋องที่ส่งไปจำหน่ายยัง
ต่างประเทศ ปี 2517 - 2529. (เอกสารเผยแพร่ศูนย์บริการส่งออก). กรุงเทพฯ :
กรมพาณิชย์สัมพันธ์. 3 หน้า.

_____. 2530. ขั้นตอนการส่งออก (เอกสารเผยแพร่ศูนย์บริการส่งออก). กรุงเทพฯ
: 3 หน้า.

_____. 2530. พิธีการศุลกากรในการส่งออก. (เอกสารเผยแพร่ศูนย์บริการส่งออก)
กรุงเทพฯ : 15 หน้า.

_____. 2530. การค้าระหว่างประเทศกับวิธีการชำระเงิน. (เอกสารเผยแพร่
ศูนย์บริการส่งออก). กรุงเทพฯ : 6 หน้า.

_____. 2530. การปฏิบัติหลังส่งสินค้าออกในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเงิน. (เอกสาร
เผยแพร่ศูนย์บริการส่งออก). กรุงเทพฯ : 6 หน้า.

สุนันทา สมพงษ์. 2529. การปลูกข้าวโพดฝักอ่อนเพื่ออุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมข้าวโพดฝัก
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่หรือ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น. กรุงเทพฯ : คณะทำงานข้าวโพดอุตสาหกรรม สภาวิจัยแห่งชาติ. หน้า 1-54

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าภูมิภาครณรงค์ไชยเดช รัฐธรรมนูญ ; ทิลาภ อัญชลีสังคกาท ; วีระ แจ่มกระจ่าง ; และนิยม จิวจัน. 2524.

โรคข้าวโท. กรุงเทพฯ : สาขาโรคพืชไร่ กองวิจัยโรคพืช กรมวิชาการเกษตร. หน้า 22.

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. 2516. มาตรฐานผลิตภัณฑ์ข้าวโทคอก่อนประกอบ.

กรุงเทพฯ : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (โรเนียว).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้